ARNOLD MEIJER

VAN DEMOCRATISCHE WANORDE NAAR DE FASCISTISCHE ORDE

UITGEVERIJ „OISTERWIJK"

VAN DEMOCRATISCHE WANORDE NAAR DE FASCISTISCHE ORDE

Van democratische wanorde naar de fascistische orde

door

Arnold Meijer

Uitgeverij „OISTERWIJK" Oisterwijk

TER INLEIDING

Wij leven snel.

Eenige jaren geleden vocht men nog om algemeen actief en passief kiesrecht, volkssouvereiniteit, parlementaire democratie, gelijkstelling van man en vrouw in het openbare leven. Men streed er voor alsof het welzijn van het land, de rust en vrede der wereld daarvan afhingen. Nog slechts uiterst korten tijd zijn al deze wenschen vervuld en scepticisme over het bereikte heeft het menschdom reeds bevangen. Het is als met speelgoed, dat aan kinderen op Sinterklaasavond gegeven werd. Dagen lang hebben de kleinen er naar uitgezien. Op Sinterklaasavond worden alle kinderlijke wenschen ineens vervuld. De eerstvolgende dagen wordt aan eenieder al dat moois getoond. Blijde wordt er mede gespeeld. Doch eer er een week voorbij is, wordt al dat moois niet meer aangezien en staat het achteloos in een hoek.

Een paradijs op aarde beloofde men zich wanneer de gelijkheidsdenkbeelden toepassing in het staatkundige leven gevonden zouden hebben. De denkbeelden zijn vervuld, doch het paradijs is niet gekomen. Integendeel, wij schijnen verder dan ooit van dit geidealiseerd toekomstrijk af.

Naarmate de democratische denkbeelden meer in vervulling gingen, naar die mate werd het leven meer verward, liet de economische en sociale toestand meer te wenschen over.

Voor de fascisten is het duidelijk, dat een herstel alleen dan mogelijk is, wanneer het staatkundige leven op een geheel anderen grondslag wordt opgetrokken. Van parlementarisme, algemeen kiesrecht en volkssouvereiniteit willen zij niets weten. De noodzakelijkheid van de vernietiging van dit alles staat bij hen vast.

Het navolgende werd dan ook niet op de allereerste plaats voor fascisten geschreven, doch voor niet-fascisten, die aan hun overtuiging tegengestelde meeningen durven aanhooren.

Zeer velen zijn slaaf van het door hun dagblad opgedrongen standpunt. Hun dagblad is de waarheid zelve. Zij negeeren al hetgeen daarmede in strijd is. Het zijn de onfeilbaar wijzen, de zich zelf en anderen bedriegenden, de huichelaars bij uitnemendheid. Voor hen schrijven wij niet. De herstelbeweging zal zich ondanks hen en buiten hen voltrekken. Wij schrijven voor de niet-fascisten, die zich niet in een ivoren toren opgesloten hebben, maar openstaan voor de uiteenzettingen van tegenstanders.

Doch wij meenen, dat ook aan fascisten dit werk en in het bijzonder de twee spoedig hierop volgende publicaties, iets te zeggen zullen hebben. De afkeerigheid van het huidige stelsel en de toetreding tot

een fascistische beweging steunt bij zeer velen slechts op een spontaan gevoel. Men ziet de ellende van het huidige systeem, men keert zich vol afkeer er van af en geeft zich als lid op van een zich fascistisch noemende beweging. Dat kan goed zijn, doch de mogelijkheid is ook niet uitgesloten, dat men in handen van een nieuwe beweging valt, welke met een fascisme, zooals dit voor Nederland gewenscht is, niets te maken heeft. Het is beter, eerst een duidelijk inzicht te verwerven van wat in diepsten grond de oorzaak is, van de huidige staatkundige decadentie en wat in de nieuwe orde het herstel teweeg moet brengen.

Eerst nadat dit inzicht verworven is, zal men weten, bij welke zich fascistisch noemende beweging men zich moet aansluiten; eerst dan ook zal het mogelijk zijn vruchtbare propagandisten te zijn voor de nieuwe orde in Nederland.

I HET WANORDELIJKE KIESRECHT.

„Das eben ist der Fluch der bösen Tat, dasz sie nur immer Böses musz gebären" (Goethe).

Uitgangspunt van het huidige stelsel is de idee van de gelijkheid der menschen.

De phantast, die dit vooral propageerde, heet Jean Jacques Rousseau.

In zijn „Discours sur l'origine et les fondements de l'inégalité parmi les hommes" meende hij aan te toonen, dat de menschen van nature gelijk waren. Op zeer idyllische en lieflijke wijze weet hij den oertoestand van gelijkheid, vrijheid en geluk te beschrijven.

Naar dezen gephantaseerden toestand moesten wij weder terug. Het is een ontzaglijke dwaasheid, doch er bestaat geen dwaasheid of zij heeft haar aanhangers gevonden.

Op Rousseau's wijsgeerigen grondslag moest een nieuw staatsgebouw opgetrokken worden. De grondslag was verkeerd, het democratisch staatsgebouw moest wankelbaar zijn.

Doordat allen van nature gelijk zijn, bezit volgens Rousseau en diens leerlingen niemand eenig recht gezag over de anderen te voeren. Slechts door

een vrijwillig aangegaan contract zouden de menschen zich kunnen binden. Volgens den wijsgeer Hobbes zou door dit contract het gezag voor eens en altijd aan iemand zijn opgedragen, die daardoor absoluut vorst was geworden. De leerlingen van Rousseau hielden steviger aan het gelijkheidsidool vast.

Volgens hen bleef, ook nadat het contract gesloten was, de macht bij het volk. Die macht werd slechts voor langeren of korteren tijd aan beambten gedelegeerd. Deze waren niet anders dan de uitvoerders van den volkswil. Dit was het begin van de politieke democratie, waarvan wij thans de bittere vruchten moeten eten.

De menschen waren gelijk en daarom hadden koningen te verdwijnen of, zoo men hen al niet verjoeg, werd hun macht, toch op een dergelijke wijze ingeperkt, dat deze op vrijwel niets meer neerkomt. Ook van een staatkundige élite wilde men niet meer weten. Wij zijn allemaal gelijk en mogen dus allen in de meest gecompliceerde en meest gewichtige staatsaangelegenheden medespreken. Het volk is souverein en daarom kreeg het zijn papieren scepter door het stembiljet en zijn distelkroon door het algemeen kiesrecht.

Het is verspilling van tijd en moeite hier de ongelijkheid en verscheidenheid der menschen aan te toonen. De zaak is al te duidelijk. Hij, die dit nog in twijfel zou durven trekken, moet een gek genoemd worden.

De voornaamste gevolgtrekking uit de vroeger door velen vermeende natuurlijke gelijkheid is, dat de menschen op staatsrechtelijk gebied, allen evenveel te zeggen zouden hebben.

Nu zou men mogen verwachten, dat, wanneer men tot het bewustzijn gekomen is, dat de veronderstelling van de natuurlijke gelijkheid der menschen een dwaasheid is, men van de politieke democratie zou afzien.

Doch de mensch is gemakkelijk onlogisch, wanneer hem gevraagd wordt van iets afstand te doen, dat hem voordeelig en eervol toeschijnt. Het schijnt hem voordeelig, want met zijn souvereine stem zou hij datgene kunnen bevorderen, wat hij graag ziet en wenscht.

Het schijnt hem eervol, want de overheid heeft pas autoriteit en in zooverre autoriteit, als hij, de souvereine kiezer, die wenscht te geven. Die gedachte streelt den hoogmoed der massa. Terecht zei Blanc de Saint Bonnet: „Ce qu'on a pris pour la Démocratie, n'est que l'explosion universelle de l'orgueil" 1)

De souvereine kiezer zou heer en meester zijn en blijven. Wel spreken velen van een overdracht van gezag, doch de kiezers zijn logisch genoeg om de gevolgtrekking te maken, dat, eenmaal aan hen de souvereiniteit in den vorm van het algemeen kies-

---

1) A. Blanc de Saint Bonnet Restauration française Nouvelle édition. Ed. Vve H. Casterman. Tournai 1872.

recht gegeven zijnde, zij ook na het uitoefenen van dit kiesrecht souverein blijven en dat van een volledige overdracht geen sprake kan zijn. Hij kan iederen gezagsdrager blijven critiseeren, controleeren, tot de orde roepen.

Wie toch bekleedt den gezagsdrager met macht? Uit wiens naam spreekt de gezagsdrager? Uit naam van den souvereinen kiezer. Welaan, dan ook op de knieën voor dezen.

Gestreeld in haar hoogmoed zal de massa uit haar zelve van het algemeen kiesrecht geen afstand doen. Door de partijleiders wordt zij daarin gestijfd. Deze stellen het voor, alsof de verkrijging van dit recht de overwinning beteekent op een duister en achterlijk tijdperk der wereldgeschiedenis. We zijn thans geëmancipeerd. Handen dus af van het algemeen kiesrecht; men mag het hoogstens slechts betasten op de wijze, waarop priesters gewijde vaten aanraken.

Ook hierom is het gemakkelijk te begrijpen, dat men van deze vermeende souvereine rechten geen afstand wil doen, omdat het verkrijgen van deze rechten langzaam en uitermate moeilijk was.

Het kan zijn nut hebben in het kort de ontwikkelingsgang van de uitbreiding van het kiesrecht in Nederland na te gaan.

Nog geen eeuw geleden waren, volgens de regeling van 1848, alleen die mannen tot kiezen voor Tweede Kamer en Provinciale Staten bevoegd, die het voor dien tijd hooge bedrag van *f* 20.— tot

f 160.— (naar gelang de gemeente van inwoning) aan belastingen betaalden. Eerst bij de grondwetsherziening van 1887 kreeg dit kiesrecht eenige uitbreiding, met het gevolg, dat vanaf toen ongeveer 7% der bevolking kiesrecht had. Na moeizamen strijd werd verkregen, dat geen rechtstreeksch verband meer tusschen kiesrecht en belasting werd gelegd. Hiervoor werd in de plaats gesteld, dat de wetgever kenteekenen van geschiktheid en maatschappelijken welstand zou aangeven, welke bepaling om hare rekbaarheid terecht het caoutchoucartikel geheeten werd.

Slechts uitermate langzaam gaat de uitbreiding van het algemeen kiesrecht verder. Elke verandering moet bevochten worden. De verslagen van de besprekingen maken op ons thans een komischen indruk. Wij kunnen niet begrijpen, dat men zich daarvoor indertijd zoo druk heeft kunnen maken.

In 1892 stelde Minister Tak van Poortvliet een nieuwe kieswet voor, waarmede hij aan alle mannelijke en meerderjarige Nederlanders, die lezen en schrijven konden en in het levensonderhoud van zich zelve en van hun gezin konden voorzien, het actief kiesrecht wilde geven.

Een geweldige storm van verontwaardiging brak alom in den lande los. Het Kabinet werd hierom zelfs genoodzaakt af te treden. Enkele jaren later stelde Minister van Houten een nieuwe kieswet voor, waarbij velerlei soorten van kiezers werden voorgesteld : belastingkiezers, woningkiezers, exa-

menkiezers, loonkiezers en spaarbankkiezers.

Dit voorstel werd 19 Juli 1896 aanvaard.

Vier jaren daarna werd na breedvoerige beraadslagingen het aantal kiezers nog eenigszins uitgebreid. Troelstra stelde reeds toen het algemeen actief en passief kiesrecht voor. Doch zoover was men toen nog niet op den democratischen weg afgegleden. Zijn voorstel werd verworpen. Onder voorzitterschap van Prof. Oppenheim werd in 1913 een commissie ter bestudeering van de evenredige vertegenwoordiging ingesteld.

Nadat door de commissie een verslag was uitgebracht, werd een voorstel tot wijziging van den Grondwet inzake kiesrecht ingediend.Men wenschte invoering van het algemeen mannenkiesrecht en evenredige vertegenwoordiging, terwijl tevens de beletselen moesten weggenomen worden, welke invoering van het vrouwenkiesrecht tot een onmogelijkheid maakten. Vervolgens wilde men voor wat de benoembaarheid betreft voor de 1ste Kamer dezelfde eischen als voor de 2de Kamer stellen.

Aanvankelijk oefende de Rechterzijde der Kamer veel verzet uit, doch Minister Ruys de Beerenbrouck „voelende den versnelden polslag van den tijd" d.w.z. onder invloed van de demagogie van Troelstra en de zijnen, deed de voorstellen aanvaarden.

Maar wanneer alle mannen zonder uitzondering kiesrecht hebben, waarom zouden dan ook de vrouwen op dit recht geen aanspraak kunnen maken. Opnieuw werd de Kieswet gewijzigd. Ook de

vrouwen zouden in de geneugten van het kiesrecht deelen.

Daarmede werd de langdurige strijd in zake kiesrecht bekroond.

Het is dus niet overdreven te zeggen, dat de volkssouvereiniteit slechts langzaam en met groote inspanning verkregen werd. Is het wonder, dat men niet van plan is voetstoots van dit privilege afstand te doen ? En zoo gaat dan telken male de souvereine kiezer met ernstigen stap ter bedevaarte naar het moderne heiligdom, het stemlocaal.

Het hoofd ontbloot zien enkele opnemers toe, hoe de souvereine kiezer met zelfbewustzijn zijn stembiljet in de mysterieuse blikken stembus werpt. Hier past stilte en eerbied. Het Volk oefent hier zijn onvervreemdbare souvereiniteit uit. Hier wordt de persoon aangewezen, die met gezag bekleed zal worden. En de christelijke kiezers zijn daarbij in de overtuiging, dat God door hun handelen spreekt. Zij, die door hen uitverkoren worden, zijn de door God gewilde gezagdragers. Zoo wordt het hun door belanghebbenden ingegeven.

Wat beantwoordt echter in werkelijkheid aan dit recht?

De verdedigers van de parlementaire democratie beweren, dat er keus in overvloed is. Volgens velen, zij nl. die van de vele nieuwe partijen concurrentie voor hun partij verwachten, zou er zelfs teveel keus zijn, hetwelke een beperking van het aantal partijen vereischt. Is er echter wel sprake van keuze?

Bestaat er voor 99% van de kiezers wel gelegenheid een vrije, eerlijke keuze te doen ?

Bij de laatste verkiezingen in 1933 had men te kiezen tusschen 8214 candidaten, verdeeld over 53 lijsten.

En toch was er voor de meeste kiezers geen keuze mogelijk. Keuze is alleen dan goed mogelijk, wanneer men de candidaten kent. En dit komt bij het moderne individualistische kiesrecht slechts in een enkel geval voor. De kiezers hebben misschien een brallende redevoering gehoord, doch men zal moeten toegeven, dat men met een redevoering van den candidaat nog weinig of niets afweet. Men kan er over oordeelen of hij al dan niet een goed redenaar is, doch daar heeft de Staat niet het meest behoefte aan. Wel echter aan menschen, die gaaf van karakter en talentvol, bekwaam zijn 's lands welzijn te behartigen. Doch daaromtrent zeggen de redevoeringen der candidaten zeer weinig.

Zij roemen zichzelven, doch een juist volkswoord zegt „Eigen roem stinkt". Zij beloven alles, wat de kiezer maar wenscht, en beloften maken schuld. Wie geeft echter de zekerheid, of de candidaat zijn beloften kan of zal vervullen ?

Na al die redevoeringen der tegen elkaar opbiedende candidaten weet de kiezer evenveel als tevoren. Het gevolg hiervan is, dat niet het karakter en niet de bekwaamheid van den candidaat den stem van den souvereinen kiezer bepalen, doch buiten de zaak liggende, domme motieven.

De kiezer in Nederland weet bij welke partij of bij welke belangengroep hij hoort en laat daardoor zijn stem bepalen. „Ik kies Nolens" wil eigenlijk niets meer zeggen dan „ik ben goed katholiek" ; aan welken persoon de stem op Nolens werkelijk tengoede komt weet niemand uit te maken dan après coup de rekenaar van het Centraal Stembureau. Met de stemmen op Albarda en Colijn is het precies hetzelfde en met de stemmen op de quasi door zichzelf gecandideerde partijgangers van Mr. Kappeyne zal het al niet veel anders zijn" 1).

De kiezer zoekt de lijst van de politieke partij op, die hij om een of andere toevallige reden aanhangt. Hij weet, dat No. 1, de partijleider, de voornaamste is. Voor de rest vraagt hij niet, wat voor een persoonlijkheid deze partijleider is en nog minder naar degenen ,die op den partijleider als candidaat volgen. De kiezer volstaat met het hokje achter No. 1 van de door hem veelal zonder kennis van zaken en vaak zonder overtuiging gekozen partij, rood te maken. O koninklijke daad !

Het stembiljet wordt toegevouwen en valt geruischloos in de stembus. De verkregen som der stemmen op de verschillende partijen bepaalt, wie als afgevaardigde 's.lands welzijn te behartigen zal hebben.

---

1) H. F. Colenbrander in De Gids Jg. 90, 3de deel blz. 281.

De wil der massa zou dus in deze hoogst belangrijke aangelegenheid beslissend zijn.

Maar welke verhevenheid bezit dan wel de massa, dat men de belangrijkste aangelegenheden op haar wil kan doen steunen ? Heeft de massa werkelijk die hooge beteekenis, welke men er aan geeft ? Of wordt dit door volksdemagogen slechts zóó voorgesteld, omdat deze in de bewierooking van de massa de verheffing van hun eigen onbeduidende peroonlijkheid zien ? Om een juiste waardeering van de massa te verkrijgen is het noodzakelijk de kenmerkende eigenschappen van de massa na te gaan.

Het meest karakteristiek in het optreden der massa is, dat zij zich niet door het regelend verstand, doch door het instinct laat leiden. Niet het helder inzicht, doch de hartstocht is drijfveer van haar handelen.

Vandaar dat de massa in haar optreden onbeschaafd en ruw is. Door fluiten, schreeuwen, scheldwoorden, met de voeten stampen, met afval te werpen geeft zij uiting aan haar onberedeneerd gevoel.

Vandaar ook, dat de massa in haar optreden wispelturig is. Vandaag vereert zij, hetgeen zij morgen zal verguizen. De massa beschimpt Caesar en eert Brutus, die hem doodde; enkele oogenblikken daarna, wanneer Antonius gesproken heeft, weent het om Caesar's lijk en eischt den dood van Brutus. De massa roept het Hosannah toe aan den Christus bij zijn intocht te Jerusalem, enkele dagen later eischt

dezelfde massa den dood van den aanbiddelijken Verlosser der wereld. De massa juicht opgetogen den Koning van het land toe; enkele dagen later eischt het in naam van abstracte begrippen als „Vrijheid, Gelijkheid en Broederschap" het hoofd van den Vorst, wiens geslacht vele eeuwen lang land en volk groot en machtig maakte.

De massa veracht of bewondert hetgeen zij zelve niet kent. Zij treedt op naar gelang hetgeen de een of ander haar voorhoudt. Het is onvermijdelijk, dat de ongeorganiseerde massa in de handen van volksdemagogen valt. Deze heeten zich de exponenten van den volkswil, doch zijn in werkelijkheid slechts de exponenten van eigen zelfzucht en machtswellust.

Het is interessant door de kramers op de markt aan het publiek hun waren te hooren aanprijzen en te zien, hoe het volk met open ooren en mond naar hen luistert. Zou men de kramers gelooven, dan zou men tot de gevolgtrekking komen, dat zij de meest onbaatzuchtige menschen ter wereld zijn. Slechts het belang van het geachte publiek wordt door den venter beoogd; eigenbelang is hem volkomen vreemd!

Wanneer dergelijke aanprijzingen en een dergelijke reactie van de massa zich tot het marktplein beperkten, zou dit niet zoo erg wezen. Erger is evenwel, wanneer zoo ook de houding is van de leiders op staatkundig gebied. En dit is het geval in den Staat der politieke democratie. Vrijgestelden

en parlementsleden dienen zich aan als de onbaatzuchtigste menschen ter wereld, die slechts de liefste wenschen der massa willen vervullen. Met overvloed van beloften overladen zij de goedgeloovige massa. Na het uitspreken van zijn redevoering, zit de spreker lachend en genietend in een gemakkelijke clubfauteuil; het arme volk gaat intusschen ten onder aan moreel en physiek verval.
Na het uitspreken van zijn redevoering, zit de spreker lachend en genietend in een gemakkelijke clubfauteuil ; het arme volk gaat intusschen ten onder aan moreel en physiek verval.

In de parlementaire democratie zijn de leiders wel verplicht op de instincten der massa te speculeeren. Werkelijke leiders zijn hier echter nooit toe in staat. Vandaar dat in de parlementaire democratie niet de besten naar voren komen, doch integendeel de slechtsten. Het is zooals Léon Daudet zegt „Le principal effet du suffrage universel — qui compte les hommes au lieu de les peser — est de faire remonter la lie dans la bouteille et de donner la vedette, politique ou autre, aux incapables et aux envieux". 1)

* * *

Aan onafhankelijke leiding heeft de massa behoefte. Uit haarzelve kan zij niet tot een zuivere bepaling van het algemeen welzijn komen, kan zij

---

1) Léon Daudet Les idées en armes 7e édition blz. 275. Ed. du Siècle, Paris 1933.

ook niet over de candidaten, die het algemeen welzijn te behartigen zullen hebben, oordeelen. De meeste personen kennen zelfs hun particulier belang niet. Maar nog veel minder kennen zij, opgeslorpt in de massa, het staatswelzijn.

De mensch welke in de massa wordt opgenomen, geeft zijn eigen persoonlijkheid prijs. Verstandelijk inzicht wijst niet meer den weg, welke begaan moet worden, doch het zeer feilbare, onbewuste gevoel. Velen, die afzonderlijk genomen, zeer verstandige en bekwame menschen zijn, worden dom en onverstandig, wanneer zij in de massa zijn opgenomen.

„Par le fait seul qu'il fait partie d'une foule, l'homme descend donc plusieurs degrés sur l'échelle de la civilisation. Isolé, c'était peut-être un individu cultivé, en foule c'est un instinctif, par conséquent un barbare. Il a la spontanité, la violence, la férocité et aussi les enthousiasmes et les héroismes des êtres primitifs. Il s'en rapproche encore par sa facilitê á se laisser impressionner par des mots, des images, et conduire á des actes lésant ses intérêts les plus évidents. L'individu en foule est un grain de sable au milieu d'autres grains de sable que le vent soulève à son gré". 1)

Zonder leiding beteekent de massa een zondvloed, een chaos, een niets. „Massa is slechts een ontkenning, en wel van het begrip organisatie, niet iets, dat

---

1) Gustave le Bon Psychologie des foules 38 édition. blz. 19. Ed. Felix Alcan Paris 1930.

op zich levensvatbaarheid heeft. Een leger zonder officieren is slechts een overtollige en verloren hoop menschen. Een hoop kapotte dakpannen en stukken ijzer zijn geen gebouw meer". 1)

De massa moet beinvloed, geleid worden. Het zou tegen de eigen bestemming en tegen het eigen wezen van de massa ingaan, zoo deze zelfregelend optrad. Men kan het spijtig vinden, dat de massa niet op een hooger plan staat, de realiteit echter eischt de erkenning, dat zij, zooals zij nu eenmaal is, uit zichzelve tot niets positiefs in staat is. Slechts leiders, slechts boven de massa uitstaande persoonlijkheden, zijn ten allen tijde en in alle gewichtige omstandigheden beslissend opgetreden.

„De geschiedenis van de wereld is slechts de levensbeschrijving van groote mannen". (Thomas Carlyle) Niet de groote meerderheid, doch de uiterst kleine minderheid of de op zich staande persoonlijkheid heeft steeds beslissend opgetreden. Er zijn thans zeer vele leiders, die hun gezag op de massa doen steunen. Zij doen zich voor als de nederige afgezanten van de massa, wier wenschen zij slechts heeten in te willigen.

Aan dergelijke leiders heeft de massa geen behoefte. Zij mogen haar hoogmoed streelen, gebaat is zij er echter niet mede. Een dergelijk optreden van de zgn.

---

1) Spengler De mensch en de techniek. Ned. Vert. Dr. K. P. Proost blz. 81. Uitg. N. W. Sijthof, Leiden 1931.

democratische leiders is er slechts op berekend bij de massa in het gevlei te komen en op haar de verantwoordelijkheid voor eigen verderfelijk optreden af te wentelen.

De massa heeft integendeel moedige, niet om de volksgunst bedelende leiders noodig, die zich niet ten haren opzichte, doch slechts voor God, Vaderland en eigen geweten verantwoordelijk voor hun handelwijze achten.

Zoolang men echter van het verkeerde standpunt uit zal blijven gaan en men het doet voorkomen, alsof het staatkundige leven op de massa moet steunen, zal van een heilzaam, onafhankelijk gezag geen sprake kunnen zijn. En de verderfelijke gevolgen hiervan zullen zich steeds schrikbarender doen gevoelen. Het zien van de gevolgen daarvan, moest thans reden genoeg zijn, de zgn. politieke rechten aan de massa te ontnemen. Het staatkundige leven loopt op deze wijze onherroepelijk vast. Voor de reparatie van een uurwerk, voor het schilderen of behangen van een kamer, voor de bewerking van het akkerland wordt terecht een vakman verlangd. In het Staatsbestuur zou, hoe ingewikkeld en hoe belangrijk ook, eenieder naar willekeur kunnen optreden.

„Het kiesrecht is aller deel. Wat dunkt u ? Wanneer duizend menschen met de geneeskunst onbekend, een geneesheer benoemen, zou men niet gevaar loopen van in de hand van een kwakzalver te vallen ? En wanneer allen een stem uitbrengen voor

de keus der geneesheeren van den Staat, zouden wij dan veilig zijn tegen politieke kwakzalverij ?" 1)

Neen, met een staatsgezag, dat zijn oorsprong vindt in de bepaling der massa, zijn wij niet veilig.

Een dergelijk gezag kan onmogelijk de zoo noodzakelijke eenheid bezitten. Een aldus gevormd gezag zal de afstraling zijn van het in zich verdeelde volk. Het doel van het gezag moet juist het éénmaken zijn.

„Waar er velen zijn, zijn er altijd vele richtingen en daar die vele richtingen tot éénheid moeten worden gebracht, is er de éénheidgevende invloed van het gezag noodig, dat het algemeen welzijn voor oogen heeft en vertegenwoordigt" 2.) Naarmate het gezag zelf meer één is, zal het ook een grootere éénheid tot stand weten te brengen. Het op democratische wijze naar voren gekomen gezag is in oorsprong en wezen verdeeld en tegenstrijdig.

Een dergelijk gezag zal steeds zwak zijn en onmogelijk de noodige kracht kunnen vertoonen tegen binnen- en buitenlandsche vijanden. Het zal zich niet met onverbiddelijke kracht kunnen doen gelden, geen gehoorzaamheid weten af te dwingen.

Zonder een hiërarchisch gezag geen orde, geen

---

1) Mr. G. Groen van Prinsterer Vrijheid, gelijkheid en Broederschap blz. 10. Uitg. J. Roering, 's-Gravenhage 1848.

2) St. Thomas van Aquino Summa Theol. Ia pars Q. 96, art. 4.

vrede, geen welvaart. Het herstel kan alleen dan plaats vinden, wanneer de huidige atomistische en individualistische staatsopvatting voor de hiërarchische verlaten wordt.

Het individualistische kiesrecht in zijn huidigen vorm moet aan het volk ontnomen worden.

Doch daartegen worden onder leiding van de daarbij belanghebbende partijbonzen allerlei tegenwerpingen gemaakt.

Verkregen rechten zouden niet ontnomen mogen worden, dus ook het algemeen kiesrecht zou onaangetast moeten blijven.

Het onnoozele van deze opmerking moet eenieder bij eenig nadenken, inzien. Het algemeen kiesrecht is een concessie, aan het volk gedaan in de meening, dat daarmede het algemeen welzijn het beste behartigd zou worden. Wanneer nu in de practijk blijkt, dat het algemeen welzijn niet beschermd, doch verwaarloosd wordt en in de plaats daarvan naar de vervulling van allerlei partijbelangen en particuliere belangen gestreefd wordt, dan is men niet slechts gerechtigd, doch ook verplicht dit gevaarlijke speelgoed aan de massa te ontnemen.

Men stelt het dikwijls voor alsof door het kiesrecht de belangstelling voor den Staat en voor het Vaderland stijgt, welke belangstelling bij het ontnemen van het algemeen kiesrecht zou verminderen. Het doet eenigszins komisch aan, een dergelijke argumentatie thans te hooren. Men legge zijn oor te luisteren, wanneer het volk over den Staat en

over de huidige gezagsdragers spreekt, en, men zal slechts laatdunkendheid, afkeer en verachting bespeuren. En mede is het onmiddellijk gevolg geweest, dat men internationaal ging voelen ten koste van het Vaderland.

Eerbied voor de eigen gekozen gezagsdragers is er niet, terwijl eerbied zeer goed mogelijk is voor onafhankelijke gezagsdragers, zoo deze het welzijn van het volk behartigen. Zooals de katholiek geen invloed op de Pausverkiezing heeft en toch een groote vereering voor Paus en Kerk bezit, zoo zal ook het volk met hoogen eerbied naar den Staat opzien, mits de drager van het gezag blijken geve van zelfstandigen kracht.

Maar de wil der massa zou bij afschaffing van het individualistisch kiesrecht niet tot uiting komen! Bezit de massa evenwel in staatsaangelegenheden wel een wil ? Vraag eens den boer, die op het land werkt of den arbeider op een fabriek of een tramconducteur of de keukenmeid of zelfs een dokter in de medicijnen en een meester in de rechten, wat zij over vrijhandel of autarchie, over den gouden standaard, over het kanalenvraagstuk, over de buitenlandsche politiek denken. De boer zal zeggen : Het land weet ik te bewerken ; de tramconducteur : De tram weet ik veilig te voeren ; de keukenmeid : Een goed middagmaal weet ik te bereiden ; de dokter : De zieken weet ik bij te staan, doch vraag mij asjeblieft niet naar aangelegenheden, die buiten mijn terrein liggen. Sommigen onder hen zullen zich

herinneren, wat hun dagblad over de gevraagde aangelegenheid geschreven heeft en zonder overtuiging zullen zij dit napraten, maar van een redelijk weloverwogen inzicht kan geen sprake zijn.

Het volk bezit slechts een zeer algemeene wil, nl. de wil om goed geregeerd te worden. Doch verder bezit het volk geen wil of spreekt het deze in ieder geval niet uit.

De massa kan in enthousiasme voor iets geraken of in woede over iets losbarsten, doch dan nog is dat slechts mogelijk geworden omdat waarachtig onbaatzuchtige volksleiders ofwel verachtelijke volksdemagogen, als een kunstenaar een muziekinstrument, de volksziel bespeeld hebben.

Door de partijleiders wordt thans voortdurend aan het volk voorgehouden, dat het algemeen kiesrecht van een geweldige beteekenis is. En het volk, gestreeld in zijn hoogmoed, neemt dit voor het grootste gedeelte nog aan. In werkelijkheid heeft het volk echter in het geheel geen behoefte aan het individualistische kiesrecht. Uiteindelijk, zal men het huichelachtige in al deze voorstellingen inzien en dan zal het volk zich haasten om zich van dat zgn. voorrecht te ontdoen.

Het zal in denzelfden geest spreken als Demos uit het prachtige tooneelstuk van Henri Ghéon : „Démos par ci, Démos par là ! Démos qui veut la paix et qui n'a pas la paix ! Démos qui ne veut pas la querre et qui fait la guerre.... Démos ne veut plus rien. Démos est cordonnier de son état. Démos

n'entend rien à la politique, ni à la guerre, ni à la paix, ni à la justice, ni aux impôts, ni au régime des prisons, ni à la diminution ou à l'augmentation des fonctionnaires... Démos demande à faire ses souliers comme il l'entend, c'est à dire le mieux possible, et à les vendre à un prix honnête afin de vivre et d'élever les siens selon les traditions de sa maison.... à prier les dieux si cela lui plaît.... et à apprendre à ses enfants autre choses que des sornettes. Démos est prêt à donner tout ce qu'il faudra pour qu'on lui épargne le soin de s'occuper de choses qu'il ignore et de payer les pots qu'il aura lui-même cassés". 1)

Het volk vraagt geen medezeggingsschap in het staatsbestuur, geen volkssouvereiniteit, geen politieke democratie. Het volk vraagt slechts, dat de mogelijkheden verschaft worden te leven en te werken.

Wij zullen de laatsten zijn te ontkennen, dat de regeering vatbaar voor critiek moet blijven. Doch wij merken alleen op, dat critiek alleen dan goed en billijk kan zijn, wanneer zij door bevoegden wordt uitgeoefend en de leiding onaangetast blijve. En deze voorwaarden kunnen in de democratische regeeringsvorm niet vervuld worden.

Groote staatslieden en vorsten waren steeds voor

---

1) Henri Ghéon Démos esclave et roi — „Les cahiers d'Occident" mai 1927 blz. 100 Ed. Librairie de France Paris.

de opmerkingen van onderdanen toegankelijk, doch wisten daarbij tevens hun gezag te handhaven en gehoorzaamheid af te dwingen, wanneer na rijp beraad door hen een besluit genomen was.

Over Lodewijk den Veertienden zegt de geschiedschrijver : „Enfin, le labeur personnel du souverain, si intense, si continu, qu'il soit, ne lui procure qu'une partie des lumières dont il a besoin pour gouverner : il faut que ses ministres, chacun dans sa sphere, travaillent à l'éclairer. Non seulement il les écoute, il prend leur avis, mais sous un prétexte ou sous un autre, il faut causer tous ceux qu'il croit compétents, cherchant à se renseigner, à controler les opinions les unes par les autres, à multiplier les points de vue. Pour cela, le souverain doit s'armer de patience : „Il doit, dit Louis XIV, savoir écouter même la sottise". 1)

En ook een modern staatsman als Mussolini blijkt wel degelijk vatbaar voor allerlei opmerkingen.

Een anti-fascist, die hem enkele malen bezocht heeft, zei : „L'homme, qui d'un geste peut ouvrir ou fermer toutes les geôles politiques du royaume, écouta, sans trop d'impatience, des paroles qui, prononcées en tout autre lieu, à deux pas de là de l'autre côté de cette porte, m'auraient pu coûter cher......

Dans toute l'Italie, l'endroit unique ou l'on peut

---

1) Louis Bertrand Louis XIV Tome 2 blz. 116—117. Uitg. : J. Tallandier, Paris 1928.

en toute franchise s'exprimer librement sur les incommodités de la dictature" 1.)

Het onderdrukken van de opmerkingen door bevoegden kan gevaarlijk zijn. De leiding zou ten gevolge van het slechts aanhooren van loftuitingen, al te zeer met zichzelve ingenomen raken. Het volk zou van den anderen kant kruiperig kunnen worden. In stilte zouden de vuisten gebald worden en wanneer die opgekropte gevoelens eenige gelegenheid kregen zich naar buiten te uiten, zou een ontzaglijke catastrofe daarvan het gevolg zijn. Daarom moet er onderscheid gemaakt worden tusschen een bandelooze critiek ten aanhoore van de massa en een opbouwende critiek van bekwamen en bevoegden ten aanhoore van de leiding. Iedere critiek moet niet uitgesloten worden. Het zwaartepunt moet slechts van de onbekwamen naar de bekwamen verlegd worden.

Critiek der bekwamen is slechts mogelijk bij decentralisatie door corporatieve ordening. In de afzonderlijke corporaties kunnen de bekwame leden een oordeel gven, waartoe zij bevoegd zijn en zoo noodig de regeering van advies dienen. Een zelfstandige en onafhankelijke overheid kan een op deze wijze georganiseerd volk naast zich hebben.

De leiding van deze corporaties kan uit en door eigen gemeenschap gekozen worden, mits de kiezers

---

2) Henri Béraud Ce que j'ai vu à Rome blz. 236—237. Uitg.: Les éditions de France, Paris 1927.

met de te kiezen personen persoonlijk contact hebben. Iedere keuze zonder min of meer persoonlijk contact is een paskwil. Zij, die op deze wijze door bevoegden gekozen zijn, kunnen in hun aangelegenheden wetgevende, besturende en rechtsprekende macht hebben.

Het volk wordt dus in de nieuwe orde, ook al wordt het algemeen kiesrecht ontnomen, niet met stomheid geslagen, doch integendeel tot medezeggenschap aangemoedigd, echter slechts in aangelegenheden, waarin het bevoegd is. Door het huidige algemeene kiesrecht worden de menschen als simpele cijfertjes beschouwd; in de corporatieve ordening wordt geen gelijkheid erkend, doch aan eenieder de plaats gewezen, welke hem rechtmatig toekomt.

II. POLITIEKE PARTIJEN ONDER ALMACHTIGE PARTIJBONZEN.

Onmiddellijk met het algemeen kiesrecht hangt het moderne partijwezen samen. In een individualistische samenleving bestaan er tusschen de individuen en den Staat geen organische tusschenschakels. Het partijwezen moet, om dat gemis zooveel mogelijk te vergoeden, als tusschenschakel dienen. Zoo komt bij gebrek aan organische gemeenschappen, een willekeurige verbindingsmogelijkheid door middel van de partijbesturen.

Het partijwezen schijnt den laatsten tijd eer toe dan af te nemen. Het getal van partijen wordt bij elke nieuwe verkiezing grooter. Sommige oude partijen vallen in verschillende andere uiteen.

De oude partijen vertoonen een ongekende bedrijvigheid. De programma's worden veranderd en aangepast aan de huidige omstandigheden. Hier wordt wat aan toegevoegd, daar wat weggelaten. De jeugd wordt op een in het oog loopende wijze gevleid. Toezeggingen van allerlei hervormingen worden gedaan. Commissies ter bestudeering van diverse actueele vraagstukken worden ingesteld.

Dit alles moge voor den oppervlakkigen toe-

schouwer een rijk en veelvoudig leven beteekenen, voor de fascisten is dit het teeken, dat het partijleven den ondergang tegemoet gaat.

Het leven is de ijlkoorts van een stervende. Het leven is het trekken aan de doodsklok.

Eenieder die een nieuwe en betere orde wenscht, helpe mede dezen dood te verhaasten. Men kan Nederland geen grooter weldaad brengen.

De partijleiders zijn de machtigste menschen in het land. Zij beslissen over alles. De Kamerleden hebben in belangrijke aangelegenheden slechts uit te voeren, wat het partijbestuur gedecreteerd heeft. Wanneer indertijd Mgr. Nolens iets had vastgesteld, dan knikten alle leden van de R. K. Kamerfractie op straffe van anders uit de Kamer geweerd te worden en hun broodwinning te verliezen.

Socialistische Kamerleden, die voor hun geweten meenden niet met het almachtige partijbestuur in een of andere aangelegenheid te mogen instemmen, werden aan den dijk gezet.

Toen het Kamerlid de Heer van Beresteyn indertijd zich als spreker had doen inschrijven, omdat hij meende ook iets te zeggen te hebben, ontving hij van den Voorzitter van den Vrijzinnig-Democratischen Bond, den thans glorievol zetelenden Minister Marchant de mededeeling, dat indien hij zich niet als spreker liet schrappen, hij zou voorstellen hem uit de partij te zetten en in geval de geachte Heer Marchant niet zijn zin kreeg, zou hij als Voorzitter aftreden. De Genoemde Heer Marchant kreeg na-

tuurlijk onmiddellijk zijn zin.

Het bijna steeds eenstemmig stemmen in belangrijke aangelegenheden is reeds bewijs genoeg, dat de Kamerleden willooze werktuigen van enkele partijleiders zijn.

Er zijn Kamerleden geweest, die met de beste bedoelingen de Kamer in zijn gekomen. In hun portefeuille zaten de ontwerpen van verschillende wetten. Spoedig werden zij, wanneer zij zelfstandig wenschten op te treden, als stoute jongens op hun vingers getikt en zoo dit niet hielp werd er zorg voor gedragen, dat zij bij een volgende verkiezing niet op een verkiesbare plaats kwamen. Maar tot dit laatste komt het slechtst uiterst zelden. Door het systeem worden zij na vier jaar dermate kneedbaar, dat de partijleiders met hen kunnen doen, wat zij maar willen.

Dit alles zou niet zoo erg wezen, wanneer de partijbesturen slechts het algemeen welzijn beoogden. Doch de behartiging van het staatswelzijn is voor de politieke partijen niet het voornaamste. Partijen zijn strijdorganisaties. Dit houdt in, dat van opbouwende staatkunde slechts uiterst zelden sprake kan zijn.

De bedoelingen en handelingen van andere partijen worden ten aanhoore van de verkiezers verketterd. De grofste middelen worden in dienst van de verheerlijking der eigen partij gesteld. Kwaadsprekerij, laster, materieele of geestelijke dwang. Zij, die in hun particuliere leven misschien nog respec-

tabele menschen zijn, worden als duivels, wanneer het hun politieke partij betreft. Zakelijk uiteenzettingen zijn uitgesloten. Het gaat er niet om, de tegenstanders van de door hen vermeende waarheid te overtuigen, doch slechts de massa, de meerderheid achter zich te krijgen en daardoor de macht te verwerven.

De omschrijving van den democratischen regeeringsvorm door „government bij discussion" wordt een belachelijkheid bij het zien van het redelooze, ruwe optreden der partijbonzen. Waarover zou men ook discussieeren ? Beginselen heeft men practisch niet. Slechts de grootheid der partij is beslissend voor wat recht en waarheid is.

Aan tafel, waarmede de schurk Briand aanzat, zei iemand tot slot van een ernstig verhaal : „C'est la vie". Briand mengde zich in het gesprek en zei schouderophalend : „La vie ? Elle est en caoutchouc". 1)

Zoo denken alle partijpolitici er over. Met de beginselen moet men het niet zoo precies nemen, wanneer het de politieke partij betreft. Naarmate iets voordeelig of nadeelig voor de partij is, naar die mate is iets goed en rechtvaardig.

De leiders der R. K. Staatspartij hebben den mond steeds vol van God, godsdienst en zedelijk-

---

1) Philippe Barriès La victoire au dernier tournant blz. 97. Uit. Nouvelle Libr. Franç. Paris 1932.

heid. Dit is de schoone façade, welke de R. K. Staatspartij het meest voordeelig is. Niet de waarheden der katholieke leer echter beslissen over het optreden in politieke aangelegenheden, doch slechts het partijbelang. Daarvoor moet desnoods de godsdienst misbruikt worden.

Het leven is als caoutchouc. Eens was men liberaal georiënteerd. Dan socialistisch. Nu poogt men door fascistische uiterlijkheden over te nemen den wind uit de zeilen der herstelbeweging op te vangen.

De S. D. A. P. is even beginselloos. De oude Marxistische theorieën doen het niet meer, doch de practische conclusie daaruit nl. den klassenstrijd op te geven, trekt men niet, want de machtspositie der S.D.A.P. zou er te veel bij inboeten. Men is bang kiezersstemmen te verliezen. Vandaar het verachtelijke en schandalige optreden in zake de muiterij op de Zeven Provinciën, 1) vandaar ook de huichelachtige, elkaar tegensprekende uitspraken in zake het Koningschap in Nederland, en in zake ontwapening.

Innerlijk moeten velen zelf het geheel anders wenschen, doch om wille van hun baantje durven zij

---

1) Wij bevelen aan Dr. Colijn, Mr. Aalberse en verder aan allen de lezing aan van het Roseboek van de Muiterij, samengesteld door den persdienst van het Nationaal Jongeren Verbond. Uitg. N. V. Haagsche Drukkerij en Uitgeverij. 's Gravenhage 1934.

dit niet te uiten. Van onze socialistische partijleiders gelden zeer bijzonder ook de woorden, die Siegfried gebruikt om de handelwijze der Fransche socialisten te schetsen. Zij lijken „à ces fromages de Hollande, dont la croû est rouge et l'intérieur blanc". 1)

De antirevolutionaire partij mag niet in die mate beginselloos schijnen als de R. K. Staatspartij en de S. D. A. P., ook zij beschouwt het leven als caoutchouc. Van den eenen kant bijv. wenscht men niet de souvereiniteit van het individu te erkennen, van den anderen kant wenscht zij ook geen ernstige pogingen om den fascistischen corporatieven geest in het staatsbestuur tot uiting te brengen. De partijleider Colijn, die zoo gaarne als sterke man fungeert, blijkt een kleine man, doordat hij uit partijpolitiek oogpunt nationaal voelende, maar anti-democratische bewegingen op de lijst van verboden vereenigingen plaatst, doch anationale, défaitistische maar democratische partijen als de S.D.A.P. rustig laat voorttieren.

Al de partijleiders weten schitterend mooi te spreken en te schrijven. Zij spreken over de zegeningen der democratie, maar met al hun gepraat weten zij slechts anderen te laten doen, wat zij zelf niet graag doen. De eenigsten, die profijt uit den democratischen waanzin trekken, zijn de partijlei-

---

1) André Siegfried, Tableau des partis en France blz. 123. Uitg. Bernard Grasset Paris 1930.

ders zelven. Zij varen er wel bij. Dat is het voornaamste. Al het andere komt op de tweede plaats.

Briand heeft het navolgende, typeerende gesprek verteld, dat gevoerd zou zijn, toen hij en een ander roemruchtig socialist, nl. President Millerand, den Poolschen maarschalk Pilsudski van den trein hadden afgehaald en in een open landauer door Parijs langs een juichende menigte reden. Millerand deed niets dan groeten. Plotseling zei Pilsudski zachtjes tegen Briand, terwijl hij met zijn oogen knipte in de richting van Millerand

„Zeg, Aristide, is hij het wel"
Ja, zeker, hij is 't"
„En ben jij het ook ?"

Lachend knikte Briand. Toen sloeg Pilsudski zich op zijn borst en vroeg: „En ben ik het nog wel ?" 1).

Er zullen oogenblikken in het leven van elken partijleider komen, waarbij hem de vraag zal opkomen : „Ben ik het nog wel ?"

De vroeger gesproken woorden over de democratie waren zoo schoon en schenen zoo onbaatzuchtig. Met beloften was men steeds zoo gul. Doch wat kwam er in werkelijkheid van terecht ? Waren de politieke leiders niet de eenigsten, die van de politieke democratie profiteerden ? Naar de uitkomst te zien, blijken hun vroegere beloften aan

---

1) Philippe Barrès, o.l. blz. 100—101.

de kiezers in omgekeerd evenredige verhouding met de beloften te staan.

Door velerlei leuzen werden en worden nog dagelijks de kiezers gehypnotiseerd. De partijpers helpt daarbij al zeer bijzonder den kiezer op een bepaalde wijze te doen denken. De partijdagbladen houden niet op met telkenmale het publiek voor te houden, dat de partijleiders de edelste en onbaatzuchtigste menschen van de wereld zijn.

Maar daar ontbreekt nogal eens iets aan!

Aanvankelijk mag idealisme velen der eerste propagandisten gedreven hebben, later blijken bij de meesten volgens het gewone verloop van zaken nog slechts hebzucht en eigenbaat de drijfveer van hun handelen te zijn. Degene, die meent, dat het in Nederland zoo erg niet gesteld is, leze maar eens het boekje B o n z e n van Ralph Springer, iemand die van de handelwijzen der partijbonzen zeer goed op de hoogte kon zijn. 1)

Hij beschrijft, hoe velen, die anders voor niets gedeugd zouden hebben door handigheid en door intrigeeren in de partij naar voren weten te komen. Zij laten zich goed betalen en weten zoo een rijk bestaan te voeren. De heeren verhuizen van de arbeidersbuurten naar de deftige buurten. Zij maken op kosten van de partijkas buitenlandsche reizen. Zij leven er in het kort gezegd buitengewoon goed van en weten door wederzijdsch dreigen met het

---

1) Uitg. De Amsterdamsche Keurkamer, Amsterdam 1933.

publiceeren van compromittante stukken tot het eind van hun leven op de beurs der partijleden te leven. (Zie in bovengenoemde brochure in het bijzonder de bladzijden 54 tot 57, waar het individu Stenhuis als voorbeeld van partijbons ten voeten uit wordt geteekend.)

Cumulatie van inkomsten is bij de partijbonzen een zeer gewoon verschijnsel. Ook corrupte handelingen zijn hun veelal niet vreemd. Het staat voor ons vast, dat wanneer een fascistische of nationaal socialistische regeering eens een onderzoek naar hun handelingen op geldelijk terrein zou instellen ook hier even groote schandalen geopenbaard zouden worden als in Duitschland, waar in het vorige systeem eveneens alles zoo eerlijk scheen te gaan.

Intusschen gaat de Staat ten onder bij gebrek aan een waarachtig gezag. Alle belangen gemeenschappen hebben in een partijpolitieke wereld hun verdedigers. De Staat alleen is hulpeloos en verlaten. Niet de Staatsbelangen worden behartigd, doch slechts de partijbelangen. Alles, zelfs de zoo belangrijke buitenlandsche politiek, wordt slechts in dit licht beschouwd.

In de nieuwe orde moet het uit zijn met de partijpolitiek in den huidigen zin van het woord. Slechts in zooverre is men daar partijman, als men partij gekozen heeft voor het beginsel van het fascisme, dat het algemeen welzijn plaatst boven partijbelang of eigenbaat.

„De Staat vertegenwoordigt geen partij, de

Staat vertegenwoordigt de nationale collectiviteit. Hij omvat alles, staat boven allen, beschermt allen en treedt tegen eenieder op, die zich tegen zijn onaantastbare souvereiniteit verzet". 1)

In de nieuwe fascistische orde zijn Staat en fascistische partijélite één. De partijbonzen zeggen: „Moge het vaderland desnoods ten onder gaan, zoo de partij maar groeie en bloeie".

De fascisten zeggen: „Mogen alle partijen ten onder gaan, zoo de Staat maar sterk en gezond zij".

---

1) Mussolini, Discorsi della Rivoluzione blz. 15. Uitg.: Alpes Milano 1928.

III. HET HUIDIGE PARLEMENT IS EEN ONDING.

Overal gaat het vertrouwen in het Parlement heen. In verschillende landen is het reeds geheel opzij gezet, in andere landen zal het ook spoedig zijn tijd gehad hebben.

In Sowjet Rusland werd, zij het dan in naam der democratie, een dictatuur ingesteld, welke aan het volk elk recht tot medespreken en medebeslissen ontnam.

In Italië werd door Mussolini aan het Parlement zijn macht ontnomen. Het persoonlijke, verantwoordelijke leiderschap verving het namenlooze, onverantwoordelijke, in zich verdeelde Parlement.

In Duitschland wist Hitler het geheele volk achter zich te krijgen en de parlementaire democratie door de autocratie te vervangen.

In andere landen weten belanghebbenden het parlementarisme nog in stand te houden, doch de élite van het volk wendt zich er steeds van af. Het staat reeds nu absoluut vast, dat een antidemocratische ommekeer zal plaats vinden.

Frankrijk, het moederland der revolutie, wordt nog steeds door parlementariërs en partijleiders uitgezogen en geringeloord. Voor den oppervlak-

kigen toeschouwer mag aan het Fransche Parlement nog een lang leven beschoren zijn, voor iemand, die eenigszins op de hoogte is van hetgeen in Frankrijk leeft, staat het vast, dat de ondergang van het Fransche parlementarisme onmiddellijk voor de deur staat.

Daar is iets veranderd in Frankrijk. De groote hiërarchische beginselen vinden weder ingang bij de élite van het Fransche volk.

Allerlei nieuwe bewegingen ontstaan, die de woorden gezag, orde en vaderland in hun vanen hebben geschreven. De oudste antiparlementaire beweging onder leiding van den buitengewoon knappen Maurras en den strijdlustigen Léon Daudet ziet velen uit de hoogste kringen van wetenschap en cultuur tot zich toetreden.

De opvoering van Shakespeare's tooneelstuk „Coriolan" in de Comédie française, waarbij het volk op enthousiaste wijze zijn instemming betuigt met de antidemocratische uitspraken, die daarin voorkomen, is reeds bewijs genoeg, dat het spoedig met het Fransche Parlement gedaan zal zijn. Naar aanleiding van de oplichterszaak Stavisky, kwam het tot uitgebreide manifestaties tegen de Parlementsleden.

Met toewijding werd door de tienduizenden manifestanten gezongen:

Ça ira, ça ira, ça ira!
Les députés à la lanterne!
Ça ira, ça ira, ça ira!

Les députés, on les pendra.

Het was een uiting van wanhoop, dat de regeering op deze ongewapende, om orde roepende manifestanten, liet schieten. Een regeering, die op dergelijke manifestanten, waaronder vele oud-strijders, laat schieten is reeds verloren. En zoo ook iedere volgende parlementair gevormde regeering, incluis een zoogenaamd nationaal kabinet als dat van Doumergue, dat evenals het kabinet Colijn in Nederland feitelijk niets anders dan een hopelooze poging is, met samenspanning van alle krachten en met den moed der wanhoop de politieke democratie te verdedigen.

Zelfs de achting voor het roemruchte Engelsche Parlement gaat verloren. Het bestaan van slechts twee politieke partijen, gepaard aan de erkenning van de hooge beteekenis van aristocratie en traditie, maakte tot voor korten tijd een ordelijk staatkundig leven mogelijk. Eén van de twee partijen was steeds zeker van de meerderheid. De leider der meerderheid was bovendien 1ste Minister. Wetgeving en uitvoering waren op deze wijze steeds in de macht van een bepaalde regeeringspartij. Van den anderen kant moest de oppositie er steeds rekening mede houden, dat in het geval zij de regeering tegenwerkte en eventueel het Kabinet tot aftreden zou dwingen, zij zelve verplicht was op te volgen om de regeeringsverantwoordelijkheid te aanvaarden.

Doch ook in Engeland heeft zich het partijwe-

zen uitgebreid en daar is inwendige verdeeldheid en wanorde het gevolg van.
Ook het eertijds zoo deftige Engelsche Parlement is een strijdterrein geworden, waar de lagere instincten zich botvieren.

Op den vijftienden December l.l. bijvoorbeeld kwam het bij de Dominion kwestie aangaande Newfoundland tot verwoede scheldpartijen. De Minister van Koloniën werd „een vuile hond" geheeten, een ander zei, dat de Minister aan „hoogmoedswaanzin" leed. Allerlei groffe grappen werden ten beste gegeven. De geachte Parlementsleden lagen krom van het lachen met de voeten in de lucht. Een Conservatieve afgevaardigde vroeg of men het Lagerhuis in een dierentuin wenschte te veranderen. 1)

Is het wonder, dat ook bij het Engelsche volk de achting voor het Parlement verloren gaat en er een krachtige fascistische beweging ontstaan is, die reeds zoo sterk is, dat men in het Parlement herhaaldelijk er op aandringt maatregelen tegen fascistische organisaties te nemen? Zelfs het groote dagblad de Daily Mail bleek voor het fascisme ontvankelijk. De 65-jarige Lord Rothermere sprak zich in een groot hoofdartikel openlijk voor het fascisme uit. 2) De leider der Engelsche fascisten kreeg verder gelegenheid in dit blad propaganda te

---

1) Volgens een ooggetuigeverslag. Völkischer Beobachter 17 Dec. 1933.

2) Daily Mail 15 Jan. 1934.

voeren. 1)

Het leidt geen twijfel of binnen niet al te langen tijd zal het fascisme overal in Engeland doorgedrongen zijn.

In Nederland schijnt het nog niet zoo'n vaart te loopen. Er zijn bij ons nog een aanzienlijk aantal dogmatische vereerders van de politieke democratie.

Niettemin zijn er al eenige vrij krachtige bewegingen. En ze schijnen toch wel van veel grooter importantie dan het in dagbladen en tijdschriften wordt voorgegsteld. Waarom anders die felle actie daartegen? In de Tweede Kamer werd door verscheidene leden gezegd, dat fascisme en nationaalsocialisme hier geen ernstigen kans maken. Maar waarom dan al die ondemocratische maatregelen tegen deze bewegingen?

Men tracht zich zelven wat wijs te maken, doch dat doet het feit niet te niet, dat zelfs ons de kat uit den boom kijkend volk openlijke of geheime sympathie voor een nieuwe orde koestert. Wanneer men thans in Nederland een prijsvraag zou uitschrijven, welke de meest impopulaire woorden in Nederland zijn, dan zou daarop het antwoord moeten zijn „Kamerlid" en „Parlement."

Is dit slechts een gril der massa, welke iedere objectieven grond mist?

De uitkomst van een politiek systeem bewijst

---

1) Daily Mail 4 Febr. 1934.

voor het volk het al dan niet gewenschte van dat systeem. Het Nederlandsche volk heeft uit de uitkomsten reeds de volkomen mislukking van de parlementaire democratie geconcludeerd.

Het volk wil geregeerd worden. Buiten gezag kan een gevestigde maatschappij niet. Wil een gezag werkelijk dien naam verdienen, dan moet het gezag onafhankelijk van lagere instanties zijn. De Kamerleden zijn niet onafhankelijk.

Juridisch zou het Parlement onafhankelijk zijn. „De leden stemmen zonder last van of ruggespraak met hen, die benoemen" (Art. 87 Nederl. Grondwet). Hieraan beantwoordt, evenals aan zoovele andere bepalingen van den Nederlandschen Grondwet, in de werkelijkheid niets.

Op de eerste plaats zijn de Kamerleden noodzakelijk afhankelijk van het Partijbestuur. Iemand wordt feitelijk eerst dan candidaat gesteld, wanneer zulks het Partijbestuur behaagt. Om toch maar vooral van volgzaamheid verzekerd te zijn, laat het Partijbestuur, voordat de candidaat op de lijst geplaatst wordt, door dezen persoonlijk en in mindere mate schriftelijk verklaren dat hij zijn afhankelijkheid van het Partijbestuur erkent.

Zoo krijgt b.v. de candidaat van de R. K. Staatspartij een vernederend briefje thuis, waarin den candidaat verzocht wordt, gedateerd en onderteekend, binnen acht dagen de volgende verklaring terug te sturen :

„Ondergeteekende, verklaart kennis te dragen

van het program 1933 van de R. K. Staatspartij, gelijk dat is vastgesteld in de partijvergadering van 26 Nov. 1932 en dit te onderteekenen.

Tevens verklaart hij kennis te dragen van de bepalingen van het kiesreglement 1932 met name van de art. 25, 26, 27, regelende de bepalingen van candidaten en gekozenen. Hij is bereid zich aan deze bepalingen te houden en zich dienovereenkomstig te gedragen door

1. geen zetel te aanvaarden indien hij bij de officieele verkiezing door voorkeurstemmen zou worden gekozen;

2. niet, dan na gepleegd overleg met het partijbestuur, voor het lidmaatschap der Tweede Kamer te bedanken, indien hij op de officieele lijst gekozen is.

3. niet, dan na gepleegd overleg met het partijbestuur, het lidmaatschap van de Tweede Kamer te aanvaarden, indien hij tengevolge van het tusschentijdsche openvallen van een plaats in deze Kamer zou moeten zitting nemen".

Zoo wordt reeds vóór het aanvaarden van het Kamerlidmaatschap de afhankelijkheid van het partijbestuur vastgesteld. Eenmaal in de rij opgenomen worden zij door het systeem wel zoo gemaquilleerd, dat ze als in een poppenspel slechts handelen naar gelang door de partijbonzen aan de touwtjes getrokken wordt.

„De Staten-Generaal vertegenwoordigen het geheele Nederlandsche volk" (Nederl. Grondwet Art.

79). Wie het gelooft, is een dwaas.

Het Parlement bestaat voor verreweg het grootste gedeelte uit een reeks advocaten, journalisten en schoolmeesters.

Deze vertegenwoordigen niet de natie, doch slechts de politieke partij, waardoor zij op het schild geheven zijn. Is het wonder, dat hun optreden gekenmerkt wordt door een volkomen gemis aan vurigheid, zoolang het tenminste niet om hun baantje gaat? Zij pleiten niet uit redelijke overtuiging, doch slechts om met hun pleiten de sympathie der partijleiders te behouden.

Wij zeiden reeds, dat het gezag eenheid noodig heeft.

Het Parlement mist eenheid. De Kamerleden moeten steeds de principiëele tegenstanders zijn van hetgeen door leden van een andere partij wordt voorgehouden. Zoo kan het voorkomen, dat tegenstanders later, wanneer zij tot de overheerschende groep gaan behooren, dezelfde voorstellen gaan doen, die zij als oppositiepartij verwierpen.

Alleen dan zijn de Kamerleden het eens, wanneer het er om gaat hen te onderdrukken, die met het moderne Parlementsleven niet kunnen sympathiseeren. Dan is van allen het baantje op gelijke wijze in gevaar. Overigens liggen zij in alles met elkaar overhoop en brengen zoo weinig tot stand.

Wanneer een reusachtig zware steen door tien personen onder commando van één persoon op gelijke wijze wordt voortbewogen, dan bestaat er kans,

dat deze steen op de gewenschte plaats komt; wanneer echter honderd personen om die steen heenstaan, de een duwt, de ander trekt en het grootste gedeelte meewarig toeziet, dan is het uitgesloten, dat de steen op de gewenschte plaats komt.

De parlementsleden zijn niet slechts van het partijbestuur afhankelijk, doch indirect ook van hun kiezers. Zij zijn „député" of met een goed Nederlandsch woord „zetbaas". Eerst beloven zij onder leiding van het partijbestuur alles, wat maar wenschelijk is. Eenmaal gekozen zijn ze verplicht, ofwel te pogen in werkelijkheid de beloften in te willigen, ofwel te doen alsof de beloften ingewilligd zijn en den kiezers een loer te draaien.

Zouden de kiezers geen waar voor hun souvereine stem krijgen, dan zou hun stem bij een volgende verkiezing ten bate van een andere partij kunnen uitvallen.

Het parlementslid moet leven van populariteit in den slechten zin van het woord. Een waarachtig staatsman staat daar echter boven verheven.

„On n'est pas une assemblée politique et on n'est pas un homme politique, si ce n'est à la condition de savoir braver l'impopularité. A vrai dire „l'impopularité est presque toujours l'apanage des véritables amis du peuple" (Montalembert).

Op straffe van anders niet herkozen te worden moet de parlementarier echter van populariteit leven.

In April 1932 werd onder leiding van de R. K.

Staatspartij een voorstel tot een nieuwe regeling in zake pacht ingediend. In de 1ste Kamer werd dit voorstel mede door toedoen van eenige leden der R. K. Staatspartij, verworpen. Het feit, dat zes leden van de Katholieke Kamerfractie tegenstemden, bracht een dergelijke verontwaardiging in de katholieke schaapskooi teweeg, dat het scheen alsof het bestaan der Katholieke Kerk er van afhing. Zij zouden in strijd met het partijprogram en met de wenschen van het kiezerscorps gekomen zijn. Tientallen kiesvereenigingen eischten de niet-herkiesbaarheid van de tegenstemmers. Ook al ware men het met de opinie der Kamerleden niet eens geweest, dan had men nog eerbied moeten hebben voor hun karaktervastheid in dezen. Doch karaktervol is een woord, hetwelk in het politieke partijvocabulaire niet mag voorkomen. Zij ondergingen om wille van hun karaktervastheid de gerechte straf !

Het partijbestuur was genegeerd en hiervoor moet alles wijken. Het gaat er in het Parlement niet om, de tegenstanders te overtuigen, maar wel om, door mooi te praten den schoonen schijn te hebben. Het dient slechts om een prachtige, kostelooze reclame te bezitten.

Domela Nieuwenhuis zei indertijd : „Ik heb me laten verleiden om ook een zetel in de kamer te vervullen, al was het slechts om aldaar propaganda te maken voor onze denkbeelden, om zooals het heette over de hoofden der Kamerleden heen te

spreken tot het volk". 1)

Onze Tweede Kamer splitst zich in vijf commissies van twintig leden. Iedere groep heeft bepaalde aangelegenheden te onderzoeken en moet hierover advies uitbrengen. Het is merkwaardig, dat deze vergaderingen slecht bezocht zijn. De besprekingen komen niet in de courant, er is geen kans om reclame op de kiezers uit te oefenen!

De besprekingen in de Tweede Kamer loopen tot in het oneindige. Slechts het allerlaatste jaar, onder de zweep van het fascisme, beperkt men zich eenigszins. Niettemin blijft het aantal kolommen druks in de Handelingen der Tweede Kamer schrikbarend groot.

A. Roodhuyzen zei misschien vrij onnoozel, maar niettemin zeer typeerend in een intervieuw, hetwelk in het Algemeen Handelsblad werd afgedrukt: „Het parlement is voor mij de meest intellectueele en tevens de meest gezellige societeit in Nederland". 2).

Wat het eerste betreft, dat kan niet waar zijn. Het zou al te treurig met het Nederlandsch intellect gesteld zijn. Maar wat verder wordt gezegd over theekransachtige karakter der Tweede Kamer, dit moet ten volle beaamd worden.

---

1) F. Domela Nieuwenhuis Het parlementarisme in zijn wezen en toepassing blz. 18. Uitg. W. Sligting Amsterdam.

2) gec. in de Nationalist 28 Dec. 1931.

Voor iedere aangelegenheid zijn door het partijbestuur een of twee sprekers aangewezen, welke het partijstandpunt moeten uiteenzetten. De overigen kunnen gerust in de koffiekamer blijven. Een bode zal wel waarschuwen, wanneer de tijd van stemmen gekomen is. Waarom zou men er ook bij blijven ? Van te voren is in overleg met het partijbestuur reeds uitgemaakt of men al dan niet voor zal stemmen. Er is niemand, die zich nog door de redevoeringen van de geachte afgevaardigden zal laten overtuigen. Gladstone zei na vijftigjarig parlementair leven : „Ik heb ongeveer 8000 redevoeringen gehoord ; daarvan zijn er slechts twee, die mij van meening hebben doen veranderen. En zelfs deze twee hebben nog mijn stem niet veranderd."

En toch, de stemming in het Parlement is van een wijdere beteekenis, dan die voor een partij. De meerderheid heeft het recht in handen. Zij is voor geheel Nederland beslissend in de meest uiteenloopende kwesties. „Vroeger was het gezag daar, om u van den overlast der meerderheid te verlossen ; om u te handhaven in uw goed regt, al zouden ook allen zich vereenigd hebben tegen u alleen. Thans moet gij tevreden zijn met hetgeen de meerderheid wil. Daarvoor hebt gij het uitzigt van uw wil te zien gebeuren, als uw gevoelen de meerderheid verkrijgt. Wat de meerderheid goedvindt, is regt, omdat het haar gelust. Zij beschikt over uw geld en over uw leven. Gij zijt medelid van den Souverein, en daarom wordt gij heengeleid of heengesleurd in de rig-

ting, welke aan het krachtigste deel van den Souverein gevalt." 1)

Waneer men er eenmaal van uitgaat, dat alle menschen gelijk zijn, moet men er ook noodzakelijkerwijze toe komen het recht, het gezag en de macht op de meerderheid te doen steunen. Wanneer de menschen onderling gelijk zijn en het blijkt, dat zij het niet (als bij acclamatie) allen over een aangelegenheid eens zijn, dan zit er niets anders op dan door een stemming te doen uitmaken, welke meening de overhand heeft. Wanneer het dan eenmaal uitgemaakt is, moet ook aangenomen worden, dat deze meerderheid de wijsheid en de deugdzaamheid in pacht heeft en moeten dus ook zij, die tegenstemden, zich door de tegenovergestelde meerderheid gebonden achten. „La volonté générale est toujours droite et tend toujours à l'utilité publique". 2)

Onder „la volonté générale" verstaat Rousseau de meerderheid. Aan hen, die opmerken, dat er van de vrijheid en gelijkheid zoo toch weinig terecht komt, antwoorden Rousseau en zijn aanhangers, dat dit niet juist gezien is. Wanneer een wet aan het volk wordt voorgehouden, zou het niet beslissend

---

1) Groen van Prinsterer Gelijkheid, Vrijheid, Broederschap, Hoofdstuk II blz. 6. Uitg. J. Roering, 's Gravenhage 1848.

2) J. J. Rousseau, Du Contrat social, Boek II, Hoofdstuk III.

zijn, of deze of gene haar goed- of afkeurt, doch slechts of de wet overeenkomt met de wenschen der meerderheid. Blijkt het na de stemming, dat iemand niet tot de meerderheid behoort, dan onderwerpt deze zich toch, want uit het feit, dat hij tot de minderheid behoort, zou duidelijk op te maken zijn, dat hij het mis heeft gehad. „Quand l'avis contraire au mien l'emporte, cela ne prouve autre chose, sinon que je m'etois trompé, et que ce que j'estimois être la volonté générale, ne l'étoit pas. Si mon avis particulier l'eut emporté, j'aurois fait autre chose que ce que j'avois voulu, c'est alors que je n'aurois pas été libre." 1).

Het doet ons iet-wat grappig aan te zien, hoe op een dergelijke wijze, d. w. z. aprioristisch, maar wordt aangenomen, dat de meerderheid, onverschillig de personen, waaruit deze bestaat, steeds gelijk zou hebben. Een oppervlakkige beschouwing doet reeds zien, dat ook dit weer niet aan de werkelijkheid beantwoordt. In de werkelijkheid toch acht niemand zich door de meerderheid gebonden, doch slechts door waarheid en bekwaamheid. Wanneer ik ernstig ziek ben, vraag ik niet aan mijn huisgenooten en kennissen, welke geneesmiddelen zij voor mij het beste achten, doch ik richt mij tot een bekwamen dokter. En al raadt nu één meer dan de helft van mijn familieleden en bevriende relaties een bepaald middel aan, dat tegenovergesteld is aan

---

1) J. J. Rousseau o.c. Boek IV, Hoofdstuk II.

den raad van den dokter, toch stel ik het middel van den medicus verre boven dat van mijn goedmeenende, doch onbevoegde familieleden. Zoo ik anders handelde, zou dat onverstandig, dom en roekeloos van mij wezen. Maar nog onverstandiger, dommer en roekeloozer is het, in politieke en sociale aangelegenheden het getal te doen beslissen en niet op de eerste en voornaamste plaats op bekwaamheid en bevoegdheid te letten.

„Man Soll die Stimmen wägen und nicht zählen,
Der Staat musz untergehen, früh oder spät,
Wo Mehrheit siegt und Unverstand entscheidt."
(Schiller).

Niet wat een wispelturige meerderheid wenscht, is beslissend, doch wat de bekwaamsten, de besten op elk gebied als juist achten, heeft beteekenis. Thans echter is het zoo gesteld, dat datgene, wat een éénhoofdig gezag of de besten van het volk verkeerd zouden heeten, goed en billijk wordt, zoo de meerderheid er maar voor is. Ja, tengevolge van de wispelturigheid der menigte is het reeds zoo ver gekomen, dat iets, wat den eenen dag goed, den anderen dag verkeerd wordt genoemd, zonder dat er eenige verandering van den toestand is, welke een verandering van opinie verklaarbaar maakt.

In de practijk des levens komt dan ook van dit beginsel, van recht door meerderheid, weinig terecht. De feiten hebben het beginsel wederom achterhaald. Feitelijk ligt de beslissing in handen

van onverantwoordelijke peroonlijkheden, die door allerlei voorspiegelingen de souvereine stemmen voor hun persoon weten te winnen.

Hoe ware het ook mogelijk, dat bekwaamheid beslisse? Het is nu eenmaal uitgesloten, dat de Kamerleden bekwaam zijn in alle zaken, waarover hun beslissing gevraagd wordt. In een uiterst korte spanne tijds wordt hun oordeel over de meest uiteenloopende zaken gevraagd b.v. binnen het verloop van een week over het werkloosheidsvraagstuk (Is men eigenlijk al eens met een ernstige behandeling begonnen?) over de droogmaking van de Zuiderzee, over de Koloniën, over muntstabilisatie en het goudvraagstuk, het belastingwezen, kindervoorzorg en de hemel moge weten, welke vraagstukken zich binnen een week nog meer kunnen voordoen.

Het Kamerlid mag vooral niet zeggen, dat hij van deze kwesties niet op de hoogte is en zich dus van stemming wenscht te onthouden. Elk vraagstuk op zich zou een langen tijd vorderen om er zich eenigermate in te werken. Die tijd kan het Kamerlid niet gelaten worden. Duizend en een zaken vorderen zijn tijd op. Zoo moet hij onvoorbereid en totaal onkundig over de belangrijkste aangelegenheden beslissen.

De meesten zijn trouwens voor de Staatstaak volledig onbekwaam. Het schijnt wel of in tegenstelling met iedere andere bezigheid, de politieke wetenschap niet geleerd behoeft te worden en men

geheel onvoorbereid de politiek in kan gaan.

Het gevolg van dit alles is, dat de minste invloed van buiten, zoo er tenminste geen partijbelangen mede gemoeid zijn, het oordeel van een Kamerlid kan doen veranderen.

Als voorbeeld het navolgende: Famke schrijft in haar boek De triomf van het Huwelijk: „Wanneer ik, niet door drukke gezinsplichten gebonden met deze circulaire tijdig aan de Tweede Kamer van onze inzichten had kunnen kennis geven, was dit amendement nooit door den heer Boon voorgedragen, want ook hij verfoeit dit extremistisch feminisme. Maar éénzijdig bewerkt door de Ultra-feministen omdat de moeders geen tijd hebben zich steeds tijdig en op 't juiste oogenblik te doen hooren, meende hij dit amendement aan de Nederlandsche vrouw verplicht te zijn". 1)

Zooiets pleit toch wel voor de kennis, de zelfstandigheid en onafhankelijkheid van een Kamerlid!

Voor wat men niet kent, kan men ook geen verantwoordelijkheid dragen. En als men al verantwoordelijkheid kan aanvaarden dan wordt dit verantwoordelijkheidsgevoel gesmoord ten gevolge van de kiezers, die noodzakelijk de Kamerleden moeten bederven met hun eischen.

Ir. Albarda zeide bij de begrootingsdebatten in 1930, dat zijn partij eventueele mobilisatie zou saboteeren. Moet het dezen min of meer ontwikkelden

---

1) A. C. Veen-Brons (Famke) De triomf van het Huwelijk, blz. 219. L. J. Veen's Uitg. Amsterdam 1931.

man zelf niet tegen de borst stuiten iets dergelijks, dat met landverraad gelijk staat, te zeggen? Doch zijn kiezers hoorden wel graag dergelijke krasse woorden. Het verantwoordelijkheidsgevoel wordt gesmoord omwille van het in gevlei komen bij de massa.

Zoo ook met de geldsmijterij door het huidige Parlement. Waneer de Heeren eenigszins hun verstand gebruikten, moeten zij zelf wel tot de gevolgtrekking komen, dat het zoo niet langer gaat, Doch het gevoel van afhankelijkheid fnuikt hen. Verscheidenen kwamen met de beste bedoelingen in de Kamer, doch het systeem dwingt hen tot minderwaardige handelingen. Het feit, dat, wanneer zij partijbestuur en kiezers niet bevredigen, hun baantje in gevaar is, verblindt hen. De meeste Kamerleden moesten vóór hun Kamerlidmaatschap een aanzienlijk lagere levenswijze leiden. Men moet houden, wat men heeft en zoo mogelijk nog door cumulatie van functies of door commissariaten in naamlooze vennootschappen, nog meer zien te verwerven, in welk streven zij in de meeste gevallen door hun respectievelijke vrouwen bijzonder krachtig gesteund worden.

Men kan niet zeggen, dat wij slecht bestuurd worden; wij worden in het geheel niet bestuurd. Dat blijkt het beste bij belangrijke gebeurtenissen, wanneer het gezag zich in bijzondere mate behoort te doen gelden. Bij de spoorwegstaking in 1903, maar vooral in 1918 bij de poging tot revolutie kwam dit

naar voren. Er was geen sprake van een onvoorwaardelijk, gezagvol optreden. Men was bang voor de onderdanen; men maakte verontschuldigende opmerkingen ten bate van de oproerlingen. Met een Parlement is gezag nu eenmaal onbestaanbaar. „Le Parlement gouverne, mais en ce sens seulement, qu'il empêche de gouverner". 1)

Hij, die weder gezag wenscht, zal voor alles zijn geloof in de politieke democratie vaarwel moeten zeggen.

Den laatsten tijd hebben velen het inzicht verworven, dat het op deze wijze niet voort kan blijven gaan. Zij stellen allerlei hervormingen voor echter met behoud van de politieke, parlementaire democratie. De een wil verdere uitbreiding; de ander beperking van kiesrecht, al naar gelang de smaak het ingeeft.

De een wenscht een tijdelijke niet-verkiesbaarheid der gedeputeerden, hetgeen deze zou verhoeden hun eigen geweten te verkrachten en de kiezers teveel naar de oogen te zien. 2)

Een ander wenscht een nieuwe regeling van het recht tot ontbinding van Kamer en Senaat, afschaffing van het finantieele initiatief der Kamer, invoe-

---

1) Lucien Romier, L'impasse parlementaire *Le Temps* 6 Febr. 1934.

2) P. Morer, *La crise morale du parlementarisme*, Uitg. Causse, Graille et Castelnau, Montpellier 1930.

ring van het referendum enz. 1)

Een derde wenscht, dat eenieder zichzelf candidaat stelt voor een met name genoemde partij. Aanwijzing zou geschieden overeenkomstig het aantal behaalde stemmen. Men zou dan niet, domweg een partij, doch een persoon kiezen, die bepaalde beginselen aanvaardt. Hiermede zou de macht der partijbesturen gebroken zijn. 2)

Weer een ander wenscht de genezing door het stichten van een nieuwe partij, die niet antiparlementair, maar extraparlementair moet zijn. 3)

De lijst van reorganisaties, welke den laatsten tijd worden voorgesteld, zou met een lange reeks aangevuld kunnen worden.

Maar het zijn allemaal nuttelooze pogingen. Daarmede komen wij niet uit het moeras. Zij tasten de fout niet in den wortel aan.

De diepste fout ligt in de al te belangrijke rol, welke men aan het parlement geeft en in de samenstelling van het parlement. De taak van een parlement mag hoogstens vertegenwoordigend en pleitend voor het volk, raadgevend en opbouwend critisch zijn.

---

1) André Tardieu, L'heure de a décision Uitg. Flammarion Parijs 1934.

2) Mr. N. Kappeyne van de Coppello Vertegenwoordigend stelsel. Uitg. H. D. Tjeenk Willink en Zoon 1926.

3) M. E. Gascoin Réforme de l'Etat, Uitg. Bossard, Parijs 1932.

Die taak verschilt wezenlijk van die, welke zich het moderne Parlement aanmatigt. De meest absolute Vorst had nooit een dergelijke macht. Het Parlement doet zich als overheid voor zonder de verantwoordelijkheid van een Overheid te kunnen dragen. Het maakt iederen opbouwenden arbeid onmogelijk door zijn interpellaties, amendementen en moties.

In de nieuwe orde moet de Staat onafhankelijk zijn. Daarnaast kan een parlement, dat door een organisch kiesrecht tot stand gekomen is, als pleiter voor het georganiseerde volk optreden.

Geen beperkte reorganisatie van het Parlement, zal van nut zijn, doch een essentieele verandering in de wijze van samenstelling, in de structuur en vooal in de taak van het Parlement.

In het huidige systeem en met de huidige gezagsdragers zal dit nooit tot stand kunnen komen. „Niemand zet een lap nieuw laken op een oud kleed, want de opgezette lap doet het kleed inkrimpen en er ontstaat nog grooter scheur. Ook doet men geen nieuwen wijn in oude zakken ; anders bersten de zakken, de wijn loopt weg, en de zakken gaan verloren. Maar nieuwen wijn doet men in nieuwe zakken en beide blijven behouden" (Mat-(theus 9 : 16—17).

Eerst in de fascistische orde zal in Nederland de volkomen reorganisatie plaats kunnen vinden. Het Parlement zal dan op ordelijke wijze tot stand komen en de juiste beteekenis verkrijgen, welke daaraan in het staatkundige leven van Nederland toekomt.

IV. DE WANHOPIGE TAAK DER MINISTERS.

Volgens den Nederlandschen Grondwet benoemt en ontslaat de Koning de Ministers. „De Koning stelt ministerieele departementen in, benoemt er de hoofden van en ontslaat die naar welgevallen." (Art. 77)

Wederom een mooie theorie, waarvan in de practijk niets terecht komt.

De benoeming der Ministers staat, evenals ons geheele staatkundige leven, onder den dwang van het partijwezen.

Ten bewijze hiervan enkele feiten uit de droevige geschiedenis van de benoeming der Nederlandsche Ministers in de laatste jaren.

Het Ministerie Heemskerk moest in 1913 aftreden, omdat de verkiezingen in het nadeel uitvielen van de partijen, waaruit de Ministers voortkwamen. Men zocht naar samenwerking met de S. D. A. P., doch deze laffe partij achtte zich machtiger door obstructie te voeren en wenschte geen deel van eenig Ministerie uit te maken. Men duldde hier, dat de socialistische Internationale aan de Nederlandsche S. D. A. P. verbood om ministerzetels te aanvaarden. Een internationaal genootschap mengde

zich dus in onze Nederlandsche staatsaangelegenheden.

Met uiterst veel moeite werd het zgn. extraparlementaire Kabinet Cort van der Linden in elkaar gezet. Het zou op den „volkswil" steunen. Feitelijk bestond het evenzeer als al de andere Ministeries bij genade van de partijleiders. Alleen behielden deze, evenals thans bij het Kabinet Colijn, de vrijheid op een voor hun geschikt moment steun aan het Ministerie te weigeren en het tot aftreden te dwingen.

Voordat de nieuwe verkiezingen werden uitgeschreven, moest dit op den „volkwil" steunend Ministerie reeds aftreden. Een Ministerie Ruys de Beerenbrouck werd na veel heen en weer gepraat der partijleiders in elkaar getimmerd. Het wist zich, al was het dan met een kleine meerderheid, eenigen tijd te handhaven .Doch de Militiewet werd verworpen. Het Ministerie moest zijn koffers pakken en kon heengaan. Doordat de tegenstemmende partijen het zoodanig oneens met elkaar waren, dat zij niet in staat waren een eenigszins homogeen Ministerie samen te stellen, trad het Ministerie Ruys de Beerenbrouck andermaal op met uitzondering van de Ministers van Oorlog en Finantien.

Er werd een nieuwe Militiewet ingediend, welke aan de wenschen van de Kamer was aangepast, en welke natuurlijk werd aangenomen.

In verband met de houding der Kamer ten opzichte van de Bioscoopwet meende Ruys de Bee-

renbrouck weder te moeten aftreden.

Gereconstrueerd trad het voor de derde maal op, nadat de rechtsche partijen het „coalitieaccoord" gesloten hadden.

Wederom werd de verworpen wet aan de wenschen der Kamer aangepast, ingediend en thans aanvaard.

Ofschoon de tijd der verkiezingen niet zoo ver meer was, werd het Kabinet tengevolge van de verwerping van de Vlootwet, weder tot aftreden gedwongen. Maanden lang duurde deze Vlootwetcrisis. Men wist geen andere oplossing dan den Kroon maar aan te raden de ontslagaanvrage van het Ministerie niet in te willigen.

Dan kwam het Kabinet Colijn. Ook deze zgn. krachtige figuur moest weer spoedig vertrekken tengevolge van de aanneming van het amendement van Ds. Kersten, tot schrappen van den post op de Begrooting voor het Gezantschap bij den H. Stoel.

Allerlei combinaties van partijen werden sedert den coalitiebreuk uitgedacht om daaruit een nieuw Ministerie te vormen. Daar men niet tot overeenstemming kon komen, kregen we bij de gratie van de partijleiders een Intermezzokabinet de Geer. Het was van alles wat. Het was rechts georiënteerd, doch er waren ook twee Ministers bij, voortkomend uit de linksche partijen. Dit heterogeen (thans zou men dat nationaal heeten!) kabinet leed verschillende nederlagen, maar bleef aan onder goedkeuring van de partijleiders, omdat men

geen raad wist, hoe anders een nieuw Kabinet samen te stellen. Vóór de verkiezingen van 1929 trad het af. Nu werd een kabinet in elkaar gezet, dat weder door de partijleiders bekokstoofd was, doch dat zich niet met den naam van parlementair mocht sieren, opdat de partijleiders op een voor hun geschikt oogenblik steeds dit Kabinet tot aftreden zouden kunnen dwingen. Weer wist dit Kabinet zijn vier jaren niet uit te dienen. Een betrekkelijk onbeteekenend ontwerp tot bezuiniging op de Justitiebegrooting was de oorzaak, dat nieuwe verkiezingen werden uitgeschreven. Dan kregen we het roemruchte Kabinet van den thans schijnbaar zegevierenden sterken man Colijn. Iedere partij kreeg in de samenstelling van dit Kabinet zijn droogje en zijn natje. Partijmenschen maakten weder dit Kabinet uit, waaronder er zijn, die totaal onbekwaam voor hun taak zijn, doch welke Colijn moest nemen ter bevrediging van de partijinstanties.

Voor de R. K. Staatspartij werden afgevaardigd de democraat Mr. van Schaik, de in militaire zaken onbekwame Mr. Dr. Deckers, de Nederland economisch naar den ondergang voerende Mr. Verschuur.

Voor de Anti-revolutionaire partij de zgn. nationale figuur Colijn en diens krullenjongen Mr. de Wilde.

Voor den défaitistischen Vrijzinnig Democratischen Bond de plotseling met nationaal gevoel voorziene Mr. Marchant en zijn tweelingbroeder Mr. Oud.

Voor de Christelijk Historischen werd weder de vroeger reeds onkundig gebleken Dr. Slotemaker de Bruine van stal gehaald en tot Minister van Sociale Zaken benoemd. Zijn voornaamste taak, het werkloosheidsvraagstuk op te lossen, schijnt voor dezen socialen Minister niet te bestaan.

Voor den Vrijheidsbond kregen we den ongebondenheid tot deugd verklarenden Ir. Kalff. En ten slotte kwam als toegift ter bevrediging van pacifisten, internationalisten en tutti quanti Jhr. Mr. de Graeff, die in zijn vorige loopbaan als Gouverneur Generaal reeds overvloed aan bewijzen gegeven had, dat hij voor gezagsdrager totaal ongeschikt was.

Dit zgn. Kabinet van sterke mannen vertoonde tot heden geen kracht. De eerste en beste kans, die het kreeg, om krachtig op te treden nl. tegen Duitschland, dat tegen alle wetten van fatsoen en rechtvaardigheid in met den Nederlandschen schuldeischer solde, liet men voorbijgaan. Als een kwajongen, als een geslagen hond trok men zich terug. Een uiting van krachtsvertoon moet misschien het optreden tegen fascistische organisaties beteekenen. Maar dit is eerder een bewijs van futloosheid en kinderachtige vrees. Een défaitistische partij als de S. D. A. P., die een onnoemelijk aantal bewijzen van karakterloosheid heeft gegeven wordt de hand boven het hoofd gehouden, omdat het aantal leden zoo groot is en men daar bang voor is. De fascistische organisaties worden, zonder eenig on-

derscheid te maken, allen op de lijst van verboden organisaties geplaatst. Och ja, het aantal leden is betrekkelijk gering. Men meent zonder veel gevaar dezen thans wel den kop in te kunnen drukken.

De sterke man Colijn beloofde bij de aanvaarding van zijn ambt, dat allerlei bezuinigingen zouden aangebracht worden om in- en uitgaven in overeenstemming met elkaar te brengen. De belastingdruk kon volgens Colijn niet hooger opgevoerd worden. En ziet, thans moet Nederland meer dan 900 millioen opbrengen d. w. z. een goede 100 millioen meer dan in de meest vóorspoedige jaren, welke Nederland heeft gekend.

De korte geschiedenis van de achtereenvolgende kabinetten in de laatste jaren moet het toch wel voor eenieder duidelijk gemaakt hebben, dat samenstelling en ontbinding van een Ministerie van het Parlement, van de partijleiders afhangen. De partijleiders benoemen en ontslaan de Ministers. Is het wonder, dat de Ministers zich uitsloven den partijleiders en Kamerleden van dienst te zijn?

Zijn vrienden (de partijgenooten) moet hij dienen, zijn vijanden (de niet partijgenooten) moet hij tevreden stellen. Een moeilijke zaak, welke voor een waarachtig bestuurder een onmogelijkheid is. Het sluit een krachtdadig optreden uit. Met teveel factoren moet rekening gehouden worden. Zoo willen wij best aanvaarden, dat Colijn het eerlijk meende, toen hij verklaarde, dat inkomsten en uitgaven in overeenstemming moeten zijn, dat de belasting-

druk het toelaatbare overschrijdt, maar ook hij, de zoo graag als sterke man fungeerende Colijn, is gebonden aan de Kamerleden, dewelke hij vreezen moet.

In 1903 bij de spoorwegstaking, in 1918 bij de revolutiepoging en in 1933 bij de muiterij op de Zeven Provincieen ten opzichte van hen, die dit toejuichten, was de regeering veel te zwak in haar optreden. Men had vrees voor Kamerleden en partijleiders. Terecht schreef Troelstra in betrekking met de revolutiepogingen van 1918 in zijn gedenkschriften: „Het was niet mogelijk uit te maken, welk politiek beginsel de heer Ruys belichaamde" 1.)

Ook het ontslag van Generaal Snijders was mede een gevolg van de vrees voor democratische elementen.

De Ministers in het huidige systeem wijken niet voor argumenten, maar voor dreigementen.

Verantwoordelijkheidsgevoel kan alleen degene hebben, die onafhankelijk is in die aangelegenheden, waarvoor hij gesteld is. De minister in onze huidige staatsconstellatie is niet onafhankelijk van theoretisch lagere instanties, kan zich dan ook voor allerlei misstanden niet verantwoordelijk gevoelen. Een merkwaardige uiting daarvan is, dat wanneer een Minister moet heengaan, hij met het onschuldigste gezicht van de wereld, deel van een nieuwe Mi-

---

1) P. J. Troelstra Gedenkschriften, 4de deel Storm blz. 306 Uitg.: Querido, Amsterdam 1931.

nistercombinatie kan uitmaken.

Een op de huidige wijze geformeerd Ministerie mist vooral eenheid in optreden. Het Kabinet blijft de weerspiegeling van het in zich verdeelde Parlement. Niets is er, wat de Ministers onderling samenbindt. We hebben een Premier, doch dit Premierschap komt op niets neer. Hem, dien wij thans Premier of Voorzitter van den Ministerraad heeten, is slechts tijdelijk Voorzitter en bezit niet de macht leiding te geven en kan eventueel niet beslissend optreden. Geschillen tusschen de Ministers, die zoo gemakkelijk kunnen voorkomen, kan hij niet oplossen. Ministers, die klaarblijkelijk onbekwaam voor hun taak zijn, kunnen niet op zijn advies door de Koningin van hun ambt ontheven worden. De departementen kunnen elkaar ongehinderd tegenwerken. De verhouding van den Staat tot den Gouverneur Generaal en tot den Opperbevelhebber van Land en Zeemacht is mede tengevolge van het gemis van een Premier onbestemd en wanordelijk.

De groote staatsman Richelieu zeide: „Après avoir examiné et reconnu les qualités necessaires à ceux, qui doivent être, employés au ministère d'Etat, je ne puis que je ne remarque qu'ainsi que la pluralité des médecins cause quelquefois la mort du malade au lieu d'aider sa guérison, ainsi l'Etat recevra-t-il plutôt du préjudice que de l'avantage si les conseillers sont en grand nombre. J'ajoute qu'il n'y en peut avec fruit avoir plus de quatre, et qu'encore faut-il qu'entre eux il y en ait un qui ait l'autorité

supérieure et qui soit comme le premier mobile qui meut tous les autres cieux sans être mû que de son intelligence". 1)

En in zijn politiek testament stond geschreven: „L'envie naturelle qui se trouve d'ordinaire entre des puissances égales est trop comme de tout le monde sans qu'il soit besoin d'un long discours faire voire la vérité de la proposition que j'ai mise en avant. Diverses expériences m'ont rendu si savant en cette manière, que je penserais ètre responsable devant Dieu, si ce présent testament ne portait pas en termes exprès qu'il n'y a rien de plus dangereux en un Etat que diverses autorités égales en l'administration des affaires". 2)

In de nieuwe orde moet de Minister-President de leiding over de andere Ministers hebben. Hij is hun leider en scheidsrechter.

„In het fascistisch bestuur zijn alle Ministers en Onderstaatssecretarissen soldaten : zij gaan, waarheen hun chef hun beveelt te gaan en zij staan, waar ik hun beveel te blijven staan". 3)

Hij moet zelfs aan de Kroon het ontslag van een of meer Ministers kunnen adviseeren en even-

---

1) Oeuvres du Cardinal de Richelieu. Avec une introduction et des notes par Roger Gaucheron. Ed. Jules Tallandier, Paris 1929 blz. 43, 44.

2) Idem blz. 44.

3) Benito Mussolini Discorsi della rivoluzione blz. 15. Uitg. : Alpes Milano 1928.

tueel zelf bij koninklijk decreet het beheer van meerdere Ministeries op zich kunnen nemen.

Eerst op deze wijze is het mogelijk, dat meerdere eenheid en continuïteit in het staatsbestuur kome.

Eerst dan zal de Staat met energie kunnen optreden, tegen alles, wat het nationale welzijn belaagt.

V. AMBTENARIJ TENGEVOLGE VAN CENTRALISATIE

Volgens de individualistische leerstellingen bestaat de maatschappij slechts uit geatomiseerde individuen. Deze dragen hun souvereine macht voor korteren of langeren tijd aan den Staat over. Zoodra de Staat eenmaal de macht bezit, heeft deze het recht als eenig middelpunt alles te regelen, over alles te beslissen. Van nu af mag niets meer gedaan worden of de alvermogende Staat moet er in gekend worden. Dit is de oorsprong van den modernen gecentraliseerden Staat, met zijn uitgebreide ambtenarij. Wanneer hier over ambtenaren gesproken wordt, dan gaat het niet tegen personen, maar tegen het systeem, dat een ontstellend uitgebreide ambtenarij noodzakelijk maakt. Vele nauwgezette ambtenaren werken thans corrigeerend op de partijpolitieke regeering. Het gaat niet tegen hen, maar tegen een staat, welke alle zelfstandigheid en souvereiniteit ontneemt.

Zelfstandigheid is niet meer geoorloofd. De autonomie van gewesten, steden en dorpen wordt niet meer erkend. Het verschil tusschen dorp en stad, het eene gewest en het andere wordt gene-

geerd. Alles wordt op gelijke wijze vanuit de Gouvernementsstad geregeld. De macht der gemeentebesturen wordt steeds meer beperkt tot de uitvoering van de decreten der staatsregeering. De burgemeester is niet meer de vader der gemeente, doch de uitvoerende ambtenaar van den Staat.

Dit euvel neemt op ontstellende wijze toe onder het huidige Kabinet, dat nogwel ee n Anti-revolutionair aan het hoofd heeft. Het is een nieuw bewijs, dat men bij de huidige gezagsdragers niet naar beginselen moet vragen. Voor iemand als Colijn, die zich er op beroept een volgeling van Groen van Prinsteren en Dr. A. Kuijper te zijn, moest het niet mogelijk zijn de autonomie te weerstreven, centralisatie in de hand te werken.

Art. 144 van de Nederlandsche Grondwet luidt : „Aan den raad wordt de regeling en het bestuur van de huishouding van de gemeente overgelaten..... Hij maakt de verordeningen, die hij in het belang der gemeente noodig oordeelt". Door de machtsaanmatiging van den Staat komt hier echter steeds minder van terecht. De anti-communale geest van den Haag duldt geen zelfstandig leven meer. Benoeming en ontslag van den burgemeester is vrijwel geheel van de centrale regeering afhankelijk. En is de burgemeester eenmaal geïnstalleerd, dan blijft hij zich te zeer van het Gouvernement afhankelijk gevoelen. Het wordt hem veelal onmogelijk gemaakt om met medewerking van den Gemeenteraad volgens eigen inzicht de voor de gemeente heilzame

maatregelen te nemen. Zoo is de burgemeester niet meer de natuurlijke beschermer van zijn volk, doch de kille verdediger van de bureaucratenregeering in den Haag.

Artikel 141 van de Provinciale wet luidt : „Hunne reglementen en verordeningen kunnen geene bepalingen omtrent onderwerpen van algemeen rijksbelang inhouden". Dat is billijk en juist. Een bepaald gewest heeft, op zich zelf genomen, geen recht om het geheele land naar zijn wensch te regeeren. Doch van den anderen kant heeft de Staat ook niet het recht aan de vrijheden van de afzonderlijke gewesten te tornen. Bij de Unie van Utrecht werd de volgende zeer juiste bepaling gemaakt : „De gewesten verbinden zich ten eeuwigen dage vereenigd te blijven als één staat, doch zoo, dat iedere stad en ieder gewest in het bezit zijner voorrechten blijft".

In onze Grondwet luidt het : „Aan de Staten wordt de regeling en het bestuur van de huishouding der provincie overgelaten.... Die verordeningen behoeven de goedkeuring des Konings ; deze kan niet worden geweigerd dan bij een met reden omkleed besluit, den Raad van State gehoord". (Art. 134 1ste en 3de lid.) Dit kan voor zelfstandige bestuursmacht der provincies pleiten. Hoe het echter in theorie ook zij, in de practijk komt van zelfstandige bestuursmacht weinig terecht. En dat is hoogst jammer. Op deze wijze wordt alles als met een zware wals gelijk gemaakt. Met afzonderlijke rechten

en vrijheden, met bijzonderheden en verschillen kan op deze wijze geen rekening meer worden gehouden.

Deze centralisatie-wellust beperkt zich niet tot het accapareeren van gemeentelijke en gewestelijke rechten, doch tracht ook allerlei rechten van de gezinsgemeenschap aan te matigen. Zelfs het huiselijk verband is voor den Staat niet heilig meer. Hij poogt de macht der Ouders ten opzichte van hun kinderen te beknotten.

Een verdere uiting van centralisatiezucht is, dat de Staat zich steeds meer met het economische leven gaat bemoeien. De Staat wil ook op sociaal en economisch terrein alles zelf regelen en verordenen.

De beslissende staatsmacht ligt tengevolge van de politieke democratie bij het Parlement. De stemming van dit college over de meest uiteenloopende zaken is beslissend voor het geheele land. Waar moet een Kamerlid al niet over beslissen? Op eenzelfden dag kunnen wij beschouwingen krijgen over belastingen, mond- en klauwzeer het Zuiderzeevraagstuk, spoorweg-exploitatie, woningbouw enz. Het gevolg is, dat elke partij in specialiteiten wordt onderverdeeld. Zoo heeft iedere groote partij haar specialiteit voor arbeidszaken, landbouw, Indische aangelegenheden, belastingwezen enz. Het oordeel van dezen éénen specialist is beslissend voor de overige partijleden. Aan dezen ontbreekt ieder inzicht en zij voelen zich dus genoopt om den speci-

alist bij te vallen, zoo deze tenminste voldoende rekening heeft gehouden met de boven alles gaande partijbelangen. Hoe dwaas zou men meenen om over allerlei aangelegenheden door onbevoegden te doen stemmen. En toch is dat schering en inslag bij het moderne Parlement.

Door de uitgebreide machtsusurpatie kan de Staat zijn eigene, hem van nature toekomende taak niet meer uitoefenen. Doordat de Staat zich met alles bemoeit, vindt hij geen gelegenheid op ernstige wijze zijn eigene staatstaak te behartigen.

„L'Etat ne remplit pas son rôle lorsqu'il en sort, et justement parce qu'il en sort. Ce qui lui appartient, c'est d'inspirer, d'animer, d'équilibrer ; de contrôler pour soutenir ; de diriger, seulement au sens d'indiquer la direction, d'orienter, et, si la métaphore est permise, d'orchestrer. Qu'il se garde le plus possible, et tant qu'il y a quelque moyen de faire autrement, d'exécuter et d'exploiter." 1)

Door deze centralisatie moest de bureaucratie tot in het ongerijmde groeien. Hoe plichtsgetrouw vele ambtenaren hun taak ook vervullen, het neemt niet weg, dat hun arbeid grootendeels fnuikend voor de maatschappij is. Hun gezichtskring is zeer beperkt. Hun handelen regelt zich volgens bepaalde schablonen. Met eigenaardige omstandigheden van

---

1) (Charles Benoist Les lois de la politique française, 26e édition pag. 194. Ed. Arth. Fayard, Paris 1928.)

afzonderlijke gewesten en gemeenschappen, met passende wenschen van individuen kunnen zij geen rekening houden.

De hoogere beambten voelen zich dikwijls als de eigenlijke machthebbers. Tengevolge van de voortdurende wisseling van Ministeries en de uitgebreidheid van den taak der Ministers zijn zij dikwijls de eenige zaakkundigen. Zoo worden de Ministers in vele aangelegenheden ook al van hun ambtenaren afhankelijk.

Domela Nieuwenhuis vertelt in zijn gedenkschriften van een Minister, hoe deze plichtsgetrouw wilde zijn en eischte, dat alle stukken, die hij te onderteekenen had, ook ter lezing zou krijgen.

„Des ochtends stonden op zijn bureau eenige baliemanden vol stukken en op zijn vraag, wat dat beteekende, kreeg hij ten antwoord : de stukken, die zijne Excellentie allen zelf wilde doorlezen. Hij begon er mede, maar weldra bleek hem de algeheele onmogelijkheid, zoodat hij onder het gelach der ambtenaren, die dit wel hadden voorzien, alles maar weer bij het oude liet". 1)

Zoo hebben de hoogere ambtenaren een groote macht, maar zonder de politieke verantwoordelijkheid. Zelden of nooit dreigt hun het gevaar van ontslag, zoolang zij tenminste niet tekort komen in

---

1) F. Domela Nieuwenhuis Het parlementarisme in zijn wezen en toepassing blz. 133 Uitg. W. Sligting, Amsterdam.

het geven van de verschuldigde eer aan het parlementaire stelsel. De uitdrukking „Het is gemakkelijker een heipaal met een kurketrekker uit den grond te trekken dan een ambtenaar te ontslaan” is niet van grond ontbloot.

In verband met de geweldige centralisatie en bureaucratie vieren ook bedrog en diefstal hoogtij. Dat kon bij een dergelijk ingewikkeld raderwerk als het moderne staatsapparaat ook niet uitblijven. Dergelijk bedriegerijen worden door zeer veel menschen ook niet erg gevonden. Van den Staat moet men zooveel zien te nemen als men krijgen kan. De Staat is in de oogen der menschen een instelling geworden, waarvan men tracht te halen, wat maar eenigszins mogelijk is. Men ziet niet meer in, dat het geld, door den een aan den Staat ontnomen, door den ander weder opgebracht moet worden.

Bij decentralisatie zal ook nog wel gelegenheid tot bedrog wezen. Doch dit kan nooit in die mate het geval zijn als bij centralisatie. Niet slechts zal het verantwoordelijkheidsgevoel grooter wezen, doch er is ook gemakkelijker contrôle. Men zal zorgzamer zijn met de gelden, uit een bepaalde gemeenschap geind.

In het tegenovergestelde geval zullen de leden van deze gemeenschap protesteeren; zij toch ondervinden onmiddellijk de gevolgen van geldverspilling.

De individualistisch staats- en maatschappijleer blijft ondanks alle bezwaren centralisatie eischen.

Daaruit blijkt, hoe vreemd het ook moge klinken, dat juist bij het individualistische stelsel het individu het meest onderdrukt wordt in tegenstelling met het universalistische en organische stelsel, zooals dat hier wordt voorgestaan. Wel kunnen in dit stelsel alle menschen geen politieke macht uitoefenen, noch kan eenieder op vrij gemakkelijke wijze Kamerlid worden, doch wel kan elkeen in zijn eigen kring, huisgezin, gemeente, corporatie, zich volkomen ontplooien.

Thans echter wordt het individu door den Staat onderdrukt. Deze wil alles zelf uitvoeren ; hij verzekert tegen ongevallen, werkloosheid enz. ; hij bepaalt en decreteert, terwijl de gemeenschappen en individuen slechts te luisteren hebben.

En toch, de Staat is totaal onbevoegd om zich met alles te bemoeien. Hij kent niet de bijzonderheden van de afzonderlijke gemeenschapsbelangen in de maatschappij ; hij kan deze ook niet het beste behartigen.

De maatregelen van den Staat ten opzichte van handel, nijverheid en landbouw, met name de crisiswetgeving in de laatste jaren, geven herhaaldelijk het bewijs, dat door onbevoegden deze maatregelen genomen zijn.

Zoo is het ook met de vele sociale maatregelen gesteld. Thans moet de Staat zich wel met ongevallenverzekering, ouderdoms- en werkloozenverzekering op houden, doch dit komt niet aan een juiste uitvoering ten goede. Feitelijk moest dit alles aan

de beroepsstanden voorbehouden blijven. Dan zou men meer rekening kunnen houden met de zoo van elkaar verschillende nooden in de maatschappij. De sociale maatregelen van het platteland zouden geheel anders kunnen zijn dan die voor de stad ; de sociale maatregelen voor het eene beroep geheel verschillend van die voor een ander beroep. De nooden zijn verschillend, de hulp moet dan ook verschillend wezen. En boven alles zou een ordelijker, verstandiger, zuiniger beheer daarvan het gevolg zijn.

Op de eerst plaats moet een decentralisatie naar territoir plaats vinden. Dit houdt een erkenning van gemeentelijke en gewestelijke autonomie in. Ware deze decentralisatie steeds toegepast, de wereld zou van vele rampen bewaard zijn gebleven. In het bijzonder zouden conflicten in landen, waar verschillende talen gesproken worden, gemakkelijk voorkomen kunnen worden. Ware de zelfregelende werkzaamheid van gemeente en gewest bij ons ook steeds erkend, dan zou dit grooter bloei van het geheel beteekend hebben. Wrijving tusschen verschillende streken van het land zou uitgebleven zijn. Mede tengevolge van de centralisatiezucht is men Nederland naar dat deel van ons land gaan noemen, van waaruit men het geheele land is gaan administreeren n.l. Holland.

In de nieuwe orde zal zooveel mogelijk zelfstandigheid aan historisch gegroeide gewesten, gemeen-

ten en waterschappen gelaten moeten worden. De bestuurders van deze territoria moeten bevoegd zijn om voor hun gebied zelfregelend op te treden.

Wij weten wel, dat onze gemeenten oorspronkelijk grootendeels haar bevoegdheden aan den Souverein des lands ontleenden, maar dit wil nog niet zeggen, dat de gemeente daarom geen aanspraak op zelfstandigheid zou kunnen maken. Onze particuliere belangen worden het best door ons zelven behartigd. Ditzelfde geldt ook voor de behartiging van de belangen van gemeente of gewest. Hierin vindt de autonomie zijn grond. Steeds kunnen de maatregelen genomen worden, welke voor een afzonderlijk gebied vereischt worden. Met allerlei omstandigheden kan rekening gehouden worden. Bij veranderde toestanden kunnen met spoed nieuwe maatregelen genomen worden.

De burger zal zich door dit alles ook meer aan zijn gemeente gebonden voelen en daarmede wordt ook het moderne volksverhuizerswezen ingeperkt.

In het huidige systeem is een dergelijke decentralisatie een onmogelijkheid en een dwaasheid. Thans is het noodzakelijk, dat de Staat zich met gemeentelijke en gewestelijke zaken bezig houdt om een al te wanordelijk beheer te voorkomen. Een dergelijke decentralisatie is alleen mogelijk, wanneer er in de structuur van de Gemeenten en de Provincien een groote ommekeer plaats heeft gevonden en in tegenstelling van thans ook in de gemeente en in het gewest slechts de besten naar

voren kunnen komen.

Eerst in de nieuwe orde, bij een volledige reorganisatie op gemeentelijk en gewestelijk terrein kan de Staat zich tot het toezicht houden beperken.

Een decentralisatie naar territoir is niet voldoende ; een decentralisatie naar diensten zal daaraan gepaard moeten gaan.

En dan willen wij er voor alles op wijzen, hoe de Staat zich zelven degradeert, zoo hij zich rechtstreeks met allerlei takken van industrie, handel en landbouw gaat bemoeien. In vele landen is men op dezen weg des verderfs reeds zeer ver voortgegaan. Aan de spits staat Sowjet-Rusland, waar de Staat alles en wel de Staat alleen alles is.

Het lijstje der Nederlandsche staatsbedrijven is wel niet zoo buitengewoon groot, doch omvat o.i. reeds meer dan wenschelijk is. Met name zouden wij het een geluk heeten, zoo de spoorwegen geheel in particuliere handen overgingen. En dit niet omdat bij overdracht aan particuliere maatschappijen de daarvoor te ontvangen gelden een groot deel der staatsschuld zouden kunnen delgen (Overigens een niet te versmaden bijkomstigheid!), doch omdat het niet kan uitblijven, dat het beheer rendabeler zal wezen, aan de reizigers de bijzondere service van particuliere maatschappijen ten goede zou komen en last not least omdat de Staat meer gelegenheid zou hebben zich met alle energie op zijn eigenlijke taak toe te leggen.

Zoo zou het niet ondienstig wezen, zoo de Staat

(en dit geldt evenzeer voor de gemeenten) zich uit andere bedrijven terugtrok, zij het dan ook dat deze onder strenge contrôle van den Staat blijven.

Hiertoe mag de decentralisatie naar diensten zich niet bepreken. De zelfstandigheid en onafhankelijkheid van het huisgezin moet weder hersteld worden. Ook het recht op zelfregelende werkzaamheid der verschillende standen moet weder erkend worden, zoowel van den bedrijfsstand met zijn verschillende cultureele en godsdienstige gemeenschappen. Al deze corporaties zijn souverein in den volsten zin van het woord. Souvereiniteit wil niet zeggen, dat de macht onbegrensd is. De souvereiniteit van het huisgezin, van cultureele en godsdienstige gemeenschappen, of van bedrijfsgemeenschappen is niet onbegrensd, evenmin als de staatssouvereiniteit onbeperkt is. De beperking van haar souvereiniteit vinden de gemeenschappen in zich zelve. Op het eigen terrein bezitten zij echter een volledige macht. Zij zijn niet slechts bevoegd om voor hun eigen gemeenschap wetten te maken en met dwingende macht de ten-uitvoerlegging daarvan te eischen, doch zij bezitten ook de rechtsprekende macht voor wat de aangelegenheden van hun eigen gemeenschap betreft. Zoo zal ook de rechtspraak bij decentralisatie meer aan haar doel beantwoorden. De levenlooze, zielen-vermoordende rechtspraak van thans met zijn dikwijls dwaze uitpluizerij van de „wet" zal een einde nemen en in de plaats

daarvan komt een rechtspraak, welke volkomen bevoegd is over de misdaad te oordeelen en tevens rekening met allerlei bijzonderheden kan houden.

Houdt deze decentralisatie in, dat de Staat zich steeds volkomen buiten de verschillende gemeenschappen moet houden? Neen, de Staat heeft behalve zijn specifiek eigen taak ook nog als leider der verschillende gemeenschappen op te treden. Bij botsingen moet hij de eenheid en den vrede verschaffen. Zoo een of andere gemeenschap tekort schiet, heeft hij het recht en den plicht corrigeerend op te treden. De Staat mag echter alleen dan van dit recht gebruik maken, wanneer klaarblijkelijk de op de eerste plaats aangewezen gemeenschappen de orde niet weten te herstellen.

Hoe deze decentralisatie in concreto moet plaats vinden, hoe de verhouding van den Staat tot de verschillende gemeenschappen moet wezen, kàn hier niet uiteengezet worden. Zelfs bij de grootste beknoptheid zou dit toch nog een lange uiteenzetting van het corporatiewezen worden.

Deze corporatieve ordening zal de redding voor Staat en maatschappij wezen. Dan zal de Staat weder krachtig en het volk machtig zijn. Thans verliest de Staat zijn kracht door zich met de meest uiteenloopende aangelegenheden te bemoeien, terwijl het volk door de leuzen van democratie, volkssouvereiniteit, gelijkheid en broederschap in handen van onverantwoordelijke demagogen gevallen is.

Wil het tot decentralisatie komen, dan zullen zelfstandige corporaties weder in het leven geroepen moeten worden. Door de Fransche Revolutie werden de laatste resten van corporatieve ordening vernietigd. In de plaats daarvan kregen we een uitermate slecht surrogaat in de verpolitiekte vakorganisaties.

Hoe we tot corporatieve ordening moeten komen, valt buiten het bestek van dit boek. Alleen wijzen we op artikel 194 van onze Grondwet, dat een uitgangspunt voor decentralisatie zou kunnen vormen. „De wet kan aan andere dan in de Grondwet genoemde lichamen verordenende bevoegdheid geven". Hierbij moet echter opgemerkt worden, dat, zoo verschillende corporaties verordenende bevoegdheid verwerven, deze machtsbevoegdheid niet aanwezig is, omdat de Staat het zoo wil, doch de gemeenschappen den grond van deze bevoegdheid in zich zelven, in de eigen souvereiniteit vinden. Een dusdanig optreden van den Staat beteekent dan ook alleen, dat al dan niet met positieve medewerking van den Staat bepaalde corporaties zich gevormd hebben.

In allerlei kringen treden enkelingen als sterke voorstanders van decentralisatie op. Deze wensch komt zoowel voor onder leden van de christelijke en katholieke partijen, als onder liberale partijgenooten en zelfs, zij het ook op zeer bescheiden wijze, onder leden der sociaal-democratische arbei-

derspartij. Voor de christelijke partijen, welke zich nauw met den grooten staatsman Groen van Prinsterer verwant gevoelen, ligt dit al zeer voor de hand. Niemand kwam in ons land meer op tegen centralisatiepogingen dan Groen van Prinsterer. Zoo schreef hij o.m. het volgende over de pogingen tot centralisatie : „Nog een plaag ; de overdreven centralisatie ! Zij is een reden van menigvuldig beklag. Niet ten onregte. Dat toezicht, en opzicht, en beheer, over alles, ook over hetgeen, of niet moest worden beheerd, of tot eigen en vrijwillig beheer der Gewesten en Gemeenten en bijzondere personen behoort ; die angstvalligheid waarmee men zelfstandige vereenigingen in het opkomen belet, of in het vrij werken belemmert, dat onderwerpen van alle krachten aan de kracht welke van het middelpunt uitgaat, zijn verschijnselen waarvan men het nadeel naar waarheid vermeldt en betoogt. Doch tevens zijn het uitvloeisels der tegenwoordige beschouwing van den Staat als van een groote Staatsmachine, waarin alle deelen, met lijdelijkheid, beheerd worden door het Gouvernement, in naam van het Souvereine volk 1).

Ook onder de Katholieke partijgenooten komt de wensch bij enkelingen op naar decentralisatie. De voorstanders voelen zich daarbij versterkt door de nieuwe encycliek Quadragesimo anno,

1) Vrijheid Gelijkheid en Broederschap, IV blz. 29, uitg. J. Roering, 's-Gravenhage 1848.

waarin Paus Pius XI zegt: „Met de uitwerking van den individualistischen geest is het zóóver gekomen, dat de maatschappij, welke zich eens bloeiend en rijkgeschakeerd in een volheid van verscheidene gemeenschappen ontplooide, nu zoozeer uiteengeslagen en bijna uitgeroeid is, dat tenslotte slechts individuen en de Staat overgebleven zijn. De maatschappij verloor hare sociale geledingen en de Staat, welke al de lasten op zich nam, die vroeger door de thans vernietigde gemeenschappen gedragen werden, wordt nu onder een overmaat van bezigheden en plichten overstelpt en overladen".

Met nadruk wordt er op gewezen, dat decentralisatie volgens de orde der dingen is. „Evenals zij. die dicht bij elkander wonen, op ingeving van de natuur een gemeente gaan vormen, zoo moeten ook zij, die eenzelfde beroep of ambacht uitoefenen, hetzij van economischen of van anderen aard, een gemeenschap of corporatie vormen. Dit spreekt zoozeer vanzelf, dat velen plegen te zeggen, dat die corporaties met hun eigen rechten, zoo al niet tot de wezensbestanddeelen, dan toch tot de natuurlijke elementen van de maatschappij behooren".

Ook bij liberalen worden voorstanders van decentralisatie gevonden. Ofschoon uit hun politieke geschiedenis allesbehalve blijkt, dat zij de decentralisatie in practijk hebben gebracht, werd deze toch door Thorbecke, hun geestelijken Vader, in zijn politiek testament, de „Narede" aangeraden.

Daarin zegt Thorbecke : „Een eerste wet (voor de regeering van den Staat) is onthouding ; onthouding van hetgeen zijn roeping als regtsvereeniging te buiten gaat. Het zijn in wezen, bestemming en middelen andere levensmagten dan de Staatsmagt, welke de kerk, het onderwijs, wetenschap, kunst, maatschappelijk te vormen en te besturen hebben ; machten in wier sfeer burgerlijk overheidsgebod of dwang niet te pas komt."

Zelfs onder enkele aanhangers van de S. D. A. P. komen wenschen naar decentralisatie voor. 1) Of het voorstaan van decentralisatie met de Marxistische leer samen kan gaan, valt sterk te betwijfelen.

Maar alle pogingen der huidige politieke partijen tot decentralisatie en tot beperking van het staatsambtenarencorps moeten thans tevergeefs zijn. Deze decentralisatie is alleen mogelijk na de verwerping van het democratisch-parlementair stelsel en de instelling van een hiërarchisch geordend gezag.

Een sterke Staat kan slechts zelfstandige gemeenschappen naast zich hebben. In de fascistische orde zal dus deze decentralisatie eerst mogelijk zijn. Dan eerst zal het aantal staatsambtenaren verminderen. Het land heeft geen behoefte aan een groot corps ambtenaren, doch slechts aan een klein corps,

---

1) Zie bijv. J. in 't Veldt De inrichting van onzen Staat, Uitg. N. V. Arbeiderspers, Amsterdam 1932.

dat door qualiteit uitmunt. De nieuwe fascistische Staat kan en zal zooveel mogelijk door de lagere gemeenschappen en door de burgers doen verrichten, al datgene, waartoe deze in staat zijn. Ook deze lagere gemeenschappen zullen verschillende bezigheden aan bepaalde personen moeten opdragen, doch die hiermede belast zullen worden, zullen dit veelal als een nevenfunctie kunnen aanvaarden en in ieder geval bestaat de mogelijkheid, deze beter te controleeren.

Wat de staatsambtenaren in de nieuwe orde betreft, deze moeten royaal gehonoreerd worden. Dan zullen zij niet zoo gemakkelijk in de verleiding komen direct of indirect steekpenningen van allerlei groepen of van afzonderlijke personen aan te nemen.

De ambtenaar in de nieuwe orde moet onomkoopbaar zijn, plichtsgetrouw en nationaal voelend. Wanneer een ambtenaar van het tegenovergestelde blijken geeft, kan tegen hem geen pardon gebruikt worden. Hij moet onmiddellijk ontslagen worden, hetgeen in een hiërarchisch geordende Staat ook mogelijk is. De Staatsambtenaar zij niet onschendbaar, zooals thans, doch persoonlijk verantwoordelijk voor de uitoefening van zijn functie. De ambtenaar in de nieuwe orde moet zijn een soldaat in civiel.

VI. NAAR DEN STERKEN MAN IN NEDERLAND.

Bij velen is den laatsten tijd het verlangen naar den sterken man opgekomen. De profijt trekkende verdedigers van het parlementair-democratische systeem gaan schrikbarend te keer tegen dezen, die in een gevoel van teleurstelling en verontwaardiging een dictator wenschen. Ook uit de nationale, fascistisch geaarde groepen zijn er velen die niet ophouden te zeggen, dat zij van een dictator en een dictatuur niets willen weten, daar dit in strijd zou zijn met den Nederlandschen volksaard en nooit ten bate van het Nederlandsche volk zou kunnen zijn.

De oorzaak van den afkeer van een eventueele dictatuur ligt in het feit, dat men de dictatuur slechts in haar excessen wil zien en men niet kan of niet wil onderscheiden tusschen de verschillende vormen van dictatuur. Voor vele schrijvers is dictatuur synoniem met fascisme. Dwaas en dom. Er zijn velerlei vormen van dictatuur. Willekeurige, tyrannieke dictatuur en vreedzame, 's lands welzijn behartigende dictatuur. Monarchale en republikeinsche dictatuur. Provisorische en permanente dictatuur. De

staat van beleg in ernstige tijden of de dictatuur van het proletariaat, zooals die door de communisten wordt verlangd, heet men provisorisch. Er is een persoonlijke, namenlooze of veelkoppige dictatuur. Persoonlijk is die van Mussolini. Een namenlooze dictatuur is die van het geld. Het geld kan een tyrannieke macht uitoefenen, waarvoor alles te buigen heeft. De personen, die door middel van het geld werken, kunnen echter nooit aansprakelijk gesteld worden. Een veelkoppige dictatuur is die, waaronder wij thans leven nl. die van de partijbonzen.

Van hun leuzen als gelijkheid, vrijheid, broederschap, volkssouvereiniteit komt niets terecht. Zij alleen trekken aan de touwtjes van de politieke harlekijnskast. De kiezers zijn slechts hun marionetten. En wanneer zij bemerken, dat de parlementaire democratie in gevaar komt, zien zij er ook niet tegen op meer openlijk een dictatuur te voeren en hun tegenstanders te terroriseeren door aan iemand als aan hun delegaat dictatoriale volmachten te geven. Zoo was het bijv. met Brüning aan wien volmachten gegeven werden en, zij het ook in mindere mate, in Nederland aan den partijman Colijn.

De verschillende partijbesturen zagen hun bestaan zoowel in Duitschland als in Nederland bedreigd; zij meenden hun leven slechts te kunnen redden door aan een hun vertrouwen hebbend partijman de noodige volmachten te geven.
In vele landen vertoonde zich na den wereldoorlog een streven naar persoonlijke dictatuur. Ook in

Amerika, het land der democratie bij uitnemendheid, wordt in den laatsten tijd naar een concentratie van macht, naar de persoonlijke dictatuur gestreefd, zooals bijv. bijzonder blijkt in de actie tegen het Hoogste Hof in Amerika, welks groote macht men wil overdragen op President Roosevelt.
Het is gemakkelijk elke dictatuur te veroordeelen, doch dit toont een groot gebrek aan onderscheidingsvermogen.

Dictatuur is het voeren van een onafhankelijk gezag. Dit gezag kan ten goede en ten kwade aangewend worden.

In Sovjet Rusland is een onafhankelijke dictatuur ingesteld met als doel de klassetegenstellingen op te heffen. In werkelijkheid is er in Europa geen funester en tyrannieker gezag dan dat in Rusland.

Toen Stalin hoorde, dat zijn vriend Kamo door een auto overreden en aan de bekomen verwondingen overleden was, telegrafeerde hij aan de G. P. U. te Tiflis „Chauffeur op staanden voet doodschieten", hetgeen onmiddellijk geschiedde.

Dat was dictatoriaal optreden, doch van een willekeurig, tyranniek, slecht dictator.

In Italie stond in dien tijd ook een dictator op. Mussolini concentreerde in zich de macht en trad zelfstandig handelend op. Hij zuiverde het land van gevaarlijke elementen en redde zijn schoon land van de communistische overheersching. De godsdienst en de zedelijkheid werden als waardevolle factoren voor den Staat erkend. Het huisgezin werd in eere

hersteld. Aan de tyrannie van volksdemagogen werd een einde gemaakt. Het materieele welzijn van het volk werd met de grootste inspanning behartigd. Onder de leiding van Mussolini werd het volk weder begeesterd voor hoogere idealen.

Men moet onderscheid weten te maken tusschen de verschillende dictaturen ! De dictatuur in Rusland kan niet fel genoeg gehekeld worden ; de dictatuur in Italië kan niet gemakkelijk hoog genoeg geprezen worden. Vele critici getroosten zich de moeite niet de wijze van dictatuur te onderzoeken, doch veroordeelen iedere dictatuur, onafhankelijk van de wijze, waarop zij gevoerd wordt. Dat wordt gegrond op enkele zonder bewijs gegeven uitspraken, zooals deze, dat de vrijheid van het volk door de dictatuur wordt onderdrukt, dat de macht doel op zich wordt en noodzakelijk tot oorlog voert, dat de opvolging van den dictator onbestemd zou zijn en gevaar van revolutie met zich mede zou brengen.

Onder vrijheid wordt verstaan, hetgeen dikwijls bandeloosheid genoemd moet worden. Wanneer het gezag aan de onderdanen de vrijheid ontneemt 's lands welzijn te benadeelen, is dat geen groote ramp, doch een moeilijk hoog genoeg te schatten weldaad.

Een goed dictator regeert in den geest van het volk, nl. voor het volk. Zelf echter is het volk veelal ter bepaling van hetgeen 's lands welzijn is ongeschikt. De dictator als een vader over onmondige

kinderen bepaalt dit voor de volksgenooten „A Dictator my either dictate his own personal will to the nation or he may be the nation's spokesmen to itself, and a Fascist dictator can only be the latter. In other words he must be a leader and not a driver." 1)

Men kan zich een dictator denken, die de vrijheden des volks zal onderdrukken. En daarom moet niet iedere beweging, die een sterk en onafhankelijk gezag in haar vanen voert, gesteund worden.

In Nederland leeft zeer sterk de gedachte van souvereiniteit in eigen kring, van zelfwerkzaamheid. Datgene wat zonder nadeel voor 's lands welzijn door lagere gemeenschappen of door particuliere personen verricht kan worden, moet niet door den Staat i.c. door de Koningin of den door de Koningin te benoemen dictator verricht worden. Een beweging die dus staatsabsolutistische verlangens koestert en alles door den Staat wil laten doen met miskenning van de vrijheden der gemeenschappen, moet geschuwd worden. Maar een beweging, welke een sterk, onafhankelijk gezag wenscht bij corporatieve decentralisatie, kan door iedere vrijheidlievende Nederlander gesteund worden. Dat toch is de meest ideale toestand voor Nederland.

In overgangstijden zal de gezagdrager verplicht zijn meer macht aan zich te trekken. Boven-

---

1) A. Palmer in The Fascist Weekly, 2nd - 8th Febr. 1934.

dien zullen naar gelang de verschillende omstandigheden de teugels strakker aangetrokken moeten worden. Voor ons gevoel is in Italië de macht te sterk in den dictator Mussolini gecentraliseerd. Doch men moet daarbij bedenken, dat Italië nog slechts betrekkelijk korten tijd geunifieerd was, hetgeen een straffere machtsconcentratie vereischte, en dat het land bij den aanvang van Mussolini's optreden in volkomen desolaten toestand verkeerde.

Nu de hiërarchische orde zich meer consolideert, blijkt Mussolini zelf een grootere decentralisatie te willen toepassen, zooals zeer bijzonder blijkt in zijn nieuwe bepalingen omtrent het corporatiewezen 1). In ieder geval behoort een dergelijke centralisatie niet tot het wezen van een dictatuur.

Dictatuur zou ook de nationale hartstochten aanwakkeren en zoo gemakkelijk tot oorlog voeren. Voorzeker kan een heerschzuchtig, verhoovaardigd dictator als Napoleon oorzaak zijn van bloedige oorlogen. Doch tot het wezenlijke van een dictatuur behoort dit geenszins. Vergelijkenderwijze brengt een democratisch bestuurd land. zooals zich dat in de moderne parlementair bestuurde landen vertoont, grooter gevaar voor oorlog met zich mede. Een democratisch bestuurd land staat bloot aan de hinderlagen van allerlei onverantwoordelijke, internationale elementen. Een democratisch staatsgezag mist stabiliteit en continuïteit en is hierdoor in zich

1) Zie Il Popolo d'Italia 12 Dec. 1933.

verdeeld en zwak. En juist de zwakke, in zich verdeelde landen vormen het grootste gevaar voor den wereldvrede. Zij wakkeren andere mogendheden tot den aanval aan.

De opvolging van den dictator zou tenslotte onbestemd zijn hetgeen dus groote kans op revolutie zou geven.

De dood van een dictator op een ongelegen tijdstip kan schrikbarende gevolgen hebben. Doch ontkend moet worden, dat dit tot het wezen der dictatuur behoort. De dood van den dictator kan en zal herhaaldelijk het juiste oogenblik zijn, waarop de dictatuur eindigt. In dien zin kon Mussolini tot E. Ludwig zeggen : „Ich glaube allerdings dass nicht ein Duce Nummer 2 kommt, -und wenn er käme würde Italien ihn nicht ertragen".

Een sterk, onafhankelijk gezag mag echter niet ophouden, doch moet onmiddellijk na den dood van den dictator op een ander overgaan. In Italië stelt de Groote Raad telkens een lijst vast, waarop de namen van de mannen staan, die voor het geval, dat Mussolini sterft, in aanmerking komen voor de opvolging als minister-president.

Maar vooral is het Koninklijke Huis — en dit zal bijzonder in Nederland het geval zijn — het onderpand, dat de continuïteit van den Staat gewaarborgd zal blijven.

---

1) Mussolinis Gespräche mit E. Ludwig blz. 135 Paul Isolnay Verlag. Berlin 1932.

Op deze wijze kan in tegenstelling van het staatsgezag in een parlementaire democratie van een regeeringscrisis geen sprake zijn. En nog veel minder van een revolutie.

Wanneer men de verdedigers van het huidige systeem gelooven wilde, zou in ieder geval voor Nederland, het land der vrijheid, een dictatuur iets vreemds en iets onmogelijks wezen. Men vergeet daarbij, dat wij thans alreeds onder een dictatuur leven n.l. onder die van de partijbonzen. Niet de kiezers beslissen over 's lands zaken, doch enkele partijleiders, die op demagogische wijze het volk leiden, waarheen zij maar willen. Men vergeet daarbij tevens, dat in buitengewone omstandigheden de persoonlijke dictatuur in Nederland wel degelijk gekend is. In onze Waterstaatswet staat de bepaling, dat bij overstrooming de Kroon het recht heeft aan een ingenieur van den Rijkswaterstaat dictatoriale volmachten te geven, opdat hij onafhankelijk en zelfstandig kan doen hetgeen hij meent, dat de nood der tijden vereischt. En uit de machtigingswetten van het laatste jaar blijkt, dat de parlementsleden zich gedrongen voelden van het middel der beperkte dictatuur gebruik te maken. Door de contingenteeringswetten bijv. vroeg en verkreeg, de het volk verraden hebbende oud-Minister Verschuur het recht, vrij en onafhankelijk van anderen in zake contingenteeringsmaatregelen op te treden.

Ook de volledige persoonlijke dictatuur is in Nederland niet iets vreemds. We herinneren aan Wil-

lem den Zwijger, aan de regeering van onzen Stadhouder Willem IV en aan onzen grooten Koning Willem I. De laatste had volgens de Grondwet van 1814 grootere machtsbevoegdheid dan Benito Mussolini. En hij heeft daar ruimschoots gebruik van gemaakt tot zegen van ons land. Groote werken, die den roem van ons land geworden zijn, kwamen onder zijn persoonlijke leiding tot stand : de Nederl. Handelmaatschappij, de Nederl. Bank, Cockerill, de droogmaking van den Haarlemmermeerpolder, kanalenaanleg enz. Dit alles gebeurde door den wil van één onafhankelijk, voor God en zijn geweten slechts verantwoordelijk man.

De vraag, waar het echter op aankomt, is niet of in het verleden herhaaldelijk een dictator opgetreden is, doch of de huidige tijdsomstandigheden een dictatuur wenschelijk maken.

Dit moet bevestigend beantwoord worden. De ernst der tijden eischt ook in Nederland een groote concentratie van macht. Het is de eenigste manier orde in den huidigen chaos te scheppen. Bij een geweldigen storm neemt de kapitein van het schip de volledige macht in handen. Eenieder acht dit het beste. Het Nederlandsche Schip van Staat in in den geweldigen storm van dezen tijd op de klippen vastgeloopen. Wie kan het onjuist of verkeerd achten, dat één man de macht in handen neemt om het schip weder zeewaardig te maken ? Door veelerlei défaitistische elementen worden Staat en maatschappij ten onder gebracht. Liberalisme, socialis-

me en communisme kunnen slechts door de hand van één zelfstandigen, onafhankelijken man onderdrukt worden. Landbouw, industrie en scheepvaart eischen ordelijke hulp en steun. Het is noodzakelijk, dat inkomsten en uitgaven van den Staat met elkaar in overeenstemming komen. Op straffe van 's lands ondergang moet aan de op diefstal lijkende belastingpolitiek een einde gemaakt worden. Doch de partijbonzen moeten de kiezers tevreden houden en dus al de hebzuchtige, onverstandige wenschen der menigte inwilligen, ook al beteekent dit de ondergang van het land.

De huidige staatsconstellatie voldoet niet aan de eischen van den tijd. Een volledige reorganisatie is noodig. Deze kan geen parlement tot stand brengen. Daar heeft het geen kracht toe. Met discussies, compromissen en coalities brengt men thans niets tot stand. Velen van de parlementariers zijn er ook van overtuigd, dat wij in een overgangstijd leven. Daarom discussieeren zij tot in het oneindige over allerlei hervormingen ; tot groote daden kunnen zij echter niet besluiten, in ieder geval kunnen zij er niet toe komen den parlementair-democratischen regeeringsvorm voor den hierarchischen te verlaten. Dit toch zou van hen een zelfopoffering en een zelfvernietiging vragen, welke men van verreweg de meeste Kamerleden allerminst kan verwachten.

Een overgangstijd moet steeds met een krachtige dictatuur beginnen. Het teweeg brengen van een omwenteling eischt een intransigente kracht. Het

parlement, dat in zich de meest tegenstrijdige elementen bevat, kan slechts door transigeeren bestaan. Daarom eischt ook Nederland in dezen overgangstijd een dictator, die het Schip van Staat, dat vastgeloopen is, weder in veilige haven voert.

De democraten zijn van onverschillige jegens ons Koningshuis plotseling blakend van Oranjeliefde geworden, nu het er op aankomt de verdedigers van den komenden sterken man aan te vallen. Door de komst van den dictator zou H. M. onze geëerbiedigde Koningin in Haar gezag aangetast worden. Steeds lieten zij toe, dat in couranten en brochures en op vergaderingen de eerbied voor ons Koningshuis aan het arme volk ontnomen werd : steeds bewerkten dezelfde, dat tegen den geest van de Grondwet in de macht van H. M. onze geëerbiedigde Koningin tot een minimum beperkt werd, thans moet de Nederlandsche vlaggestok met Oranjewimpel dienst doen om de tegenstanders te slaan.

Zij, die thans het sterke, onafhankelijke gezag wenschen, zijn de beste, edelste verdedigers van ons Koningshuis. Wanneer het land aan verdeeldheid ten onder gaat, is ook het Koninklijk Huis in groot gevaar. Het belang van de Oranjedynastie en het nationale welzijn vallen samen. Het herstel van de koninklijke macht is slechts mogelijk door de kracht van één onafhankelijken, krachtigen dictator. Deze echter moet zich door de stilzwijgende of uitgesproken sympathie van de regeerende Vorstin gedragen weten. Zooals Richelieu in Frankrijk, Bismarck

in Duitschland, Mussolini in Italië hun kracht slechts in het monarchale kader met succes konden ontplooien, zoo kan ook in Nederland de gewenschte krachtige figuur slechts met goed gevolg optreden, zoo hij zich van de goedkeuring der Oranjevorstin overtuigd voelt. De dictatuur kan naar gelang van de omstandigheden sterker of zwakker zijn. In de nieuwe orde echter zal steeds aan één man de beslissende leiding moeten blijven. Deze mag niet zooals thans over allerlei colleges of over onverantwoordelijke elementen verdeeld worden. Dat toch maakt het gezag tot een paskwil. De bestuursmacht moet in handen van enkelen zijn, die zooals in het hoofdstuk over de Ministers werd uiteengezet, onderling weder aan den Vorst of aan diens gevolmachtigde, den Minister-President verantwoordelijk zijn.

Het gaat er om dat het gezag zelfstandig zij en dat het lagere aan het hoogere ondergeschikt zij. Voor den ernstigen overgangstijd, waarin wij leven, is een straffe dictatuur noodig ; blijvend zal de positie van den Minister-President onafhankelijk, zelfstandig en beslissend voor de andere Ministers moeten wezen.

Men heeft thans te kiezen tusschen de dictatuur der onverantwoordelijke, onderling verdeelde partijbonzen of tusschen een onafhankelijk, voor God, Koningin en eigen geweten verantwoordelijk Gezagsdrager.

Wanneer de sterke man zich in Nederland ver-

toont, zal de massa hem volgen. Het volk bemint sterke mannen. Het wenscht niet zelf te regeeren, doch geregeerd te worden.

De massa schijnt thans totaal verworden. Dit is in werkelijkheid niet het geval. Haar zin voor orde en gezag komt onmiddellijk weder naar voren, wanneer zij deze idealen in een waarachtig leider verpersoonlijkt ziet.

Pericles is een van de bekendste dictatoren uit de geschiedenis. Van hem schrijft Thucydides: „Hij was machtig door zijn verstand en door de hoogachting, welke hem omringde. Het was voor eenieder duidelijk, dat hij onomkoopbaar was. Hij hield het volk in bedwang zonder aan zijn vrijheden te geraken...."

Men kan ons land niets beters toe wenschen, dan dat het in dezen ernstigen en moeilijken tijd een Pericles tot dictator krijge.

VII DE MONARCHIE ZIJ GRONDSLAG DER NATIONALE BEWEGING.

Eeuwen achtereen erkende het volk in Europa, dat het Staatsgezag in hoogste instantie bij den Koning berustte. Men zou iemand eerijds een fantast genoemd hebben, wanneer hij de mogelijkheid had geopperd, dat aan de Vorsten kroon en schepter ontnomen zou worden, de leden der koninklijke families als midadigers uit hun land verbannen, de koninklijke paleizen een levenloos museum voor de kijkgrage menigte zouden worden.

En toch, binnen korten tijd is dit werkelijkheid geworden. Den Franschen kroonpretendent uit het roemrijke huis der Bourbons werd verboden ooit een voet te zetten op het gebied, dat aan zijn voorvaderen eenheid, grootheid en roem te danken heeft. In den wereldoorlog werd hem zelfs het recht ontzegd als gewoon soldaat mede te strijden tot verdediging van het land zijner voorvaderen.

In Portugal werd onder groot enthousiasme in 1910 de republiek uitgeroepen.

In Rusland werden 17 Juli 1917 de Tsaar, Tsarina, Tsarewitz en andere leden der keizerlijke familie op een rij in een vunzige kelder geplaatst. Het bevel

tot een salvo werd gegeven : Het Vorstenhuis van Rusland was verdwenen. Het Russische volk verloor Vadertje Tsaar en kreeg in Lenin een bloedigen dictator. De Europeesche staatslieden vonden het een interessante proefneming. De moord bleef tot op den dag van heden ongewroken.

In 1918 werd de uitstekende Koning-Keizer Karel van Oostenrijk-Hongarije uit zijn land verdreven. De Vorst stierf in ballingschap. De Koninklijke familie moet op bescheiden wijze in België leven.

De machtige Keizer Wilhelm der Zweite von Hohenzollern was verplicht afstand van zijn waardigheid te doen en vluchtte. Een twintigtal Duitsche Vorsten moesten mede voor den revolutiegeest wijken. Onder onbeschrijfelijk enthousiasme werd de republiek uitgeroepen. In de redevoeringen der revolutionaire machthebbers werd het voorgesteld, alsof nu het rijk van vrede en gerechtigheid was gekomen. Het nieuwe, volmaakte tijdperk werd onder luid gebral in velerlei proclamaties aangekondigd.

„Die alte Regierung ist gestürzt. Die alten Machthaber sind geflohen, Die Beauftragten des Volkes haben die Gewalt in ihre Hände genommen.

Dat Deutsche Reich ist eine Republik.....

Der Weltfriede ist somit für die Zukunft gesichert.....

Der Kapitalismus gehört in Zukunft einer überwundenen Zeit an....

Die Republik gerantiert jedem Arbeit und Brot...

In der Republik ist kein Platz für Korruption... 1)

Met het einde van den wereldoorlog is de orkaan der democratie, welke eeuwenoude stamhuizen tot puin verbrijzelde, nog niet tot bedaren gekomen. Nog meer koningskronen moesten aan het souvereine volk te grabbel worden gegooid.

In 1924 werd den Vorst van Griekenland zijn troon ontnomen.

In 1931 moest de nobele Koning Alfonso XIII van Spanje vrij onverwacht vluchten, onder het gejuich der opgehitste menigte „Viva la Republica".

Een Koning bleef nog in enkele landen aan het hoofd, doch van de uitoefening der koningsmacht kwam weinig of niets terecht.

De denkbeelden van een valsche democratie hebben het volk vergiftigd. Ofschoon ze ingaan tegen den drang naar helden- of vorstenvereering, heeft het volk in verwatenheid zich deze denkbeelden laten welgevallen. Het meerdere moest voortaan op het mindere steunen. Het fundament moest in de lucht hangen, de nok van het dak en de dakpannen in den grond!

De Koning bezat voortaan geen zelfstandige macht meer, doch hij had te luisteren naar de grillen van het souvereine volk. De wenschen van het volk of beter gezegd de eischen van onverantwoor-

---

1) Willy Stiewe Der Krieg nach dem Kriege, blz. 23. Verlag Deutsche Rundschau, Berlin 1932.

delijke partijdemagogen had hij slechts met een handteekening te bekrachtigen. Von Stahl schreef reeds vóór bijna 100 jaar: „Das lezte Ergebnis und Ideal ist dass der Köning nichts zu thun hat als nach dem Resultat der Abstimmung im Parlement zu verkünden, welche Partei und welches Ministerium nun ans Regiment kommt, ähnlich wie der Kegeljunge nur sein Juh ! schreit um den Sieger des Spiels zu bezeichnen". 1)

Ook het Koninkrijk der Nederlanden is aan deze geestesgesteldheid niet ontkomen.

Ook in Nederland komt het staatsgezag niet meer van boven, doch van onderen. Niet de Koning regeert, maar de parlementsleden, de afgevaardigden van de souvereine kiezers. De ministers zijn niet meer aan den Koning verantwoordelijk, doch aan hen, die lager staan, aan de Kamerleden en deze practisch weder aan het volk of aan partijbonzen.

Die vermindering van de macht van ons Koningshuis is niet ineens gekomen, doch geleidelijk. De juiste beteekenis van de monarchie en van een onafhankelijk gezag verloor men uit het oog, en, eenmaal op den verlokkelijken weg der politieke democratie geraakt, wilde men tot op den dag van heden van geen terugkeer weten.

Onder invloed van de Fransche Revolutie waren

---

1) Geciteerd bij Mr. G. Groen van Prinsterer Grondwetsherziening en Eensgezindheid, blz. 549. Uitg. Johannes Müller, Amsterdam 1849.

overal de corporaties opgeheven en daarmede de aangewezen instanties, waar op ordelijke wijze volksinvloed zich kan doen gelden. Toen de corporaties eenmaal vernietigd waren, bleven er, voor wat de politieke machtsuitoefening betreft, slechts twee mogelijkheden over: óf een absolute, onbeperkte koningsmacht óf de politieke democratie.

Beide regeeringsvormen kunnen niet lang stand houden. Onbeperkte vorstenmacht gaat in tegen de menschelijke waardigheid; aan de politieke democratie zijn van nature zoodanige wanordelijkheden verbonden, dat zij aan zich zelve spoedig ten onder gaat. Onder Koning Willem I hadden de corporatieve gemeenschappen hun waarde reeds verloren, zoodat de Koning onbeperkte heerschersmacht bezat. Onder Willem II wonnen de democratische denkbeelden aan invloed. Thorbecke zou voorzeker de huidige politieke democratie, waarbij het overwicht duidelijk en nawijsbaar bij het Parlement ligt, sterk afkeuren, toch is o.i. de huidige politieke democratie de noodzakelijke consequentie van zijn democratische denkbeelden.

Het défaitistische kabinet Ruys de Beerenbrouck, van Troelstra c.s. stelde onder invloed van de demagogie een staatscommissie in met de opdracht een gedeeltelijke herziening der grondwet te ontwerpen. In afdalende mildheid jegens de roode elementen ging men zoover mogelijk op den weg der democratie. In 1923 werd ten gevolge hiervan niet slechts het wanordelijke, onchristelijke vrouwen-

kiesrecht ingevoerd, doch werden ook de bevoegdheden van den Koning nog meer ingeperkt.

Zoo schijnt ook in ons land het Koningschap niet meer het fundament van ons staatsgebouw, doch langzamerhand een versiering, welke voorzeker opluistering geeft, doch welker eigenlijke beteekenis verloren is geraakt.

Bovendien werd nu dag aan dag in de pers en voor den microfoon de eerbied en verknochtheid aan ons Koningshuis ondermijnd. Men scheen het niets bijzonders meer te vinden, dat op dergelijke wijze langzaam maar zeker de liefde en eerbied voor de Koningin en voor de Oranje-dynastie ondergraven werd. Een aanzienlijke groep der Kamerleden gaat daarin voor, door bij de opening van de Statengeneraal manifesteerend weg te blijven. Vroeger las men nog wel eens, dat iemand wegens majesteitsschennis tot een zware straf veroordeeld werd. Nu hoort men daar niet meer van. Zouden dergelijke misdaden thans niet meer voorkomen? Of durft men ze wellicht in onzen democratischen tijd niet meer te straffen ? Wanneer men het in Nederland ernstig opnam met de artikelen van het Wetboek van Strafrecht over de „Misdrijven tegen de veiligheid van den Staat" en over de „Misdrijven tegen de koninklijke waardigheid" zou het wellicht noodig blijken het verschijnen van eenige bladen te verbieden, het spreken van sommige heeren voor den microfoon onmogelijk te maken en verschillende anti-nationale elementen een geduchte straf te

geven. Maar het huidige, in zich verdeelde, zwakke gezag bezit daartoe den moed niet toe.

In de nieuwe orde zal majesteitsschennis streng gestraft moeten worden.

Het zal uit wezen met hen, die de Hoogste in den lande in Haar eer en in Haar gezag durven aanranden.

De democratische republiek schijnt voor velen de oplossing van alle kwalen. Dan eerst zouden de souvereine rechten van het individu tot uiting komen.

Opgezweept door défaitistische partijbesturen wenscht een deel van het volk geen koningsmacht meer. Het duldt nog slechts de parlementaire monarchie (contradictio in terminis !), doch zal, wanneer de claqeurs der revolutionaire partijen het consigne gegeven hebben, met gejuich het oogenblik begroeten, waarop het parlementaire koningschap zal verdwijnen voor den republikeinschen regeeringsvorm.

Het schijnt overmoedig, aanmatigend en ouderwetsch temidden van de democratische leuzen een ander geluid te doen hooren. Wanneer men in zijn huiskamer aan het portret van de Koningin de eereplaats geeft, wordt dit somtijds door menschen, die zich er overigens op beroepen vaderlandslievend te zijn, voor ouderwetsch en excentriek gehouden. Wanneer iemand een enthousiast woord over het Oranjehuis zegt, wordt dit interessant gevonden, doch verdere waarde wordt er niet aan ge-

hecht. Zelfs nationale kringen, die werken aan een Herstel, houden te weinig rekening met een herstel van het Oranjehuis.

Ondanks alles willen wij het wagen opnieuw de beteekenis van het Koningschap uiteen te zetten.

Vóór alles is de monarchie van zoo'n uitnemende beteekenis, omdat deze het meest van alle regeeringsvormen de éénheid verschaft, welke de voorwaarde is voor een geordende maatschappij.

Reeds Homerus deed Ulysses zeggen:

„Het is niet goed, dat door velen bevolen wordt: daar moet één leider zijn, één Koning...." 1).

En Thomas van Aquino drukte het kort en krachtig uit:

„De beste bestuursvorm is die, welke door één persoon geschiedt". 2)

In een ordelijke samenleving is op de eerste plaats de taak van den Staat zorg te dragen voor de Staat op de eerste plaats zorg te drăgen voor de bescherming van het vaderland ten opzichte van andere mogendheden. Maar hoe kan een Staat krachtig optreden, wanneer hij in zich zelve verdeeld is?

De tweede taak van den Staat is, als staande boven de gemeenschappen en gewesten, bij oneenig-

---

1) Ilias Boek II 204, 205.

2) Thomas Aquinas Summa Theologica 1. 9 CIII, a. 3.

heid de éénheid tusschen de gemeenschappen en de gebieden te bewerken.

Maar hoe zal de Staat deze éénheid, d.i. vrede kunnen bewerkstelligen, wanneer de Staat in zich zelve verdeeld is ?

De eenheid zal meer dan bij eenigen anderen bestuursvorm bij de monarchie aanwezig zijn. Onafhankelijk kan de monarch of de minister-president, aan wien de koning volmacht gegeven heeft, met dwingende macht herstellend optreden. Thans weet men hoogstens door allerlei compromissen en afspraken een accidenteele eenheid te verkrijgen, welke echter steeds weer door een der partijen teniet kan worden gedaan.

De veelheid van afhankelijke bestuurderen voert een land naar den afgrond. Zij kunnen het algemeene welzijn niet verzorgen, doch moeten de meest uiteenloopende particuliere belangetjes van hun souvereine kiezers behartigen.

Ook in Nederland is het getal van afhankelijke bestuurders groot geworden en hierin vindt de ondergang van Nederland zijn grond. Eens was Nederland een macht van beteekenis ; thans solt men met dit in zich verdeelde rijk. En naar mate in andere landen een herstel van onafhankelijk gezag slaagt, zal, wanneer ons land op den eens ingeslagen weg voort blijft gaan, Nederland steeds meer aan macht, invloed en beteekenis verliezen en het oogenblik kan dan niet lang meer verwijderd zijn, waarop Nederland beroofd zal zijn van alles,

wat het eens aan goeds en schoons in roemvoller tijden wist te verwerven. Slechts een sterk gezag met aan het hoofd een onfhankelijk Vorst kan Nederland voor dien ondergang behoeden en het begin zijn van een nieuwen bloei. Een verdeeld, afhanklijk gezag geeft wanorde, onrust en strijd ; een onverdeeld, onafhankelijk gezag brengt orde, rust en vrede.

„Qu'on le veuille ou non, toutes choses humaines sont ordonnées à l'unité ; non pas à une unité abstraite, mais à une unité accueillante. De même qu'il n'y a qu'un père dans la famille, un maître dans la classe, un chef dans l'atelier, un évéque dans le troupeau, un Dieu dans le monde ; la constitution normale est qu'il n'y a qu'un roi parmi le peuple. Et les raisons ni pour ni contre ne pourront rien changer à cela." 1)

Van buitengewone beteekenis is de stabiliteit en continuïteit, welke de monarchie verschaft. Steeds heeft het volk aangevoeld van welk nationaal belang de erfopvolging was. Het uitte zich in korte kernachtige gezegden als : Le roi est mort, vive le roi ; le mort saisit le vif ; the King never dies. Deze uitdrukkingen geven aan, dat, wanneer de monarch in wien het souvereine staatsgezag vertegenwoordigd is, sterft, eo instanti, zonder eenige inmenging van personen of gemeenschappen, de

1) J. P. Godmé Le Roi, Revue fédéraliste 106e Cahier p. 87.

oudste zoon van den koning door het enkele feit, dat zijn koninklijke vader sterft, dezen in al zijn souvereine rechten opvolgt. Vandaar dat het zoo'n groot geluk voor een land beteekent, dat door de geboorte van koningskinderen het voortbestaan van de nationale dynastie verzekerd is. Het is waarschijnlijk tot heden nooit openlijk neergeschreven, maar daarom toch niet minder waar, dat iedere nationaal voelend Nederlander zoo gaarne zou zien, dat onze Kroonprinses huwde. En de huidige bekommernis van velen zou verdwijnen, zoo ten gevolge van een rijken kinderzegen het voortbestaan van het Nederlandsche Koningshuis verzekerd ware. Het belang van den koning valt samen met het algemeene belang van het gebied, waarover het koninklijke gezag wordt uitgeoefend. De belangen van het volk vormen het patrimonium van den koning. Verkeert het volk ten gevolge van een slecht staatsbeheer in nood dan ook de koning, en omgekeerd, wanneer het volk ten gevolge van een heilzaam staatsgezag in voorspoed, rust en welvaart leeft, dan ook de koning. Voert de Vorst of degene, aan wien hij de volmachten gegeven heeft, een aan het land nadeelige politiek, dan zal hij persoonlijk de gevolgen van deze verkeerde politiek te dragen hebben. Zoo hij blijvend in zijn taak tekort schiet, zal dit zijn eigen ondergang beteekenen.

De koning is werkelijk de vader van het Vaderland. „Nommer un Roi „père du peuple" est moins faire son éloge que l'appeller par son nom ou faire

sa définition". (La Bruyère). Hij is niet slechts de beschermer van een of andere groep, doch van de geheele natie. Bij hem geeft niet, zooals in de politieke democratie, een of ander groepsbelang den doorslag, doch het nationale welzijn. De koning kan zich vergissen in het bepalen, van wat het algemeen welzijn is. Maar niemand zal meer dan de vorst zelve er belang bij hebben zijn vergissing te herstellen, wanneer hij uit zich zelve of door opmerkingen van anderen tot het bewustzijn van zijn vergissing gekomen is.

Zoo alleen is het hem mogelijk zijn patrimonium gaaf en ongeschonden te bewaren en dit aan zijn rechtmatigen erfgenaam over te dragen.

Hij, die maar niet kan of niet wil doorgronden, welke beteekenis de monarchie heeft, maakt de opmerking, dat het niet te dulden is, dat aan één mensch allen te gehoorzamen hebben, dat de belangen van allen aan één persoon opgeofferd moeten worden. Uit hetgeen we hierboven reeds gezegd hebben, dat n.l. in de erfelijke monarchie de belangen van het koningshuis samenvallen met die van den Staat, heeft deze objectie reeds haar vermeende kracht verloren. Daarbij moet men niet vergeten, dat een ordelijke monarchie niet absolutistisch is in dien zin, dat zij over alles en allen op elk gebied te beslissen zou hebben en geen rekening zou moeten houden met de rechten en vrijheden der verschillende gemeenschappen in de maatschappij.

Wanneer hier gepleit wordt voor het onafhanke-

lijke, monarchale gezag, wordt daarmede geen absolutistisch koningschap bedoeld in den zin van Hobbes, voor wien de koning alleenmeester was in zijn meest uitgebreide beteekenis.

In de ordelijke monarchie behoudt ieder organisme zijn volledige waarde. Aan de souvereiniteit van het huiselijk verband, aan de souvereiniteit van stad en gewest, aan de souvereiniteit van de vele corporaties zal de monarchie niet, zooals het huidige parlement, tornen. De gemeenschappen zijn souverein in de volledige beteekenis van het woord. Zij hebben hun eigen rechten, hun eigen wetten, hun eigen plichten. Terecht kon dr. J. Th. de Visser bij de onthulling van het standbeeld van Juliana van Stolberg zeggen : „De beste speer, waarop de vrijheidshoed hoog wordt gedragen, is en blijft de onverkorte koningsschepter in de vaste hand van Juliana van Stolbergs nageslacht.” Zou een vorst te kort doen aan de vrijheden van het volk, dan heeft het volk het volste recht zich tegen den Koning te verzetten. „Etre plus royaliste que le Roi”, is in dit geval hoogelijk te waardeeren, daar de opstandigen blijken geven beter de taak van den Koning te begrijpen dan deze zelf.

Van den anderen kant wenschen wij echter evenmin een koning, zooals deze verplicht wordt zich in het huidige democratische tijdperk te vertoonen, d.w.z. van de onderdanen afhankelijk.

De Staat, verpersoonlijkt in den Koning, is autonoom en dus op zijn eigen terrein niet van de onder-

danen afhankelijk. Zooals de vader in het huisgezin souverein is, zoo is de Koning souverein in den Staat. De vader zegt niet tot de kinderen: „Jongens ik stel een maatregel voor. Neem een papiertje en schrijf daar op, of je het er al dan niet mede eens bent. Mocht je andere maatregelen wenschen, dan kan je die voorstellen. Wordt mijn of jullie voorstel door de helft plus één aangenomen, dan is deze maatregel wet voor ons huisgezin." Voorzeker zal een vader rekening houden met de verlangens der kinderen, zoo deze redelijk zijn en het huiselijke verband niet benadeelen, doch de beslissing behoudt hij aan zich, behoort een vader tenminste aan zich te behouden. Zoo ook de Koning of hij, die van den Koning volmacht gekregen heeft.

Deze bezit de macht uit een hoogere noodzaak en is niet afhankelijk van degenen, die onder hem staan. Zooals de Vader zijn gezag ontleent aan zijn vaderschap, zoo ontleent de Koning zijn gezag aan zijn koningschap.

De koninklijke macht is niet onbeperkt in dien zin, dat zij alles en allen omvat. Wel echter is zij onbeperkt in datgene, wat tot haar taak behoort. Daar omvat zij alles, zoowel de wetgevende, uitvoerende als de rechtsprekende macht. Van scheiding der machten kan geen sprake zijn. De regeeringsmacht van den Koning of diens plaatsvervanger bestaat dus niet uit de uitvoerende macht alleen, noch slechts „uit de optelling van bijzondere rechten" (Thorbecke). Gelijke machtsverdeeling in den

zin van Montesquieu kan in abstracto plaats vinden, in werkelijkheid echter zal en moet een bepaalde groep de overhand hebben, welke thans het onbevoegde, in zich verdeelde Parlement is.

Volgens den tekst van onzen Grondwet is de scheiding der machten niet volledig doorgevoerd. We kunnen de vele geleerden-disputen over dit vraagstuk laten voor wat ze zijn, doch moeten erkennen, dat feitelijk de koningsmacht op ongehoorde wijze beperkt is ,terwijl daarentegen de beslissende macht bij het onbevoegde, in zich verdeelde Parlement is komen te liggen.

Het Oranje-Vorstenhuis heeft daarmede echter zijn rechten niet verloren. De Koningin heeft haar souvereiniteit noch te danken aan den Grondwet, noch aan den wil van partijbonzen. Zij is ook niet volgens de grove uitdrukking van Prof. Krabbe „eenvoudig kassier van macht, waarover anderen beschikken." 1) Het Oranje-Vorstenhuis hangt niet van dergelijke wisselvalligheden af. Het gezag van ons koninklijk huis gaat aan den Grondwet, aan de toestemming der partijbonzen en aan den wil van het volk vooraf. Zooals een vader geen afstand kan doen van zijn vaderschap en hoogstens uit eigen vrijen wil of gedwongen de uitoefening van de vaderlijke macht aan een ander kan overdoen, zoo kan ook de Oranjevorst geen afstand doen van datgene,

---

1) Constitutioneele monarchie. De Gids Jg. 1900 1ste deel, blz. 227.

wat mede tot het wezenlijke van de monarchie behoort. Zoo het algemeen belang dit eischt kan en moet hij tijdelijk de uitoefening van zijn rechten aan een ander overlaten ; hij kan ook op onrechtvaardige wijze door anderen tot afstand gedwongen worden, maar zijn rechten verliest hij hierdoor niet. Op het geschikte oogenblik kan hij óf de volledige macht opeischen óf aan een ander volmacht geven.

De steeds weer herhaalde en steeds weer nageprate opwerping tegen de erfelijke monarchie, dat in de monarchie de beste en de meest geniale niet naar voren komt, doet nog steeds opgang. Men durft er echter nu niet meer achter te voegen „en dat is wel het geval in den parlementair-democratischen bestuursvorm." Wanneer men die woorden luidop durfde zeggen, zou niet slechts de hoorder, doch ook de spreker zelve er niet aan kunnen ontkomen te grijnslachen. De „besten" moeten gekozen worden, doch in het huidige kiesrecht, waar Jan en alleman met koninklijk gebaar zijn biljet in de stembus mag werpen, is er minder kans dan ooit, dat de „besten" naar voren komen. Slechts zij, die speculeeren op de lagere instincten der massa, dus zij, die minder dan wie ook geschikt zijn gezag uit te oefenen, komen thans naar voren. Vandaar dat naarmate het kiesrecht werd uitgebreid, het gehalte der gekozenen achteruit ging.

Dat is het noodzakelijke gevolg van de politieke democratie. De democraten mogen wel een beetje

voorzichtiger zijn met hun beschuldigingen aan het adres van hen, die de erfelijke monarchie aanhangen. Zij doen goed met zich eerst eens af te vragen, of zij, die in hun stelsel vooraan komen, bekwame menschen, laat staan de beste menschen zijn. En daartegenover valt op te merken, dat in de verschillende vorstengeslachten steeds een reeks bekwame, geniale persoonlijkheden voorkwamen. Wij wijzen in het bijzonder naar het geslacht der Oranjes, waarin o.a. Willem de Zwijger, Frederik Hendrik, Willem III voorkomen.

Het behoeft niet ontkend te worden, dat ook minder geniale en zelfs zwakke persoonlijkheden onder de Vorsten van een erfelijke monarchie worden geteld.

Maar ook met die minder geniale en zwakke figuren is de erfelijke monarchie verre boven het democratisch-republikeinsche stelsel te verkiezen. Want wanneer hier zoo'n hooge waarde aan de erfelijke monarchie wordt toegekend, dan is dit niet, omdat van de veronderstelling zou zijn uitgegaan, dat in een koninklijk geslacht slechts begaafde, apart door God geperfectioneerde personen zouden voorkomen, zooals wel eens smalend tot de vereerders van het koningschap wordt gezegd, maar omdat de monarchie meer dan eenige andere regeeringsvorm de waarborgen geeft, dat de Staat het nationale welzijn zal behartigen.

Vooreerst is de Koning meer dan eenig ander in de gelegenheid zich voor zijn taak te bekwamen.

Geheel zijn jeugdopvoeding is op de hooge taak berekend, welke hij later moet vervullen. In zijn jeugdjaren ontvangt het koningskind een opvoeding, welke geheel op zijn toekomstige hooge positie gericht is. Een niet geringen steun ontvangt hij daarbij in het voorbeeld zijner koninklijke Ouders en in de traditie van het Koningshuis.

Wat echter boven alles de meeste waarborgen geeft, dat de Koning het meest het nationale welzijn zal behartigen, is, zooals reeds werd uiteengezet, dat de belangen van den Koning met die van het land samenvallen. Dit is beslissend. Het is niet op de allereerste plaats van belang, dat de hoogste macht in den Staat door de knapsten, door de deugzaamsten ,door de meest bekwamen in de politieke of in de krijgswetenschappen, uitgeoefend wordt — ofschoon deze eigenschappen natuurlijk niet zonder beteekenis zijn ! — maar of de drager van het staatsgezag op de meest innige wijze met het nationale welzijn verbonden is. En dat is, zooals uiteengezet werd, bij de erfelijke monarchie het geval. Niet slechts ondervindt hij tijdens zijn leven de gevolgen van zijn handelwijze als hoofd van den Staat, doch de gevolgen doen zich tot in zijn nageslacht gevoelen. Iedere vader wil zijn zoon een gaaf patrimonium verschaffen. Daarom vindt ook de Koning in het feit, dat zijn macht als een patrimonium op zijn zoon overgaat, een buitengewoon sterke aansporing zijn taak zoo goed mogelijk te verrichten. Voorzeker bezit de Koning een gewel-

dige macht, welke hij ook ten kwade zou kunnen aanwenden, maar — en dit in tegenstelling van de bestuurderen onder een politieke democratie — de Koning bezit in het feit, dat zijn eigenbelang samenvalt met het nationale welzijn den krachtigsten prikkel, zoo goed en zoo nationaal mogelijk op te treden en de door hem wellicht gemaakte fouten zoo spoedig mogelijk te herstellen.

Ook Oranje-vorsten hebben somtijds gefaald, doch het welzijn van hun land bleven zij daarbij als het hoogste, het gewichtigste beschouwen, en zagen zij hun fout in, dan haastten zij zich om deze te herstellen.

Het zal voorkomen, dat een Vorst zich tegen de moeilijkheden van zijn positie niet opgewassen weet. Maar in dit geval zal het belang van de dynastie hem er vanzelf toe brengen aan den besten en meest geschikten in min of meerdere mate volmacht te geven. De Koning kan ook om de een of andere reden meenen, dat het 't beste is de geheele uitoefening van zijn taak aan een bepaalden persoon over te dragen.

Ook in een dergelijk geval blijft de monarchie van een geweldige beteekenis. Zoo bijv. is dit gelegen met het Koningschap in Italië.

Niet alleen buitenlandsche, maar ook Italiaansche schrijvers over het fascistische staatsgezag onderschatten o.i. de beteekenis van het Koningschap in het fascistische Italie. Zoo bijv. Prof. Guido Bortolotto in zijn nieuwste werk G o v e r n a n t i e

governati del nostro tempo, waarin hij zeer breedvoerig het staatsapparaat in Italië beschrijft, doch slechts een tweetal bladzijden aan het Koningschap wijdt.

Zoo zegt hij bij al de eerbiedige woorden over de Kroon toch het volgende : „Il Re va considerato come organo supremo dello Stato. Ma non e organo nel senso vero e proprio perche il sovrano sta fuori dell' orbita della gerarchia ; e sta altrettanto fuori dei limiti della responsabilita constituzionale. Dev' essere solo in senso relativo considerato organo dello Stato......" 1)

Zoo wordt toch de beteekenis van het Koningschap in Italië op een wijze voorgesteld, welke niet met de werkelijkheid overeenkomt. De Koning van Italië is wel degelijk een orgaan in den hoogsten zin des woords. De eerste Minister blijft voor de algemeene politieke richting aan den Koning verantwoordelijk.

In de monarchie heeft Mussolini vanaf zijn optreden tot op den dag van heden zijn fundament gevonden.

We kunnen ons in allerlei bespiegelingen gaan vermeien, over wat er gebeurd zou zijn, wanneer de Koning bij den opmarsch der fascistische militie naar Rome Mussolini niet bij zich geroepen had en aan hem geen regeeringsopdracht gegeven zou

---

1) Guido Bortolotto, o.c., pag. 243. Editore Ulrieco Hoepli, Milano 1933.

hebben, doch dat heeft weinig zin. Feit is, dat door het optreden van den Koning — laat het desnoods niet heelemaal van harte zijn gegaan — burgeroorlog voorkomen is en door de verdere houding des Konings aan Mussolini een krachtige steun voor zijn optreden werd gegeven. En zou de Koning — wat slechts denkbeeldig is, omdat de Koning moet inzien, dat het nationale welzijn en dus ook het belang van de vorstelijke dynastie eischt, dat Mussolini het gezag in 's Konings naam blijft uitoefenen — zich openlijk tegen Mussolini verklaren, dan zou de macht van den Duce, ondanks diens genialiteit, een wankelen grond krijgen en blijvende arbeid voor hem zeer moeilijk worden.

Hij, die het Italiaansche volk over den Koning en over den Kroonprins heeft hooren spreken ; hij, die leden van het Koninklijke Huis temidden van het volk gezien heeft en mede heeft gemaakt, hoe het volk in de handen klapt van blijdschap en hoe zoowel jong als oud naar de vorstelijke personen kushandjes werpen, voelt en weet, dat het koningshuis in Italië nog van een groote beteekenis is en dat het volk in het weten, dat de Koning Mussolini waardeert, als vanzelf meer dan anders genegen is naar de bevelen van Mussolini te luisteren.

In Nederland begint ook het verlangen op te komen naar den krachtigen en onafhankelijken man, die, met vertrapping van de huidige democratische rompslomp, werkelijk op nationale wijze het land besturen zal.

Deze door ons ook in Nederland verlangde krachtige figuur, zal slechts met goed gevolg kunnen optreden, zoo hij het souvereine gezag van Koningin Wilhelmina erkent en zoo hij zich stilzwijgend of publiek van den steun der Oranjevorstin overtuigd weet.

God moge onze geeerbiedigde en geliefde Koningin verlichten om op het geschikte oogenblik den juisten fascist aan te wijzen, die onafhankelijk van partijbesturen en kiezersgunst Nederland de redding zal brengen. Onze hooge Landsvrouwe vinde dan ook de kracht, tegen de zeker losbrekende Hetze in, dezen leider de handen boven het hoofd te houden.

Misschien wel de eenigste groote fout uit het dertigjarig bestuur van Koning Alphons XIII is geweest, dat hij in 1930 den dictator Primo de Rivera onder aandrang van anderen van het dictatorschap onthief. Het beteekende niet slechts de verdrijving van Primo de Rivera, doch ook de verdrijving van de Koninklijke Familie en den chaos van Spanje.

Zeer terecht zegt Marcel Péguy: „Le fascisme ne peut se concevoir, à l'heure actuelle, sans la royauté. Mais réciproquement, la royauté peut-elle se concevoir, à l'heure actuelle, sans fascisme?" 1)

Door de leerstellingen van verbijsterde wijsgee-

---

1) Van Leisen Explication du fascisme Introduction de Marcel Péguy blz. 14. Uitg. : Cahiers de la Quinzaine Paris 1926.

ren, door het demagogische optreden van volksmenners kan aan het volk zijn sympathie voor den Koning ontnomen worden; blijvend echter zal dit niet wezen. De monarchie zal zich als noodzakelijk vertoonen en dan zal het herstel der koninklijke macht niet lang meer op zich doen wachten. Dit toch komt overeen met de diepste gevoelens van het volk.

Carlyle zeide reeds: „Nu verneemt men overal de kreet van Vrijheid, Gelijkheid, Onafhankelijkheid, enz.; in de plaats van Vorsten komen stembus en kiesrecht; het schijnt uitgemaakt te zijn, dat Helden-oppermacht of trouwe, eerlijke gehoorzaamheid van menschen aan éénen mensch in wereldlijke of geestelijke zaken voor altijd van de wereld zijn verdwenen. Ik zou geheel aan de wereld wanhopen, indien het werkelijk zoo was. Een van mijn innigste overtuigingen is, dat het niet zoo is. Zonder Vorsten, ware Vorsten, wereldlijke, zoowel als geestelijke, zie ik niets mogelijk, dan volslagen regeeringloosheid, de hatelijkste van alle toestanden". 1)

In vele landen is een nationale opleving te bespeuren. Hij, die nationaal voelt, is ook konings-

---

1) Thomas Carlyle, *Zes lezingen over helden, heldenvereering en heldengeest in de geschiedenis.* Vert. Mevr. J. Wesselink-van Rossum, 2de druk pag. 184. Uitg. Maatschappij voor goede en goedkoope lectuur, Amsterdam.

gezind. Geruimen tijd kan de nationaal voelende zich tegen het herstel der monarchale macht verzetten, doch gewis en zeker komt hij vroeg of laat tot de overtuiging, dat het herstel der monarchie het beste fundament is voor de nationale opleving.

Merkwaardig is, hoe een wereldberoemd geleerde als Georges Claude 1) en een volleerd politicus als Charles Benoist, van overtuigd republikein nu koningsgezind zijn geworden. Wel had de laatstgenoemde in verschillende hoogst interessante werken de fouten der democratie gehekeld, doch hij meende, dat deze fouten slechts als excessen van het republikeinsche stelsel beschouwd moesten worden, welke slechts per accidens tot het democratische stelsel behoorden. Thans echter is hij tot de zekerheid gekomen, dat deze misstanden niet maar zoo toevallig aan de politieke democratie verbonden zijn, maar tot het wezen daarvan behooren.

Hij is nu overtuigd monarchist en verwerpt het democratische stelsel, „parce que la démocratie élective ne dispose pas d'un temps continu, mais seulement d'une série discontinue de petits laps, de petit bouts, de petites fractions du temps. Au contraire, et pour les raisons opposées, ce qui est impossible à la République serait possible à la Monarchie.

Parce qu'il est seul ;

---

1) Zie Georges Claude, Pourquoi je vois à l'Action française. Ed. Act. française, Paris 1933.

Parce que, en quelque manière le mort saissant le vif, Il se survit ;

Parce que, en se survivant sans interruption, Il s'éternise autant qu'il est permis à ce qui passe de demeurer ;

Parce que, étant de naissance au-dessus de tous, et n'étant de condition lié ni engagé à personne, Il est l'Homme de la Nation ;

Parce que, son intérêt, celui de la Maison et celui de la Nation se confondant, son Etat, „c'est Sa boutique", selon la comparaison florentine ; c'est Lui et toute Sa race ; Lui et toute Sa fortune ; Lui, Ses souvenirs et Son avenir ; Lui, Ses ancêtres et Ses descendants". 1)

In Nederland zijn hoogst belangrijke bewegingen ontstaan, welke ernstig aan een nieuwen opbouw in Nederland willen werken. Te weinig echter wordt in verschillende groepen de nadruk gelegd op de beteekenis van het Oranjehuis voor een herstel in Nederland.

In het programmaboekje met toelichtingen van den N. S. B. van Mussert bijv. staat : „Alvorens over te gaan tot de bespreking van de programmapunten, vestigen wij de aandacht er op, dat men daarin omtrent het Hoofd van den Staat, de Rijksvlag en het Rijkswapen geen enkele mededeeling zal vinden, omdat deze onaantastbare symbolen van de een-

---

1) Charles Benoist. Ce que pourrait faire la monarchie. Revue Universelle, 1 Juillet, 1932.

heid boven discussies verheven zijn" 1). Dus het Koningschap in Nederland is volgens deze oproep dan toch slechts een versiering, welke nog wel symbolische beteekenis heeft, doch waarvan overigens de waarde op weinig neerkomt ?

Neen, ons Oranjehuis is veel meer. Het is het hoogste staatsorgaan in Nederland. De nationale beweging in Nederland zal op Oranje moeten steunen en op Oranje alleen.

Slechts wanneer men het Oranjehuis als grond neemt, zal de fascistische beweging in Nederland een breede weerklank vinden.

Voor onze Vorstin, wier kenmerken voornaamheid en grootmoedigheid, rechtvaardigheid en wijsheid, voorzichtigheid en vroomheid zijn, kan het volk zich warm maken. Een beroep op „de natie" of op „het volksdom" zal niet zonder beteekenis wezen, doch, omdat het te algemeen en te abstract is, nooit dien diepen en warmen weerklank kunnen vinden, als een beroep op het Oranje-Vorstenhuis.

Oranje doet verschillen verdwijnen en bindt het volk tot éénheid.

Wat vereenigt Holland aan Limburg, Zeeuwsch-Vlaanderen aan Groningen ? Zou dat niet op de eerste en voornaamste plaats Oranje wezen ? Zonder Oranje zullen de verschillende gewesten zich

---

1) Nationaal Socialistische Beweging in Nederland Programma met toelichting. Uitg.: Eigen beheer, Utrecht 1931.

weinig verbonden gevoelen. Met Oranje echter zullen zij zich tot wederkeerige hulp en steun verplicht achten. Zoolang Oranje erkend zal worden, zal nooit een buitenlandsche mogendheid een stuk van Nederland kunnen wegkapen. Wanneer Oranje echter niet meer erkend zal worden, is het land verdeeld en verbrokkeld en valt het te buit aan vreemden.

Zoo is het ook met de Nederlandsche gewesten buiten Europa. Ook daar is en kan Oranje de beste, de krachtigste band blijven, welke deze gebieden aan Nederland verbindt. Daarom moeten de nationale groepen gaan staan om den Oranjetroon. Daar zullen zij hun onderlinge geschillen vergeten en strijdend voor Oranje, strijden voor Nederland.

Slechts met Oranje is een hernieuwde bloei, een nieuwe opleving mogelijk. En zonder Oranje niet :

„Oranje blijft ons 't onderpand, dat God ons
[niet begeeft.
Want Neêrland kent geen nood, zoolang
[Oranje leeft." 1)

---

1) Mr. W. Bilderdijk Vaderlandsche Oranjezucht blz. 119, Leipzig 1805.

VIII. DOOR REVOLUTIE TOT ORDE

De vijanden der nationale herstelbeweging verwijten den fascisten, dat zij revolutionair zijn. De veroordeeling der fascistische of zich fascistisch noemende bewegingen, het uniformgebod, het verbod van lidmaatschap voor ambtenaren, zou hierin haar grond vinden. De leiders der nationale bewegingen daarentegen houden niet op te verklaren, dat zij zich op legaal standpunt stellen en dat zij revolutionaire methoden verfoeien. Het is een van de vele verrassende tegenstellingen, welke men in de verhoudingen van de fascistische bewegingen tot de huidige bewindvoerders kan ontwaren. De oorzaak hiervan ligt veelal in de verschillende beteekenissen, welke men aan een woord geeft.

Het woord revolutie beteekent in eigenlijken zin omwenteling, algeheele ommekeer. In dezen volgens ons eenig juisten zin van het woord, zegt revolutie op zich niets boosaardigs. Van den eenen kant gaat het dus niet aan iedere beweging of iederen persoon, die revolutionair is, te veroordeelen, van den anderen kant is het eenigszins belachelijk, met zooveel klem te willen betoogen, dat men niet

revolutionair is. Eerst de concrete feiten maken uit of een revolutionaire beweging of daad al dan niet verkeerd is. Een omwenteling, een algeheele ommekeer van het goede naar het kwade, van een opbouwend, constructief gezag naar een verderfelijk, destructief gezag is af te keuren. Een omwenteling, een algeheele ommekeer van het kwade naar het goede, van een verderfelijk, destructief gezag tot een opbouwend, constructief gezag is toe te juichen.

Om te weten of thans een staatkundige omwenteling al dan niet toe te juichen is, moet men antwoord hebben op de twee volgende vragen. Oefenen de huidige regeerders hun taak ten bate van het algemeen welzijn uit en zoo niet, weet een ander of weten meerderen te samen op betere wijze tot het doel van de Staatstaak, orde en rust in het land te verschaffen en de welvaart te waarborgen, te geraken ?

Uit hetgeen vooraf gezegd is, uit hetgeen eenieder met eigen oogen kan ontwaren, blijkt overduideijk, dat de huidige gezagsdragers niet het algemeen welzijn behartigen en dus het absolute recht op gehoorzaamheid verloren hebben.

Het al dan niet behartigen van het algemeen welzijn beslist of een bestuur al dan niet wettig is. De zorg voor het algemeen welzijn beslist of een bestuur al dan niet wettig is. De zorg voor het algemeen welzijn is niet alleen de hoogste wet, maar ook de geheele bestaansgrond der Staatsmacht.

Daarmede is de huidige regeeringsconstellatie, waarbij persoonlijke belangen en partijbelangen ten nadeele van het algemeen welzijn behartigd worden, veroordeeld.

„Het is verkeerd zooals men veelal doet, een gezag wettig te noemen, omdat het gevestigd is — een gezag dat gevestigd is, kan immers zeer goed onwettig zijn, onwettig of tyranniek worden. De goedheid of de slechtheid van iets wordt in het algemeen afgemeten naar het al of niet beantwoorden aan zijn doel. Wanneer nu het doel van het gezag en wel bepaald van het gemeenschapsgezag is: het gemeenschapsgoed te bevorderen, is een gezag goed en wettig te noemen, integendeel slecht en onwettig, wanneer het dit gemeenschapsgoed geheel of in vitale deelen schaadt of ten onder brengt." 1).

Waarop de gezagdragers ook beweren hun gezag te doen steunen, op goddelijk recht of op den volkswil, doet er niet toe. Wanneer het algemeen welzijn niet behartigd wordt, vervalt het eens gegeven recht.

Een loods ontvangt het gezag op het schip niet om dit te pletter te voeren doch om het in veilige haven te brengen.

Het ontnemen van het gezag, een revolutie is niet verkeerd, wanneer blijkbaar de loods of de

1) R. K. van Sante Gezag blz. 21 Uitg.: J. J. Romen en Zonen Roermond 1932.

stuurman het schip ten ondergang voert ; opstand, revolutie tegen een gezagsdrager en het in de plaats daarvan treden door iemand, die hiertoe de kracht bezit, is dan niet slechts geoorloofd, maar duren plicht. Dat is een weldaad, welke moeilijk hoog genoeg gewaardeerd kan worden.

Het huidig gezag dient thans partijbelangen in plaats van het nationale belang. Het mist de zoo noodzakelijke onafhankelijkheid en moet met allerlei personen en partijen rekening houden, ook al druischt dit tegen het algemeene welzijn in.

Het is een zwak, in zich verdeeld gezag. Vandaar wanorde en onrust in het land. Vandaar dat de volkswelvaart ondermijnd wordt. Door allerlei middelen wordt getracht landbouw en industrie op de been te houden. Tot energieke maatregelen, welke niet negatief verhinderend, doch positief helpend zijn, kan de huidige parlementair-democratische regeering niet komen.

De goede zeden worden ondermijnd. Het volk vergiftigd door het toestaan van een onzinnige, antichristelijke vrije meeningsuiting voor het boosaardige, het antinationale. Communisten, die het land wenschen te verraden, mogen vrij hun gif onder de massa strooien. Destructieve bladen, waarvan wij met name slechts de Tribune en Het Volk noemen, mogen elken dag weder verschijnen en het volk op deze wijze rijp voor den chaos maken. Men laat toe, dat in de Staten Generaal de Koningin, de Landsvrouwe, beleedigd wordt.

Aan communisten werden zelfs faculteiten verleend om in den Haag tegen het Hoofd van den Staat te manifesteeren. In Amsterdam liet men een internationaal communistisch congres toe.

Anationale elementen geeft men nationale functies.

Wij herinneren aan het feit, dat een communist, de Heer Colthof, Referendaris aan het Departement bleef. Weder onder de zweep van de fascisten is hij door den Minister gedwongen, zijn openlijk lidmaatschap op te geven. Zou zijn innerlijke overtuiging daarmede verdwenen zijn ? Défaitisten als de uitgeweken Duitsch-Joodsche Sociaal-democraat dr. Hugo Sinzheimer worden tot de hoogst gewichtige functie van professor aan een Universiteit benoemd ; internationalisten als het Kamerlid Schaper worden naar Genève gestuurd om de Nederlandsche belangen te behartigen; burgemeesters als de Heer Ter Laan van Zaandam die b.v. het uitsteken van den vlag op Koninginnedag verbiedt, kunnen ongestraft in hun functie blijven. Het wordt als een gewone zaak beschouwd, dat allerlei minderwaardige elementen onze nationale helden bespotten en verguizen. Uitgaven als die van de N. V. Arbeiderspers, met name de brochure I n d o n e s i ë k l a a g t a a n onder een omslag, welke den grooten pacificator in Indië, Gouverneur-Generaal van Heutsz, als een beul en een bloeddorstigen moordenaar voorstelt, mogen vrij verspreid worden. Leve de vrijheid, d. w. z. leve de bandeloosheid. We

kunnen zelfs eerdaags verwachten, dat om de fascisten toch vooral het leven onmogelijk te maken, alles, wat een uiting van ordezin en nationaal gevoel is, onderdrukt zal worden, terwijl al wat wanordelijk is en antinationaal beschermd zal worden.

Onze weermacht wordt op schandelijke wijze verwaarloosd, hetgeen de vernietiging van het Rijk kan beteekenen, zoo tenminste een rechtsche revolutie daarin geen verandering zal brengen.

Het geschiedenisonderwijs op onze scholen is beneden peil, hetgeen ook niet te verwonderen is, wanneer men ziet hoe een zeer groot gedeelte van het onderwijzerscorps antinationaal voelt en handelt.

De belangen van andere landen worden door de democratische bestuurders opzettelijk of gedwongen door de afhankelijkheid van internationale instanties boven de belangen van het eigen land gesteld. Wij herinneren aan de uitermate droevige Kanalenkwestie, waarbij de later op velerlei wijze met eereambten bekleede Jhr. Beelaerts van Blokland voor een bord linzensoep Noord Brabant wilde isoleeren en Rotterdam ten ondergang wilde voeren ten gunste van Antwerpen.

Ten opzichte van Duitschland deed de Nederlandsche regeering als een op de vingers getikte kwajongen. Het is ongehoord, dat een eerlijk schuldeischer zich in kruiperigheden uitput tegenover zijn schuldenaar. De geheele handelstractatenpolitiek uit de laatste jaren, laat het dan zijn,

dat door aandrang uit nationale kringen daarin eenige verandering is gekomen, is een doorloopende vergissing.

In Nederlandsch Indie laat de Nederlandsche regeering Japan alles invoeren, terwijl de eigen industrie tengevolge van allerlei bepalingen, voorschriften en belastingen het bestaan onmogelijk wordt gemaakt.

Men kan zoo bladzijden voortgaan met feiten aan te halen, die bewijzen, dat we de laatste jaren geen nationale regeering meer hebben, doch een futlooze, défaitistische, welke Nederland aan den rand van den afgrond heeft gebracht. Wanneer de Nederlandsche regeering uit de laatste jaren een afstraling van de Nederlandsche natie zou zijn, dan roepen wij met Erich Wichman uit :

„Dor hout, dor hout, in het vuur ! Komaan, Oost of West, om 't even, wie wil Holland hebben ? Asjeblieft ! Alles liever dan Hollandsch" 1.)

De fascisten willen er voor zorg dragen ,dat ieder Nederlander weder trotsch op zijn Nederlanderschap kan zijn. Maar opdat zij de daartoe gewenschte orde verkrijgen, moeten zij eerst in het bezit der macht gekomen zijn.

Hoe er toe te geraken ? Hebben de fascisten het recht een revolutie, een omwenteling teweeg te

---

1) Erich Wichman tot 1926. Met een inleiding van Prof. Dr. W. Vogelsang blz. 162. Uitg. P. M. Broekmans, Amsterdam 1926.

brengen ?
Men moet wel begrijpen, dat het niet gaat om een beetje rechts en een beetje links, om een schepje van dit en een schepje van dat. Het gaat om een totale omwenteling, om een vernietiging van den huidigen regeeringsvorm, om een volkomen nieuwe organisatie van het nationale leven. Het gaat er om de huidige partijregeering, die het recht om gezag over ons te voeren reeds verloren heeft, door een beter, op meer ordelijke beginselen steunend gezag te doen vervangen.

Een dergelijke, waarachtig fascistische revolutie is goed en alleszins gewettigd. Zij dient om de huidige wanorde te doen verdwijnen en een waarachtige nationale orde tot stand te brengen.

De fascisten zijn de echte zonen van Willem van Oranje.

„Een Prince van Oranje ben ik, vrij onverveerd
Den Koning van Hispanje heb ik altijd geëerd"

Willem van Oranje achtte het een vrij onverveerd man onwaardig, tegen het aanvankelijk wettig gezag op te staan. Dit werd geheel anders, toen de eens wettige Vorst onwettig werd, doordat hij zijn gezag misbruikte om de gerechtigde vrijheden des volks te onderdrukken.

Velen denken bij het woord revolutie onmiddellijk aan bloedvergieten en doodschieten. Dat echter behoort niet tot het wezenlijke van een revolutie. Een omwenteling kan, zooals herhaaldelijk voorkomt, onbloedig wezen. Of de fascistische revolutie

in Nederland geheel zonder offers van dooden zal komen, valt tevoren niet te zeggen. De mogelijkheid, dat er enkele dooden bij te betreuren zullen zijn, moet niet uitgesloten worden. De fascisten kunnen door hun zgn. pacifistische tegenstanders gedwongen worden, met groot geweld op te treden. Het is ook heelemaal niet onmogelijk, dat, zooals bij de manifestanten voor orde en rechtvaardigheid voor het Parlement in Parijs na de Stavisky-schandalen, ook in Nederland op het ordelievend gedeelte van de bevolking, aan wier hoofd de fascisten zullen staan, geschoten zal worden. Wanneer de fascisten dan met grooten hoop op succes daartegenover hun geweld stellen, is dat een teeken van prijzenswaardigen moed.

Geweld is op zich zelf niet af te keuren. Het geweld moet slechts redelijk zijn nl. in dienst van de waarachtige orde en niet onnoodig wreed. De middelen om tot het fascistisch ideaal te geraken mogen hard zijn, zoo ze maar niet oneerlijk zijn.

Onze strijd is een gerechtigde strijd. Wij mogen ons van dien strijd niet laten afleiden door hen, die ons smalend „revolutionairen" heeten.

IX NAAR DE NIEUWE ORDE.

Het vaderland is in nood. Op elk gebied is een groot verval te bespeuren. Menschen, met en zonder geleerde gezichten, spreken over de oplossing der crisis. De een weet dit probaat middel, de ander dat. En met al die middelen, welke aan kwakzalverij doen denken, gaan wij steeds verder den afgrond in.

Men zou twijfelen aan het bestaan Gods, zoo men meenen zou, dat de oplossing der huidige crisis, een onmogelijkheid ware. Redding is mogelijk ; doch de menschheid moet eerst zelf de voorwaarden tot een herstel in vervulling brengen.

De noodzakelijkste, alles overtreffende voorwaarde is, dat de menschheid beginne met den Staat op ordelijke grondslagen te bouwen. Is de Staatsstructuur goed, dan kan de Staat sterk en machtig zijn. Na dit herstel van den Staat bestaat eerst de mogelijkheid van een herstel op elk ander gebied.

Men beproeft het thans met velerlei middelen, doch het staatsbestel wenscht men niet te veranderen. Maar daarom is ook alles tevergeefsch. Er zijn er thans velen, die het herstel der economie en

van de sociale orde verwachten door corporatieve ordening. Zonder het herstel van een onafhankelijk, hiërarchisch geordend staatsgezag is deze corporatieve ordening ijdel. Ook voor de religieuse, moreele, esthetische, cultureele verheffing van ons volk is de wanordelijke staatsstructuur van thans de groote hinderpaal. Anarchie is nu eenmaal niet goed voor de christelijke kerken, is niet goed voor het zedelijke leven der burgers.

Een juiste Staatsordening moet het economische en sociale leven bevorderen. Als onpartijdig scheidsrechter staande boven alles, zal de economie door den Staat tot waarachtige dienstbaarheid gedwongen worden, de verschillende groepen der bevolking tot samenwerking aangespoord worden.

Orde in den Staat is de noodzakelijke voorwaarde voor geluk en voorspoed der burgers. De Staat, steunend op algemeen kiesrecht en op een in zich verdeeld parlement, is wanordelijk. Hij kan slechts per accidens en als bij toeval iets goeds tot stand brengen. De democratische Staat moet door de hiërarchische vervangen worden.

De hiërarchische Staat vindt zijn grond in zichzelven; hij heeft zijn eigen kring van rechten en plichten. Hij is onafhankelijk en onderscheiden van de collectiviteit der individuen of van de verschillende gemeenschappen in de maatschappij.

„Da der Staat ein eigenwurzeliger Stand mit arteigenener Verrichtung ist, erweist sich die Anteilnahme aller als unmöglich. Ebensowenig wie man

sinnvoll von einer Teilnahme aller an den Verrichtungen des Kunstlebens oder des wisschenschaftlichen Lebens oder auch an der Verrichtung des Schusterstandes sprechen kann; ebenso-wenig kann man die activen staatlichen Leistungen durch die Gesamtheit eines Volkes in gleicher Weise oder auch nur in ungleicher Weise durchführen" 1)

De Staat mag ook niet uit de beroepsstanden afgeleid worden, zooals vele voorstanders van corporatieve ordening dat wenschen. Dit is een even individualistische, wanordelijke opvatting van den Staat als die, welke den Staat op het kiesrecht der burgers doet steunen. De voorstanders hiervan willen het economische parlement, uit de corporaties ontstaan, tevens tot het politieke parlement maken.

De Staat moet leiding geven, rust, orde en eenheid verschaffen. Maar hoe is dat mogelijk, wanneer de Staat zelve op verdeeldheid steunt en afhankelijk is van economische groepen der bevolking? De Staat moet afhankelijk zijn van de burgers, van de economische groepen van het geldkapitaal. Als waarachtig souverein moet hij heerschen. Slechts afhankelijk moet de Staat zich weten van God en de door hem gewilde orde. En wat de Staatstaak betreft, deze bestaat niet zooals thans in duizend en één functies met veronachtzaming van de eigelijke taak.

---

1) W. Heinrich Das Ständewesen blz. 41. Verlag Gustav Fischer Jena 1932.

Op de eerste plaats heeft de Staat te zorgen, dat het land sterk kome te staan tegenover het buitenland. In den parlementair democratischen Staat wordt echter de buitenlandsche politiek tot een object van binnenlandsche partijpolitiek.

Het leger wordt verwaarloosd en daarmede is men oorzaak, dat in den eerstvolgenden wereldoorlog Nederland en zijn koloniën onder den voet geloopen worden en het allesbehalve denkbeeldig is, dat zoowel koloniën als moederland bij een ander rijk worden ingelijfd.

In de nieuwe orde moet de Staat sterk en onafhankelijk zijn, opdat deze zijn prestige tegenover andere mogendheden weet te verdedigen, de rust en den vrede in het land wete te bewaren.

Naast de hier uiteengezette eigenlijke taak heeft de Staat nog een andere taak, ten opzichte nl. van de verschillende gemeenschappen, in zoover en zoolang deze tekort schieten. De Staat overkoepelt alle corporaties en gemeenschappen, d.w.z. bij geschillen beslist de Staat, waar noodig geeft hij leiding, bij nalatigheid vult hij aan.

De verschillende gemeenschappen, zoowel op kerkelijk, moreel, cultureel als op economisch terrein zijn souverein in den werkelijken zin van het woord. Souverein wil echter niet zeggen, dat de macht onbeperkt en willekeurig kan zijn. De verschillende corporaties vinden in haar eigen wezen de afbakening van haar terrein. Tot zoover heeft een corporatie het recht en dus ook den plicht tot

optreden. Maar wanneer een lagere gemeenschap tekortschiet, is een hoogere tot optreden gerechtigd, wanneer dit met succes gebeuren kan. De Staat is daartoe de eerst aangewezene. Wanneer dus klaarblijkelijk de lagere gemeenschappen hun plichten niet kunnen of niet willen vervullen, moet de Staat in de bres springen, voor zoover en zoolang de juiste orde dit eischt.

In een fascistisch Nederland wordt door den Staat de souvereiniteit in eigen kring, de souvereiniteit der corporaties erkend. Het kan echter in een overgangstijd gewenscht zijn, dat de Staat zich meer rechtstreeks in verschillende levenskringen mengt. Op den duur moet hij deze zelfstandig laten optreden.

De Staat alleen bescherme, verdedige en vulle bij klaarblijkelijke tekortkoming het ontbrekende aan. Dat is dus het tegenovergestelde van staatsvergoding of staatsabsolutisme, waarheen de liberale en democratische staatsopvatting voert en waar ook een quasi fascistische beweging als de liberale N. S. B. partij van Mussert naar toe wil.

Het rijke, veelzijdige leven moet gesteund en beschermd worden, niet tegengewerkt of gedood.

Geen staatsabsolutisme, maar ook geen deeling der Staatsmacht.

Montesquieu heeft verstandige dingen gezegd, maar zijn leer over de scheiding der machten is een dwaasheid. Hij nam in dezen een onmogelijk standpunt in. De wetgevende macht behoorde volgens

hem aan het parlement ; de uitvoerende macht aan den koning en zijn ministers ; de rechtsprekende macht aan een onafhankelijke klasse van personen.

„Lorsque dans la même personne ou dans le même corps de magistrature, la puissance législative est réunie à la puissance exécutrice il n'y a point de liberté.... Il n'y a point encore de liberté, si la puissance de juger n'est pas separée de la puissance législative et de l'exécutrice". 1)

Van die vrijheid der burgers en van die volledige scheiding, waarbij van overwicht geen sprake zou zijn, is in zijn geheel niets terecht gekomen. Tot schade van het land is de beslissende macht bij het onbevoegde Parlement gekomen.

De Staatsmacht is een en onverdeeld. Wel kunnen er verschillende functies zijn, die gedelegeerd worden. Zoo kunnen de wetgevende, uitvoerende en rechtsprekende macht hoogstens functies van die macht zijn.

De Staatsmacht zelve blijft onaantastbaar, kan niet verdeeld worden.

Door de besten moet deze staatsmacht uitgeoefend worden. In den democratischen Staat komen niet de besten naar voren, doch integendeel zij, die op de allerlaatste plaats in aanmerking voor een leidende functie in den Staat behooren te komen nl. zij, die op de lagere volksinstincten specu-

---

1) Montesquieu L'esprit des lois Boek XI, Hoofdstuk VI.

leeren.

In de fascistische orde, zooals die door ons wordt voorgestaan, komen de besten naar voren. Deze komen niet door onbevoegden tengevolge van het kiesrecht van Jan en Alleman naar voren, doch door bevoegden. In de fascistische orde gaat het gezag en het aanstellen van de gezagdragers niet van onderen naar boven, doch volgens de eenig ordelijke hiërarchische wet van boven naar beneden.

Aan het Hoofd van Nederland staat onbetwistbaar Hare Majesteit Koningin Wilhelmina. Zij is niet slechts het symbool der nationale eenheid, doch de werkelijke, door God gewilde hoogste Gezagsdraagster van Nederland. Door den democratisch-parlementairen Staat is Haar macht op onrechtvaardige wijze tot een minimum beperkt. In de nieuwe orde moet Haar souvereine macht weder ten volle erkend worden. Zelf kan de Koningin in alles niet persoonlijk de leiding nemen.

Dat behoeft ook niet, zoo Zij maar de mannen roept, die namens Haar het staatsgezag voeren. Daarbij is de Koningin gebonden aan de feitelijke omstandigheden en kan Zij nooit iets verrichten, dat tegen het algemeen welzijn indruischt.

Tot de leiders van den nieuwen Staat zullen zij behooren, die de nieuwe, waarachtige orde tot stand hebben gebracht of hunne opvolgers. Het kan bovendien voor den overgangstijd zeer wenschelijk zijn, dat een dictator wordt aangesteld. In ieder geval zal het, wanneer de Koningin, om welke

reden dan ook, persoonlijk niet in alles actief de leiding wenscht uit te oefenen, noodzakelijk zijn, de functie van Ministerpresident en Leider in te stellen, hetgeen de zoo noodzakelijke eenheid in het staatsbeleid kan waarborgen.

Tot de leiders, zij het dan op lageren trap, moeten verder al diegenen gerekend worden ,die doordrongen van de beteekenis der nieuwe orde, tevens het meest geschikt zijn om functies in den politieken dienst, in het leger, in het algemeene rechtwezen te vervullen.

Indirect behooren verder tot de leiders van den Staat de voortrekkers in de verschillende corporaties. Zij moeten zoo doordrongen van de hoogheid van den Staat zijn, dat ofschoon hun eigenlijke taak in de leiding der verschillende souvereine gemeenschappen of corporaties ligt, zij waardig zijn middellijk aan het staatsgezag deel te hebben.

Een dergelijk hiërarchisch gezag kan kracht uitoefenen. Het is niet aan allerlei onverantwoordelijke elementen gebonden. Het kan beslissend, snel en doortastend optreden. In onze tijden, waarin de gebeurtenissen zich evenzeer als het verkeer, bliksemvlug afspelen, is dit meer dan ooit noodzakelijk. De parlementaire machine werkt dermate langzaam, dat, wanneer na allerlei instanties afgegaan te zijn eindelijk een beslissing genomen is, de gewijzigde omstandigheden, feitelijk alweder een ander besluit noodig maakten.

Maar boven alles zal bij een dergelijk hiërar-

chisch geordend gezag elke daad in het teeken der verantwoordelijkheid komen te staan in tegenstelling met alles in den democratischen Staat en maatschappij.

De democratie steunt op de ongeorganiseerde massa. De menigte, de chaotische massa kan nooit verantwoordelijk gesteld worden. Slechts persoonlijkheden kunnen verantwoordelijk zijn.

Steeds bestaat er in het huidige verderfelijke systeem de mogelijkheid de verantwoordelijkheid voor de gestelde daden, hetzij naar boven, hetzij naar onderen af te schuiven. Tegenover de gemakkelijk te bedriegen kiezers zegt men onder de zwaarte der verantwoordelijkheid gebukt te gaan. Doch dat zijn slechts woorden, welke het goede volk moeten overtuigen van hun belangloosheid en onbaatzuchtigheid. Wat komt er in de practijk van de verantwoordelijkheid terecht ?

Wanneer men kort en krachtig de parlementaire democratie wil omschrijven, dan zou men dit „het systeem der onverantwoordelijkheid" kunnen noemen. Wie toch is er in de huidige Staatsinrichting nog in den vollen zin van het woord verantwoordelijk ?

Is het de massa, op welke de parlementaire democratie heet te steunen ? Dat is door een ernstig mensch niet vol te houden. De massa is zelf onbevoegd, over de hoogste Staataangelegenheden te oordeelen. Wanneer deze hun „zetbazen" voor het Parlement aanwijzen, dan is het slechts omdat

zij zich hebben laten beinvloeden ten gunste van een bepaalde partij door de verleidelijke beloften, welke de partijdemagogen in verkiezingstijd ten beste hebben gegeven. Van een werkelijk inzicht in 's lands zaken is geen sprake. Zij kunnen dus ook niet verantwoordelijk gesteld worden. Maar zijn de „zetbazen", plechtigerwijze de Parlementsleden geheeten, verantwoordelijk te noemen ?

Iemand kan alleen dan verantwoordelijk zijn, wanneer hij vrij is in zijn optreden. De Parlementsleden nu zijn op allerlei manieren gebonden in hun handelwijzen. Van den éénen kant door de souvereine kiezers, wier particuliere wenschen en belangetjes zij in het oog hebben te houden op straffe van anders niet meer hun luie stoel in het parlementsgebouw te mogen innemen. Van den anderen kant zijn de Parlementsleden afhankelijk van een kliek in en rondom het partijbestuur. Bovendien maken zij in het Parlement steeds een minderheid uit en zijn dus gedwongen allerlei compromissen en afspraakjes te maken, wat een prachtige gelegenheid is de verantwoordelijkheid op anderen af te schuiven.

Maar zijn dan wellicht de Ministers verantwoordelijk voor het feit, dat ons land economisch en moreel naar den afgrond gevoerd wordt ?

Ook zij zijn niet in den vollen zin van het woord verantwoordelijk. Ook zij zijn niet vrij in hun optreden, doch weer gebonden aan hen, die theoretisch onder hen staan, de Kamerleden, die feitelijk

in macht boven de Ministers verheven zijn. Dus zijn ook de Ministers ten gevolge van hun vrijwel algeheele afhankelijkheid aan hen, die lager staan, niet verantwoordelijk te noemen.

Doch is dan wellicht Hare Majesteit Koningin Wilhelmina in den vollen zin van het woord verantwoordelijk voor het faillissement van de Nederlanden ? Wie zou dat durven beweren ? De macht der Koningin is tengevolge van de democratische denkbeelden op een dergelijke wijze ingeperkt, dat Zij als hoogste in den lande geen beslissenden invloed ten bate van het land kan uitoefenen. Slechts door Haar zedelijk overwicht en door het feit, dat Zij voortkomt uit een roemrijk vorstengeslacht, waarvan de beteekenis ondanks al het geschrijf van destructieve, democratische elementen aan het volk niet ontgaat, oefent Zij een goeden invloed uit. Staatsrechtelijk echter komt de huidige koningsmacht op weinig neer.

Hij, die den meesten invloed kan uitoefenen, behoort ook het meest verantwoordelijk gesteld te worden.

Den meesten invloed in de huidige politieke constellatie oefenen de partijbesturen uit. Door intriges, door demagogie, door dwang weten zij de beslissende macht te verkrijgen en te behouden. Maar durven en kunnen zij in overeenstemming met dien invloed ook de verantwoordelijkheid dragen?

Deze vraag moet, hoe ontstellend dit ook is, met een volmondig „neen” beantwoord worden. Hier in steekt het wanordelijke, het laffe, het diabolische van de parlementaire democratie. De partijdemagogen oefenen een beslissenden invloed uit, terwijl zij niet de verantwoordelijkheid dragen. Zij intrigeeren en marchandeeren, doch in zake verantwoordelijkheid staat voor hun weelderig verblijf „niet thuis”.

Zij treden beslissend op, doch laten anderen de zaakjes opknappen. Wanneer het dan later blijkt, dat er ernstige fouten zijn begaan, kunnen de laffe partijdemagogen zich steeds achter anderen verschuiven.

Hier zit het kankergezwel in onze huidige staatsorde. Vóór alles zal de fascist dit moeten uitroeien. En dit kan hij alleen door de huidige staatsstructuur te vernietigen en een geheel nieuw, ordelijk staatsgebouw op te trekken.

In de nieuwe fascistische orde moet de verantwoordelijkheid weder hersteld worden.

De democraten geven hoog op van vrijheid en gelijkheid ; ten gevolge van hun misdadig optreden heerscht echter meer dan ooit een demagogische gebondenheid en een om wraak roepende ongelijkheid. De fascisten erkennen een vrijheid voor het goede, een gebondenheid voor het misdadige. En wat de gelijkheid betreft, de fascisten erkennen slechts in een bepaald opzicht de gelijkheid der menschen en dan nog slechts in zeer algemeenen

zin, n.l. in dien zin lat eenieder in de fascistische orde verantwoordelijk is voor wat hij doet of voor wat hij verwaarloost te doen.

De werknemer en de werkgever, de boerenknecht en de landbouwer, de ongeletterde en de intellectueel, de middenstander en de fabrikant, de kunstenaar en de staatsman, zij allen zijn verantwoordelijk voor hetgeen zij doen en voor hetgeen zij veronachtzamen te doen. De arbeider heeft zijn werkkracht in dienst van de gemeenschap te stellen ; de kapitaalbezitter zijn vermogen. Maken zij geen gebruik of wel misbruik, hetzij van hun arbeidskracht, hetzij van hun kapitaal, dan zijn zij daarvoor aansprakelijk.

De intellectueel heeft zijn kennis in dienst van de gemeenschap te stellen. Misbruikt hij zijn kennis dan is hij daarvoor aansprakelijk.

De hier uiteengezette verantwoordelijkheid is echter slechts in betrekkelijk opzicht voor allen gelijk. Want onderling is er wel degelijk onderscheid. Naarmate iemands positie hooger is, naar die mate is de verantwoordelijkheid ook grooter en in geval van een misdadig optreden of van een schuldig tekort moet de straf ook grooter zijn.

Noblesse oblige ! Waar zijn de tijden gebleven, dat dit gezegde nog beteekenis had ? Het schijnt wel alsof thans naarmate iemands positie hooger en invloedrijker is, deze minder verplichtingen heeft en gemakkelijker ongestraft allerlei misdaden kan verrichten.

De staatslieden spelen met het volk ten bate van de belangen van eigen persoon of partij.

De groote geldmagnaten genieten, handelen overeenkomstig hun grillen ten koste van het volk.

De leiders van werkgevers- of werknemersorganisaties stellen alles in dienst van eigen positie, van eigen kliek, ook al beteekent dit de vernietiging van 's lands welzijn.

In de nieuwe fascistische orde wordt alles weder gedaan in den geest van het „noblesse oblige", in den geest van verantwoordelijkheidszin.

Dit heeft echter geen beteekenis, wanneer men vooraf niet weet, wie verantwoordelijk is.

In de nieuwe fascistische orde moet daarom een ieder zijn duidelijk omschreven taak hebben. En voor de juiste uitvoering van die taak is hij dan ook volkomen verantwoordelijk. Een laf afschuiven van verantwoordelijkheid naar boven of naar beneden moet voortaan uitgesloten zijn.

Het Hoofd van den Staat of diens Gevolmachtigde, de Minister-Premier is in geweten verantwoordelijk voor zijn taak.

Een van groepen en individuen onafhankelijk staatsman zal zich vrij gevoelen en dus verantwoordelijk voor zijn taak.

Een illuster voorbeeld hebben we in Mussolini, welke naar aanleiding van socialistische lasterpraat fier en zelfbewust tot de Kamerleden zeide :

„Ik verklaar hier in het aangezicht van deze vergadering en in het aangezicht van het geheele Italiaansche volk, dat ik alleen de politieke, moreele, historische verantwoordelijkheid aanvaard van alles, wat gebeurd is.... Indien het fascisme niets meer is dan wonderolie en knuppels en in de plaats daarvan niet een prachtige drift van het beste deel der Italiaansche jeugd, aan mij dan de schuld! Indien het fascisme een vereeniging om misdaden te doen geweest is, indien al de gewelddaden het resultaat zijn van een bepaald historisch, politiek, moreel klimaat, aan mij daarvoor de verantwoordelijkheid, omdat ik deze vanaf het begin van ons optreden tot op den dag van heden bezield heb." 1)

Zooals de staatsman in de fascistische orde weder verantwoordelijkheidsgevoel zal hebben, zoo zal ook ieder ander, onverschillig op welk gebied hij zich beweegt, dit verantwoordelijkheidsgevoel bijgebracht worden.

Verantwoordelijk is de werkgever en de kapitaalbezitter. Ook bezit brengt weder groote verplichtingen met zich mede. Dit gevoel mist de gemiddelde Nederlander thans volkomen. Bij veel onzin, welken Graaf Keyserling in zijn beschouwing over Nederland ten beste geeft, heeft hij het bij het rechte eind, waar hij zegt, dat de Nederlander zoo

1) Discorsi enz. 1925, blz. 13-14, Ed. Alpes, Milano.

weinig gevoelt, dat bezit groote verplichtingen met zich meebrengt. 1)

In de nieuwe fascistische orde zal de bezitter weer verantwoordelijkheid dragen over het beheer van zijn goederen.

Zoo zal er ook weder verantwoordelijkheid zijn in de verhouding van werkgever en werknemer. De patroon draagt weder verantwoordelijheid voor zijn helpers. Niet slechts heeft hij een rechtvaardig loon te betalen, doch tevens er zorg voor te dragen, dat het physiek en moreel welzijn der arbeiders niet ondermijnd worde.

Ook de arbeider moet weder verantwoordelijkheid voelen. Zijn taak is van een hooge uitnemende waarde voor de maatschappij.

De schrijver en de journalist zullen weder verantwoordelijk zijn. Thans kan alles maar neergeschreven worden. Thans wordt alles maar aanvaard wanneer de pers het een en ander bericht heeft. De pers is de moderne alvermogende, onfeilbare grootheid, welke echter, ofschoon een buitengewoon grooten invloed hebbende, zelden of nooit voor het een en ander verantwoordelijk wordt gesteld.

In de fascistische orde draagt de pers weder groote verantwoordelijkheid. Zoo noodig moet het verplichtend gesteld worden, dat ieder artikel on-

---

1) Keyserling Das Spektrum Europas, blz. 263.

derteekend is, opdat men wete uit welke bron het nieuws voortkomt en wie daarvoor verantwoordelijk moet gesteld worden.

De afzonderlijke gemeenschappen, de bestuurderen in deze gemeenschappen of corporaties, zij zullen in de fascistische orde verantwoordelijkheid te dragen hebben. Het moet uit zijn met de mogelijkheid deze naar beneden of naar boven af te schuiven. De huidige parlementsleden, die over de meest uiteenloopende zaken te beslissen hebben, kunnen bij fouten of misdaden zich steeds op allerlei instanties beroepen. Bij decentralisatie door corporatieve ordening is dit uitgesloten.

De fascistische beweging is een élite beweging. Elite nu mag men niet aan rechten kennen, doch aan haar gevoel voor verantwoordelijkheid, aan haar plichten.

De fascist spreekt dus niet over rechten, doch verricht zijn plichten.

Hij heeft thans de hoogste taak in het land. Hij heeft de plicht den Nederlandschen Staat aan de destructieve partijklieken te ontrukken en zoo ons land van den ondergang te behoeden.

De ernstigste, de hoogste taak, die een staatsburger kan hebben.

Aan de hoogte van die taak beantwoorde zijn verantwoordelijkheidsgevoel.

X. DE KEUS ONDER DE FASCISTISCHE BEWEGINGEN IS NIET MOEILIJK

Zij, die een nationale herstelbeweging in Nederland voorstaan, worden allen met eenzelfden naam bestempeld : fascisten.

Men zou tegen dezen naam bezwaar kunnen maken. Doch waarom ! Wat is een naam ? De vijanden der hiërarchische orde beschouwen dit als een geschikten scheldnaam. Laten de voorstanders van de nieuwe orde op staatkundig gebied, evenals vroeger met de namen Geuzen en Roomschen gebeurde, dezen scheldnaam als een eerenaam beschouwen.

Het woord fascist heeft een specifiek Italiaansche beteekenis. Maar daarnaast heeft het een meer algemeene beteekenis verworven, nl. als uitdrukking van een bepaalde levenshouding, zooals het liberalisme en socialisme een bepaalde denkwereld veronderstelt. Het beteekent den wil naar hiërarchische ordening, den strijd tegen den democratischen nivelleeringswaanzin.

Men had ook een anderen naam kunnen kiezen, doch het is niet onbillijk den naam te gebruiken,

welk in Italië voor deze herstelbeweging ingang gevonden heeft, omdat Mussolini de eerste geweest is, die openlijk den strijd tegen de democratische wanorde heeft aangebonden, het eerst het bolsjewisme overwonnen heeft, het eerst heeft gepoogd de economie tot dienstbaarheid te dwingen, het eerst, zij het dan aanvankelijk niet met veel succes, getracht heeft, de corporatieve ordening in te voeren. De denkbeelden van Mussolini zijn niet specifiek Italiaansch, doch van een universeele grootheid.

Zoo gaarne worden door tegenstanders van de nieuwe orde Mussolini de woorden in den mond gelegd : „Het facisme is geen exportartikel", daarmede willen zij te kennen geven, dat men desnoods voor Italië het nut van het fascisme nog wel wil toegeven doch dat men daar voor Nederland niet mede moet aankomen.

Voor hen zij hier nog eens uitdrukkelijk vastgesteld, dat Mussolini nooit in dezen geest gesproken heeft. Een journalist van het Berliner Tageblatt is oorzaak van dit misverstand.

In een intervieuw, dat deze journalist met Mussolini mocht hebben, zei deze, dat de denkbeelden van het fascisme universeel waren, maar dat de Italiaansche uiterlijke verschijningsvorm niet zonder meer naar andere landen zou kunnen worden overgeplant. De democratische journalist Wolff legde den nadruk op het laatste, verwaarloosde echter wat Mussolini er had bijgezegd.

Reeds kort daarop wees Mussolini op het misbruik van deze woorden, nl. bij gelegenheid van zijn Boodschap voor het jaar IX.

„De uitspraak dat het fascisme geen export-artikel is, is niet van mij. Zij is te banaal. Zij moest dienst doen voor iemand wiens dagblad-lezers, om iets te kunnen begrijpen, handelstermen onder de oogen moeten krijgen. Hoe dan ook, ziehier de correctie. Op dit oogenblik verzeker ik dat het Fascisme als idee, als leer, als werkelijkheid universeel is : Italiaansch in deszelfs particuliere instellingen, is het universeel in zijn geest en zou niet anders dan universeel kunnen wezen.

De geest is universeel krachtens zijn eigen aard.

Het is dus mogelijk zich een fascistisch Europa te denken, een Europa dat zijn instellingen inspireert op de leer en practijk van het Fascisme. Een Europa nl., dat in fascistischen zin het probleem van den modernen staat oplost, van den 20sten eeuwschen staat, ten zeerste verschillend van de staatsvormen die vóór 1789, of ook daarna bestonden.

Het Fascisme beantwoordt heden aan behoeften van universeelen aard. Het geeft inderdaad een oplossing aan het drievoudige probleem der verhoudingen tusschen staat en volksgroepen en tusschen de georganieerde groepen onderling". 1)

Maar hiermede willen wij niet zeggen, dat

1) Geciteerd in Aristo- 4e Jg. October 1933 blz. 36.

voetstoots het fascisme, zooals zich dat in Italië ontwikkeld heeft, overgenomen moet worden en dat het Italiaansch fascisme niet voor verbetering vatbaar zou zijn.

De Nederlandsche herstelbeweging moet een eigen aard hebben, wil zij werkelijk een ordelijke nationale beweging zijn.

En hier komt voor velen de moeilijke kwestie. Men wil verandering. Men ziet dat het op de huidige democratische wijze niet langer meer kan gaan. Men wil zich van de huidige politieke partijen losrukken, doch tot welke politieke beweging dan over te gaan?

Hier zullen niet breedvoerig de verschillende fascistische of nationaal-socialistische bewegingen besproken worden. Slechts in het kort wijzen wij op de twee grootste, n.l. op den N.S.B. van Mussert en op het Nederlandsch Volksfascisme. En hiervan moeten wij zeggen, dat even verderfelijk als de beginselen van den N. S. B., even zoo voortreffelijk, goed en lofwaardig de beginselen van het Nederlandsch Volksfascisme zijn.

De democratische tegenstanders van een nationale herstelbeweging scheren alles over een kam. Zij getroosten zich de moeite niet, de verschillen tusschen de vele bewegingen te onderzoeken. Alles wordt op dezelfde wijze als verwerpelijk beschouwd. Een echt democratische conclusie! De fouten van de eene beweging speelt men tegen de andere uit, om daardoor alle op gelijke wijze onmogelijk te

maken. Het is de gewone wijze van doen bij de Kamerleden, de partijleiders, in de partijdagbladen en zelfs op den kansel, zooals bijv. blijkt uit den laatsten Vastenbrief van de Bisschoppen, welke den Katholieken werd voorgelezen.

De N. S. B. van Mussert is in den volsten zin van het woord verwerpelijk, want zij is antichristelijk en antinationaal.

Bij iedere nieuwe beweging zal men er voor moeten waken, dat geen geheime destructieve elementen toegang vinden. Wij moeten bijzonder vreezen, dat dit met den N. S. B. het geval is.

De Nederlandsche tak van de Vrijmetselarij mag niet dien funesten invloed hebben, dien zij elders heeft. Het blijft waar, dat het ook op slinksche wijze haar macht over het staatsbestuur poogt uit te strekken. Voor een souvereinen Staat is dit onduldbaar. Als organisatie, welke op het staatsbestuur beslag wil leggen, moet zij verboden worden.

We hebben in Italië gezien, hoe zij aan leidende fascistische persoonlijkheden hooge functies in de Vrijmetselaarsbeweging aanbood om op deze wijze de contrôle op den Italiaanschen Staat te hebben, totdat Mussolini met geniale doortastendheid allen, ook zijn nauwste medewerkers voor het dubium stelde ofwel de Vrijmetselarij te verlaten ofwel van hun hooge functies in den Italiaansche Staat afstand te doen.

Ook in Nederland kan het niet uitblijven, dat de Vrijmetselarij poogt in de bewegingen, waarin toe-

komst ligt, binnen te dringen.

Alle liberalen zijn geen Vrijmetselaars, doch wel is het waar, dat alle Vrijmetselaars liberalen zijn. Op die beweging, waarin vele liberalen leidende functies hebben, zal men het meeste moeten vreezen, dat de Vrijmetselarij beslag op heeft gelegd. De leiders nu van den N. S. B. zijn vrijwel allen oud leden der liberale partij. (Hoe is het in Godsnaam mogelijk, dat zoovelen met een jong fascistisch voelend hart bij een grootendeels liberale beweging terecht kunnen komen ?)

Inderdaad zien wij ook, dat de N. S. B. niet vijandig tegenover de Vrijmetselarij staat. Nooit is te kennen gegeven, dat men van de Vrijmetselarij niet gediend is, nooit dat het verboden is lid van de Vrijmetselarij te zijn, zooals bij het Nederlandsch Volksfascisme „Zwart Front".

Het is niet te verwonderen, dat er in de N. S. B. een antichristelijken geest rondwaart. In het leidend beginsel zien we geen enkele openlijke aanwijzing naar God. Blijkbaar wenscht men een vernieuwing zonder God.

Godsdienst beschouwt men in den N.S.B. slechts als een kultuuruiting. In het programma staat onder het hoofd „Ten aanzien van de kultuur" :

Volledige godsdienst en gewetensvrijheid met bescherming van den christelijken godsdienst voor het in Europa gelegen deel van het Rijk". Dus geen bescherming van den christelijken godsdienst in het buiten Europa gelegen deel van het Rijk. Het is een

gevolgtrekking, waartoe men noodzakelijk moet komen, wanneer men den godsdienst slechts als een kultuuruiting beschouwt.

Verder zegt de N. S. B. op blz. 15 van de Nationaalsocialistische Staatsleer, dat de Staat „boven het recht staat d.i. dit vaststelt, verandert, opheft." De ordeningen Gods bestaan dus voor den N. S. B. niet.

Zeiden wij teveel, toen wij beweerden, dat de N .S. B. antichristelijk is. De N. S. B. is echter niet slechts antichristelijk, doch ook antinationaal. Op blz. 14 van programma met toelichting staat: „Alvorens over te gaan tot de bespreking van de programmapunten, vestigen wij de aandacht er op, dat men daarin omtrent het Hoofd van den Staat, de Rijksvlag en het Rijkswapen, geen enkele mededeeling zal vinden, omdat deze onaantastbare symbolen van de eenheid der natie boven discussies verheven zijn".

Wij trokken hieruit de gevolgtrekking dat volgens den N. S. B. het Koningschap in Nederland, geen werkelijke beteekenis, doch slechts een symbolische had. Voor den N. S. B. zou Nederland even goed een republiek kunnen zijn. Dat is een ontzettende miskenning van de Nederlandsche geschiedenis, van de beteekenis van het Oranjehuis voor Nederland.

Zij, die dergelijke denkbeelden over het Nederlandsche Vorstenhuis koesteren toonen in dit opzicht een even groot gemis van nationaal gevoel

dan bijv. de communisten. Zij, die zoo over ons Vorstenhuis denken, doen ons aan de mogelijkheid vreezen, dat Mussert op den duur in de kaart van Duitschland zal spelen. Dat is niet denkbeeldig, gezien de in zwang zijnde rassenleer en gezien de begeerlijkheid, waarmede in het nationaalsocialistische Duitschland naar Nederland en zijn koloniën wordt uitgezien.

God beware ons dat we een deel van Duitschland worden met Mussert als Rijksstadhouder. Daar men bemerkt heeft, dat de liefde voor het Oranjehuis niet zoo gemakkelijk aan het volk ontnomen kan worden, heeft men in den N. S. B. in zooverre het roer omgegooid, dat men hartelijker over het Nederlandsche Koningshuis is gaan schrijven, doch hetgeen onveranderd in de eerste N. S. B. boekjes geschreven blijft en het nauwe contact, dat Mussert met Duitschland schijnt te hebben, stelt ons op dit punt niet gerust.

Een ander bewijs van het antinationale in de N. S. B. is het staatsabsolutisme.

De N . S. B. wil geen souvereine rechten, onafhankelijk van den Staat erkennen. De gewestelijke, gemeentelijke vrijheden moeten opgeheven worden; ook van souvereine corporaties is geen sprake en daarvoor in de plaats moet de gecentraliseerde Staat alles zelf waarnemen. De terminologie, de practijk van den N. S. B. wijst er op, dat deze geheel in Hegeliaansch vaarwater verzeild geraakt is. Volgens Hegel nu bezit „de Staat alleen rechten,

omdat hij de sterkste is." De Staat is de vleesch geworden goddelijke idee op aarde."

Een gevolg van dit staatsabsolutisme naar Hegeliaanschen trant is, dat de N. S. B., zoodra deze de macht verkregen zou hebben, de vrije en christelijke scholen zal opheffen en de jeugdorganisaties alleen tot een staatsfunctie zal maken. Voor de christelijke volksschool, voor de bijzondere gezindheidsschool is in den N. S. B. staat geen plaats. Deze toch geeft uitdrukking aan de verscheidenheid in de natie. De kinderen krijgen dan op de scholen geen christelijke woorden meer te hooren, doch zuiver doordachte philosophie in Hegeliaanschen geest, waardoor de N. S. B. gedragen wordt.

De Nationaalsocialistische staatsleer zegt : „Voor handhaving van den nationaalsocialistischen staat zal degelijke, ethische opvoeding van de jeugd een eerste vereischte zijn ; deze opvoeding dient te berusten op een weldoordachte wereld- en levensbeschouwing, in haar diepsten grond dus op zuiver doordachte philosophie, welke identiek is met „de ernstige en weloverwogen wereld- en levensbeschouwing, waardoor de N. S. B. gedragen wordt en dus de N. S. B. staat gedragen zal worden."

Om al deze redenen, samengevat in het antichristelijk, en het antinationale karakter van den N. S. B., is de N. S. B. voor den waren Nederlander onaanvaardbaar.

En daartegenover stellen wij het Nederlandsch

Volksfascisme. Dit stelt zich in elk opzicht op antiliberaal, christelijk standpunt. Het erkent Gods Wet boven Zich. Bij ons geen sprake van staatsabsolutistische denkbeelden. Het Nederlandsche Volksfascisme „Zwart Front" erkent het resultaat van den langdurigen schoolstrijd als een typisch Nederlandsch gevolg van de corporatieve gedachte : zelfbestemming in eigen kring.

De geheele corporatieve ordening wordt verder als een decentralisatie opgevat. Van staatsabsolutisme is geen sprake.

Wanneer men het programma van deze beweging leest, moet men erkennen, dat de beginselen volgens Nederlandschen geest geheel juist zijn. De opvattingen zijn zelfs dermate juist, dat we de beginselen van het Nederlandsch Volksfascisme ten voorbeeld aan al de fascistische bewegingen van de geheele wereld zouden willen stellen. Zelfs de grootste fascist Benito Mussolini zou in dit opzicht nog bij ons in de leer kunnen gaan.

Wij behoeven niet zooals de N. S. B. tegenstrijdige uitspraken te doen. We kunnen steeds voor den dag komen, omdat de beginselen iederen christelijk geaarden en nationaalvoelenden Nederlander moeten voldoen. Tot nu schoot de practische organisatie van den Algemeeneen Nederlandschen Fascisten Bond veel tekort en hierin moet de oorzaak gevonden worden, dat de beweging van Mussert zoo'n groot aantal leden verkreeg, welke er zich toch feitelijk niet thuis gevoelen.

Verschillende afdeelingsleiders van den vroegeren Algemeenen Nederlandschen Fascistenbond zagen dit zeer goed in en besloten zich bij behoud van eenzelfde beginselprogram zelfstandig zich te organiseeren.

Zoo ontstond het Nederlandsch Volksfascisme „Zwart Front", waarin het Leiderschap scherp benadrukt wordt.

Dit fascistisch beginsel durfde men tot heden in den Algemeenen Nederlandschen Fascistenbond niet aan.

En daaruit sproot voornamelijk de wanorde in de organisatie uit voort. Zoo was er geen eenheid en geen gezag in de beweging.

Dit is noodzakelijk om verantwoordelijkheidsgevoel bij de leidende persoonlijkheden te behouden en orde, discipline, tucht bij de leden.

Op deze wijze bij ons juiste beginselen een goede organisatie hebbend, dragen wij in ons de zekerheid de overwinning te behalen.

INHOUD

Inleiding 7

I Het wanordelijke kiesrecht 11

II Politieke partijen onder almachtige partijbonzen 35

III Het huidige parlement is een onding 45

IV De wanhopige taak der Ministers 66

V Ambtenarij tengevolge van centralisatie 76

VI Naar den sterken man in Nederland 94

VII De monarchie zij grondslag der nationale beweging 107

VIII Door revolutie tot orde 134

IX Naar de nieuwe orde 143

X De keus onder de fascistische bewegingen is niet moeiijk 160